

АНАСТАС ПАВЛОВ

Капитанът

НАРОДНА МЛАДЕЖ

АНАСТАС ПАВЛОВ

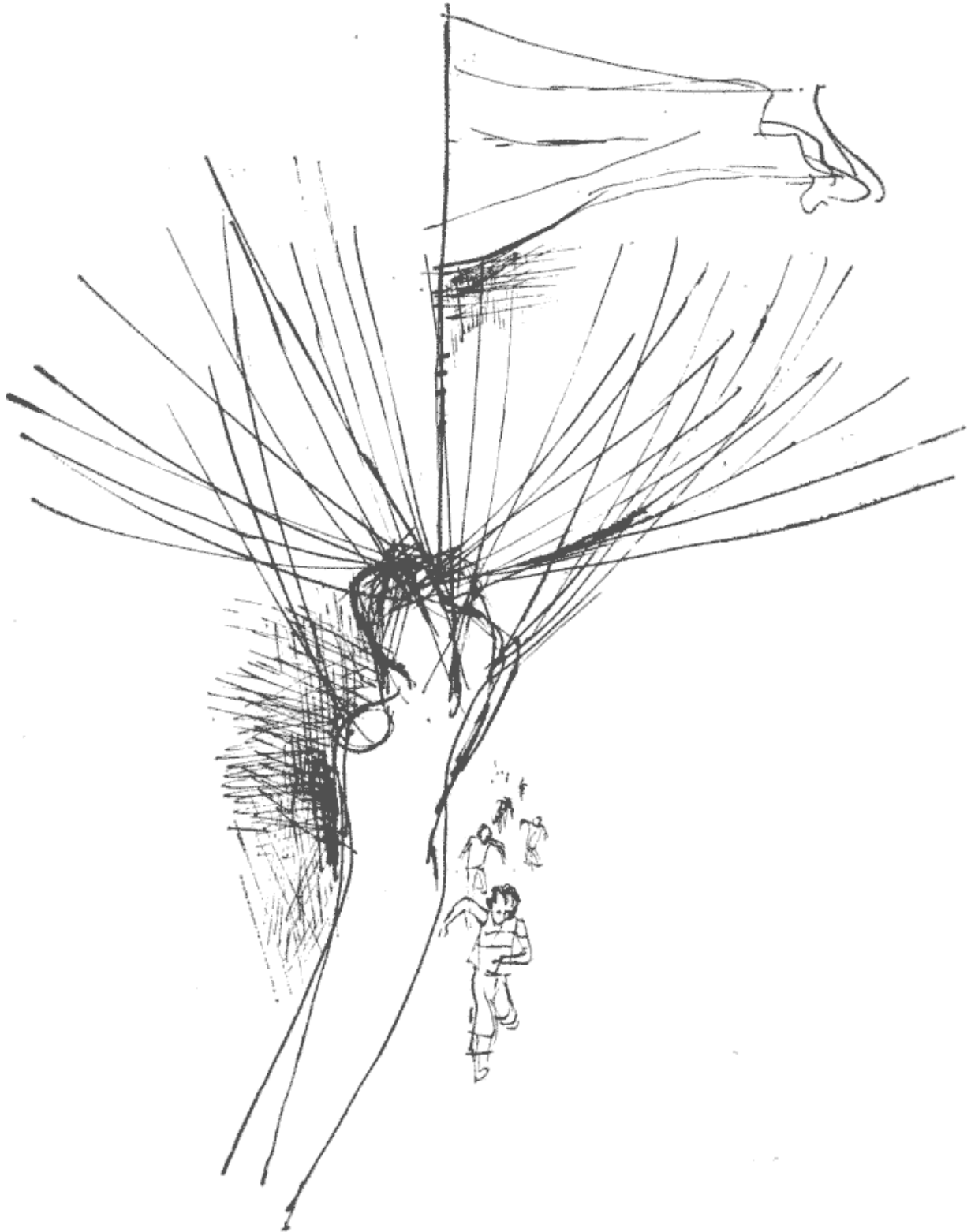
КАПИТАНЪТ

chitanka.info

Зная, че много момчета и момичета ще попитат истина ли е това, което се разказва на тези страници. Искам да им отговоря предварително. През 1958 година пионерите от град Харманли построиха свой малък речен кораб и правиха пътешествия по река Марица. Тази истина ми даде повод да измисля историята за пиратите, моряците и всички други. На истинските строители и на всички, които са верни приятели и превръщат мечтите си в дела, посвещавам тази книга.

Анастас Павлов

Зная, че много момчета и момичета ще попитат истина ли е това, което се разказва на тези страници. Искам да им отговоря предварително. През 1958 година пионерите от град Харманли построиха свой малък речен кораб и правиха пътешествия по река Марица. Тази истина ми даде повод да измисля историята за пиратите, моряците и всички други. На истинските строители и на всички, които са верни приятели и превръщат мечтите си в дела, посвещавам тази книга.

1. МАЙСКА ВЕЧЕР

Черни коне препускаха по небето на Тракия. Развяваха гриви, удряха копита о ниските хълмове. Блясваха искри. И тътен се спускаше надолу-надолу, разносяше дъх на колендро по цялата земя. Не спираха своя бяг конете. Настигнаха бялата черта на залеза и я стъпкаха. Денят свърши изведнъж и тъмното отрязва половината комин на тухларната фабрика.

По крайната уличка на града притичваше сянка. Не можеше да се различи що за човек е. Лампите я скъсяваха, удължаваха я, хвърляха я по стените и по сребърните локви. Когато приближи зейналата врата на тухларната, сянката тихо премина от другата страна на улицата. Прилепи се до дървената ограда на някаква къща. Тръгна крадешком. До дрезината и налягалите като биволи вагонетки не пое дъх.

Последната улична лампа втренчи в нея калаеното си око. Сянката ситнеше по траверсите на теснолинейката. Стана смешно дълга и тънка. Главата ѝ заприлича на пипон, на кюнец, вля се в тъмното и изчезна.

Вече нямаше къщи, нямаше лампи, нямаше град.

Стъпките ѝ затупаха по вълнолома — тревожни и бързи. Изтрополиха по дървен мост. Настъпиха сухо клонче, подскочиха. Спуснаха се към брега и спряха.

— Капитане!

Върху бавната и тежка вода на устието едва личеше силуетът на кораб. Сянката се взираше в неясните очертания, направи крачка към реката. Брегът отдолу се раздвижи като гръб на заспало животно — в тая дъждовна пролет реката беше прииждадала няколко пъти. Сянката се върна на твърдото.

— Капитане!

Вятърът разшумя шавара — стрелнаха острите езици на листата. Най-голямата жаба изквака. Най-пискливата олелейка ѝ отвърна изпод тъмната шапка на бряста.

— Хей, има ли някой на кораба?

Никой, никой!...

— Закъснял си. Корабът замина!

— Капитане, но аз...

— Кой аз си ти, дявол да го вземе!

— Аз, старшият моряк Иван Кирилов Кирилов.

— Защо късня?

— Мама ме изпрати за хляб...

— Ха-ха-ха!

— Имаше опашка... После, докато се измъкна...

— Ха-ха-ха-ха!

Олелейката млъкна, вятърът спря. Като истински морски вълк се ха-ха-смееше този дрезгав капитан.

— Мичмане, хей, Мичмане! Чуваш ли го? Какво да го правим този старши моряк?

Капитана плесна с ръце и оная, най-голямата, или друга жаба скочи във водата.

— Старши моряко, понижен си в юнга! Пази се! Ще хвърля мостчето.

Една дъска шляпна в тинята. Белият сноп на електрическо фенерче я освети. Бившият старши моряк, а вече юнга, мина предпазливо като въжеиграч и стъпи щастлив и нещастен на борда. Беше деветгодишно момче, нисичко, с големи черни очи. Когато не трябваше така дисциплинирано да казва и трите си имена, наричаше се просто Ването. А и корабът почти не беше кораб — стар плоскодънен каик лежеше върху ленивата вода, завързан със здрава тел за устоите на дървеното мостче. Все пак не приличаше на своите братя, които още се срещаха по Голямата река. На носа си имаше кормило от старо каруцарско колело, а в средната седалка беше забита мачта — един прът, които много приличаше на тези прътове, с които жените си подпират въжетата за простирание на пране. Дори ако попитате Мичмана, той ще ви каже, че това е наистина така и че прилича на точно определен прът, с които само преди месец си служеше майка му. В задната част на каика момчетата бяха изплели от върбови клони нещо като нищо, на което му викаха каютата.

На каика имаше тайно скривалище. Едно бичме от ребрата му можеше да се вади и тогава се виждаше, че то е с дълбока кухня. В нея бяха скрити няколко стъквени топчета, оловни тежести, кукички за

риба и няколко метра найлоново влакно, навито на пръчица. Сама Капитана и Мичмана знаеха тайното скривалище. Освен тях знаеше и още едно момче, Торпи, което един път случайно ги видя. Под най-страшна клетва Торпи довери тайната на Пейчо, а Пейчо закле Пашата. Пашата мълча дълго време — цяла седмица. Накрая тайната му натежа толкова много, че той загуби апетита си и тогава под най-най-страшна клетва я довери на Торпи. Така че в края на краищата Торпи я знаеше два пъти.

Капитана изтегли дъската и я сложи на пригодно за нея място в каика. После бавно, сякаш е смъртно уморен, отпусна се на седалката. Малкият мълчаливо и с почит към печалното настроение на Капитана седна до него. Обхвана с пръсти мачтата, облегна буза на ръката си. Почака малко с надежда, че големият ще заговори... умисли се и потъна в своите си тежки грижи. Юнга! Заради този хляб и голямата опашка. Заради тия разни баби с торби и мрежи, които уж искат непременно да купят топъл хляб. Ването ги ненавиждаше. Сякаш от сутринта те кукват на малки столчета пред фурната, плетат дълги вълнени чорапи, говорят си за ченета и ревматизъм. И щом фурнаджията започне да вади хляба, пререждат го... Аз, бабиното... Ох, на бабка доброто момченце... Краката ми са отекли, чеденце... Юнга, добре де, юнга! Неправдата насълзи очите му. Ването подсмръкна и се огледа.

Капитана седеше мрачен, с лакти, забити в коленете.

— Капитане...

Приличаха на братче и батко. Капитана също имаше черни очи и черни коси. Само лицето му, дори в тъмното, беше светло.

— Какво?

Малкият позабави, за да се озърне още един път.

Едва събра смелост да изкаже недоверието си.

— Нали преди малко говореше с Мичмана?

— Че сам ли да си говоря? Какъв екипаж! Доникъде няма да стигнем!

Ването се сви и смали, като че ли беше виновен за всички други. Умълча се пак, макар че много му се искаше да попита какво е онова бялото в каютата и ще идат ли утре на риба, и че Църнето ял бой от баща си, и че е срещнал Елена и тя го е попитала за Капитана... При толкова и още толкова интересни неща трябва да мълчи и да слуша

жабите. Юнгата предпазливо извърташе очи и чакаше само едно благосклонно мръдване на Капитана, за да се разговори веднага.

Капитана обаче не помръдваше нито благосклонно, нито иначе. Той мислеше за екипажа. Това не е екипаж! Ването, дето е нищо и никакво хлапе, дойде. Ването, дето не му дадоха да се закълне във вяроност, защото не е навършил тринадесет години, дето мисли, че всяка крива пръчка е змия. А Торпи? А Чичо Пей? Къде са? Това, разбира се, не е никакъв екипаж! И Пашата — сигурно се е уплашил да не затъне в тинята. Или майка му, грамадна и строга жена, го е вързала да бели картофи. Надянала му е найлонова престилка, тя е голяма чистница, и Пашата бели картоф след картоф... Но Мичмана, Мичмана! Ей сега, каза ти тръгни, ще те стигна по пътя...

Вятърът донасяше отдалеч откъснати капки от дъжда и малкият ги усети на голите си ръце.

— Ще вали — промълви той, когато четвъртата капка го мацна по носа.

— Нека да вали! Мичман! Пфу, плаши се от дъжд!

— Мичмана се понижава в прост моряк. Гласувай!

Фенерчето цъкна. Ването беше вдигнал ръце и примигваше, съвсем сериозен, срещу светлината.

— Болшинство! — отсече Капитана.

Малкият знаеше, че, и-ха, сега ще стане хубаво и тъкмо ще попита за нещо, което отдавна иска да разбере.

— Капитане, какво е това болшинство?

— Това е, когато всички гласуват за нещо.

— А утре ще отидем ли на риба?

По мостчета се чува стъпки. Ването погледна, но пред очите му стояха игриви бели кръгчета и не можеше да види нищо. Тръстиките изшумяха.

— Мичман Борис Петров моли разрешение да стъпи на борда!

— Заради закъснение корабният съвет те понижи в прост моряк — отговори му Капитана и подаде фенерчето на Ването. — Свети!

— И-ха!

— Капитане, чакай, не бързай!

Юнгата цъкна копчето. Беше голяма, дълга батерия и светеше силно като фар на мотопедка.

Мичмана премина смело и сигурно по дъската, изтегли я сам и се изправи до Капитана. Беше малко по-нисък от него, с широки гърди, здраво русо момче.

— Нося много важни новини.

Ването беше сложил фенерчето под брадичката си, кокореше очи и правеше най-различни физиономии, като сменяше цветовете. Цък! — червена, цък! — зелена. Сега сигурно е страшно страшен и ако някой от брега го види, сигурно ще го помисли за речен призрак и сигурно... Но вместо някой от брега видя го Капитана.

— Загаси! Батерията е на свършване — смъмри го той (цък!) и с поглед в тъмното продължи с подкупващ глас: — Намерих карта с Острова на съкровищата.

— Ще отплаваме ли? — веднага влезе в играта малкият.

Мичмана изпусна шумно въздух. Когато беше разтревожен и в напрежение, той поемаше дълбоко въздух и сетне го изпускаше изведнъж като спукана гума. Сега беше недоволен, че не го питат за много важните новини. Тогава няма да им ги каже! Ако пиратите го бяха пипнали, можеха и да го ступат. По едно време дори се усъмниха, че някой подслушва, и той трябваше да изпуска гумата почти цяла минута. Но щом не го питат, няма да им каже нищо!

— Капитане, пиратите се уговаряха утре след сбора да ни изпреварят и да превземат кораба.

Такъв си беше Мичмана — верен моряк.

Капитана го погледна, без да каже нито дума. Ването се изправи и впери очи в големите. Сега Капитана ще измисли нещо, което... Нали затова е капитан!

— Ако не успеят да дойдат преди нас, ще ни нападнат с бомби.

— С бомби! И-ха!

Жабите се разкряха. Олелейката изплака с бебешкия си глас. Светкавица се спусна и изгасна в реката някъде чак към железния мост: или много по-далече, защото Ването преброи до дванадесет и едва тогава се дотътри приглушен гръм.

— Така ли? — каза Капитана и извади от джоба си голямата капитанска дървена лула. — Ще видим!

— Ще видят тия пирати! — ликуваха очите на юнгата, а ръката му трепкаше върху сребърната батерия и много му се искаше да цъкне изведнъж и да изкара ума на жабите.

2. ЕДИН КОРАБ — ТРИ ПОСОКИ

Капитана взе фунията. И-ха, съвсем сигурно и-ха, сега ще тръгнат на далечно плаване! Гласът прозвуча ламаринен:

— Всички ли са на борда?

— Йест, Капитане!

— Мичман, пали!

— Йест, пали-и-и! Бррр, пррр, так-так, пррррр, так-так-так, прррррррррр...

Запали! Винаги е палил безотказно. Даже веднъж имаше пъпчица на устните и тя го болеше от всяко трептене, но пак героически не угаси през целия Атлантик. Ако не знаеш и ако не го гледаш, ще помислиш, че бял катер тръгва в открито море.

— Юнга!

— Йест, Капитане!

— Сложи батерията в джоба!

— Йест, в джоба е, Капитане!

И двамата се страхуваха да не бъде повредена при следващата заповед.

— Вдигни котвата!

Юнгата вдигаше котвата нарочно бавно и нарочно веригата да дрънчи повече о борда — накрая един очукан топуз тежко легна в каика.

Капитана ухапа лулата. Колелото изскрипя.

— Мичман, пълен напред]

— Йест, пълен напред!

Корабът заби нос във вълните. Брегът изчезна. Пред тях просветваше и гърмеше, но бурята ли идваше срещу им или те се носеха срещу нея — те, смели и непреклонни: един капитан, един мичман и един юнга, бивш старши моряк.

От първия разумен поглед далечините зоват човека и хоризонтът е все тясна халка. Всеки е потомък на пътешественици, на откриватели. Нашите деди не са строели къщи и градове. Дошли са от

далечни степи на своите малки коне. Спели са на седлата — техните сънища ли сънуваме? Всеки ден е едно малко пътешествие с отворени очи. На длани и колене преминаваме през тъмния тунел под кревата. Минават години и откриваме потайните ъгълчета на двора. При първото падане носът ни открива гравитацията. Важното е не носът, а откритието! Попадаме на непозната улица и сърцето ни трепва тревожно. И сладко. Спокойствието и сигурността не носят сънища. Пътуваме в прочетеното, по видяното в киното, завиждаме на всеки космонавт. А нощите са толкова къси и най-къси са летните. Сънят продължава под слънцето и старият каик става кораб всъдеход. И всекиход — на него всеки, може да пътува, закъдето си иска. Защото сънищата са различни.

Нощта е тъмна и непрогледна. „Титаник“ е загинал в такава нощ. Внимавай, Капитане... Капитана рязко завъртя кормилото.

— Вдясно параход! Дай светлина!

— И-ха, йест, светлина!

Цък! Бяла — червена, бяла — червена...

Мичмана пусна една сирена през фунията. Корабна сирена обикновено биваше Пашата. Той така силно и изкусно наподобяваше, че един път изкопчиите от тухларната фабрика спряха работа и си тръгнаха, а Торпи почти наистина му завиждаше: „С тая сирена, Паша, всякак ще те вземат в Морската академия. Свириш като адмирал!“ Тогав Пашата свеждаше скромно очи и съвсем тихо отговаряше: „Аз мога и по-силно, ама ме е страх, че майка ще ме чуе“.

Корабът навлезе в познати води.

— Саргасово море!

На палубата се раздвижиха. Вземаха се проби от различни дълбочини, спуснаха апаратите за изследване на подводните течения и количеството на планктона.

Капитана слезе от мостика. Спря колеблив пред вратата на корабната лаборатория. Учтиво почука.

— Моля, влез! — отговори му приятен глас.

Той влезе и застана до вратата. Елена, в блестяща бяла престилка, вдигна глава от микроскопа и му се усмихна.

— Моля, за момент!

Капитана се поклони леко.

Маргарита се обърна бавно и го погледна през големите си очила. Елена записа нещо на своята бланка и я подаде на приятелката си.

— Новите проби са много интересни — каза тя.

Мисля, че тайната на змиорките ще бъде разкрита.

— Да, уверен съм, Елена.

— В последната си книга френските изследователи привездат нашите данни.

Елена е умна. Очите ѝ са дълбоки и топли. Тя спомня ли си онзи ученически излет?

Бяха слезли надолу, по Голямата река, с учителя по ботаника. Момчетата уловиха на въдица една малка змиорка. Беше събитие — змиорката беше рядка риба за реката. Елена учуди всички с разказа си за загадъчния живот на змиорките, за дългия им път към Саргасово море. Те тръгват от реките в нощи като — тази нощи със светкавици, с дъжд и буря. На връщане от излета Капитана изпрати Елена и Маргарита. Момичето им разказа още много неща за змиорките, а Капитана се осмели да им опише навиците на сомовете и расперите... Расперът, страшилището на малките рибки, излиза привечер. Когато напада, перката му прави мигновен зигзаг. Ето така — Капитана им посочваше с ръка.

Елена ги покани у тях. Баща ѝ беше научен работник — две библиотеки от пода до тавана покриваха стените на половината стая. Имаше толкова много книги, че Капитана изведнъж се почувствува прост и необразован. Елена измъкна от един рафт книгата за Саргасово море и му я подаде. Точно тогава влезе баща ѝ. Книгата затрепери в ръцете му. Челото му се покри със ситни капчици пот. Не можа да каже нито една сваятна дума. Едва на излизане измъкна:

— Ако книгата трябва на баща ти...

— Тя е моя — засмя се Елена.

Олекна му малко.

— И аз имам някои. Ще ти донеса утре в училище.

Тръгна си по улицата и разговорът отново зазвуча в него. Излагане, голямо излагане! Защо се смути така? Колко много книги! А той ѝ говори за сомчета и распер... И какво го накара да попита за книгата с пъстрата обложка — излезе френска. Знае ли френски? Не. Ще го учи. Почнал е. Тя ще му помогне, ще му даде едни листчета...

Капитана гледаше колбите с усмивка, която можеха да видят само тези, които много го обичат. Сигурно във всяка работа, мислеше си той, има радост, има чувството, че живееш, има хубавите мигове на откритието. Затова механикът се заслушва в хода на машините и морякът весело мие палубата с маркуча. Нещо голяма кара хората цял ден да седят над микроскопа. Както Галактиката, и планктонът има тайни. Интересно е, щом Елена се радва на всяка крачка към малкия свят...

Докато Капитана стаеше под звездите на Атлантика, Ването отдавна беше стъпил на африканския бряг. Джунглите започваха направо от морето. По всички дървета — маймуни, по всички клони — папагали. В реката — крокодили, в тревите — змии. И макар че тая вечер отплаваха сама тримата, в Африка са всичките моряци. Трябва да уловят животни за градската зоологическа градина. Слязоха тихо. Хвърлиха мрежите. Маймуните се разскачаха, покатериха се до върховете на високите дървета, всички избягаха. Улови се само едно малко маймунче. С розова муцунка, с розови лапички, с розов задник. Розово маймунче. То запищя пронизително. Ването го взе с ловната мрежа и го занесе в джипката. Щрак! — затвори го в желязната клетка. Другите моряци отидоха за папагали и змии. Ването остана сам. Тогава всичките маймуни слязоха от върховете на дърветата. Една стара маймуна се приближи до джипката. Издаваше тъжни гърлени звуци. Маймунчето пищеше като дете и протягаше към нея розовите си лапички. На Ването му дожаля. Цинк! — отвори вратичката. Розовото маймунче изскочи, вкопчи се в гърба на майка си. Всичките маймуни се зарадваха. Лапа за опашка, лапа за опашка — направиха маймунски мост над реката. Майката на розовото маймунче мина по моста. На другия бряг спря и погледна с благодарност към Ването.

— Къде е маймунчето? — викна Мичмана.

В ръцете си държеше две дълги черни змии. Върнаха се и другите с много папагали.

— Къде е маймунчето? — викна Пашата.

— Къде е маймунчето? — закрещяха папагалите.

— Маймунчето... маймунчето... — започна смутен да обяснява Ването.

— Уплашил си се!

— Бъзльо!

— Къде е маймунчето? — продължаваха кресливо папагалите.

— Да го сложим в клетката! Той ще е маймунче! — надвика всички Торпи.

Тогава Капитана ги изгледа и всички млъкнаха. Даже и папагалите млъкнаха.

— Аз също бих отворил вратичката на клетката.

— Къде е маймунчето? — извика един зелен папагал.

Само той не беше разбрал нищо.

— Пуснете го! — заповяда Капитана. — Когато един папагал е и глупав, той нищо не чини.

— Прррррр... — бучеше моторът на кораба.

Мичманът не беше никъде. Той някак си не можеше да си представя. Пък и не е лесно да бъдеш мотор и да си представяш. Чак когато Капитана кажеше, че са пристигнали на Острова на съкровищата, Мичмана угасяваше мотора и си облизваше устните, които след дълъг път винаги го сърбяха.

Вятърът беше утихнал и дъждът заваля изведнъж. Капки, едри като парички — по една стотинка, по две, по някоя и друга петстотинкова, — цяло богатство потече от небето.

— Внимание, буря! — извика Капитана.

— Йест, буря! — развесели се Мичмана и с остър пръст боцна Ването в плешката. — Ще ни измокри като кокошки.

— Няма да ни измокри — гордо рече Капитана. — Юнга, светлина!

Капитана разгърна „бялото“.

— И-ха, платнище!

Големите го преметнаха над каютата, закрепиха го — стана като в къщичка. Дъждът плющеше, нека си плющи, нека им пръска босите

крака. Малкият седна между момчетата и му стана толкова хубаво и топло, че му се доиска да заспи.

— Кой каза с бомби? — най-последно попита Капитана.

— Оня, Белия Петьо.

— Аха!

— Този Петьо трябва да се набие поне един път! А?

Към Мичмана, към Капитана, към Мичмана — Ването въртеше главата си като зрител на тенис. Към Капитана — ще яде ли бой Белия?

— Ще скрием дъската в тръстиката.

Дъждът шляпаше по платнището. В каика се насъбра вода и Мичмана я заизхвърля с консервено канче. Юнгата искаше да каже: „Ще я намерят на Куковден!“, но вместо това прошепна със свито сърце:

— А ако реката придойде?

— Като придойде, ще си отиде — отговори Мичмана.

Един ден, в края на април, реката беше се вдигнала до ръба на дигата — кафява и бърза. При вливането ѝ в Голямата река клокочеше водовъртеж — даже за гледане беше страшно.

— Дъждът идва от равнината, а не от хълмовете.

Това се казва капитан! Огънчетата в очите на малкия светнаха отново и мислите му се върнаха по местата си.

— А вярно ли е, че пиратите пушат?

— Кои, истинските ли? — попита Капитана.

— Не, нашите.

— Не вярвам. Може би само са опитвали.

И Капитана погледна някак си особено към Мичмана.

— Кака Елена ми каза, че ги е видяла. Църнето дал на Тарльо истински цигари.

Мичмана удари канчето о ръба на каика и водата се изля в краката му. Ама че любопитно хлапе!

— Тая Елена много знае, ама...

— Елена не е лошо момиче. Ти ѝ се сърдиш, задето те нарисува в стенвестника, така ли?

Мичмана се опита да преглътне, но слюнката му се залепи за небцето. Какво я защитава? Не е лошо момиче, не е лошо, ама... Помагаше си с език, за да преглътне и да сдържи всичките си думи.

За Мичмана най-трудното беше да се сдържа. И затова много често му се случваха най-различни произшествия. Или набиваше някого, или го набиваха, ала и в двата случая строгият му баща го поступваше в къщи. След това бащински слагаше ръка на рамото му и грижовно го напътствуваше:

— Преди да изречеш обидна дума, ще преглътнеш десет пъти. Преглътни да те видя! Така. А преди да вдигнеш ръка, още десет пъти. Преглътни!

— Ама, тате, ако той...

— Преглътни! Така. Какво ако той?

— Ако той ми избяга в това време?

Такъв си беше Мичмана.

Сега едва успя да се сети и да преглътне един път. Още един път. Езикът му съвсем пресъхна. Слюнката му се загуби безнадеждно. Капитана ще се сърди. Тая Елена е една... Помисли си за лимон (и това го знаеше от баща си) — така събра всичко четири преглъщания. Е, па нека се сърди!

— Какво я защищаваш тая оса? Оса! Защо всички и викат оса?

Капитана не отговаряше и чакаше да му попремине. Мичмана не беше по монолозите — ако нямаше кой да му отговаря, спираше наред път.

— Защо де? — и пусна една гума.

— Защото е оса! — отговори си сам.

Капитана и Ването си смигнаха. Мичмана загреба вода с канчето.

— Капитане, а вие опитвали ли сте?

— Какво?

— Ами онова, като пиратите, нашите?

— Не сме! — изстреля Мичмана уплашен. („Само да те видя да докоснеш цигара или да чуя, ще ти счупя ръката!“ — беше казал баща му.) И за да пресече всякаква охота към въпроси у юнгата, го погледна изпитателно и: — А ти?

Ването наведе гузно глава, усмихна се тайнствено:

— Аз, аз само съм мирисал.

— Я го гледай! Какви си ги мирисал: първо или второ?

Разсмяха се.

Мичмана простря ръка навън, завъртя длан.

— Дъждът е спрял.

Капитана подаде глава.

— Звезди. Така си и мислех — на облак е.

Фенерчето светна. Тримата се изнизаха по дъската. Големите отидоха да я скрият в тръстиките на Голямата река.

Тръгнаха по дигата към града. И-ха! Капитана върви отпред, след него е Ването, а отзад — Мичмана. Отникъде не може да дойде змия. И няма да заобикаля при вратата на тухларната фабрика — кучето лае и се зъби, но щом Мичмана му извика: „Трай, не лай!“, бяга като ударено с тояга.

3. ОТ КОЯ СТРАНА Е АПАНДИСИТЪТ

Моряците и пиратите бяха от „опасния“ шести ве. Така ги нарече учителят им по рисуване, защото много говореха в неговите часове. Разбира се, имаха и други „опасни“ качества. Шести бе бяха, кой знае защо, „славни“, а тези от а клас сами се нарекоха „дружни“. Класната стая на опасните се намираше на партера. Това беше първата причина Мичмана да бъде нарисован в стенвестника „ОСА“ с главен редактор Елена, с главен художник Елена и с главен дописник Елена. Иначе в редколегията имаше още три момичета и понякога излизаха стихотворения от Чичо Пей.

— Браво! — винаги се възхищаваше Мичмана и винаги шляпваше поета по плешката. — Ама как ги нагласяваш, бе?

— Позор! — казваше му той, след като го бяха нарисували, и, разбира се, пак му загриваше гърба.

Училището беше ново. Стаите и коридорите имаха прозорци като витрини на магазин. Да те е страх да счупиш някой. Стените блестяха като огледала. Тук-там опасните и славните бяха го поокъртили малко. И дружните, да, и дружните, които бяха големи „подмазвачи“ или, както се казва официално, по-примерни. Разбира се, никой не къртеше нарочно. Колкото и широки да бяха коридорите, пак си бяха тесни. Лети някой, да речем, по лъскавите плочки, а пък някой друг, хей тъй, без да иска, му сложи марка. Почти пощенска, но с печат! Първият някой се подхлъзва.

— Джас!

И ако това е Пашата, буферите му пробиват стената, а цялото здание се земетресе. Сетне, сетне точно така го поместват в стенвестника „ОСА“. Отгоре пише „Гатанка“, по средата — рисунка, а отдолу два стиха:

*Тумбакът — в коридора,
краката му — на двора.*

Що е то?

Стиховете бяха тайно съчинени от Чичо Пей — без подпис, даже без инициали. Пашата щеше да умре от смях (задави се по едно време) и непрекъснато питаше:

— Коя е тая скица, бе?

Като му обясниха, стана сериозен и каза, че не е честно. И честно ли е? Седна на чина си. Какво се смеят толкова? Нито рисунката е хубава, нито стиховете!

Стиховете имаха голям успех.

— Браво, бе Пейчо! — тупна го Мичмана, който по това време още не беше рисуван. — Коридора — двора, как се сети, бе?

— Не, аз не съм...

— Не е! — отричаха Елена и Маргарита, тъй като такава беше уговорката.

— Да, не съм — тъжно повтаряше Пейчо и дълбоко в себе си съжаляваше, че не беше сложил поне едно П.

Пашата наблюдаваше всичко от чина си — следеше кои се смеят най-много, за да им го върне някога. Той не беше пробил стената — не е честно. И само така ли можеше да се събори училището? Ами тия, дето скачат от чиновете? С двата крака и като чували с картофи — бам! Ами тия, дето се замерят с пълни чанти?

Изобщо шестите класове бяха такъв народ. А как викаха само!

На третия чин от първата редица седяха Капитана и Мичмана. До прозореца. Това беше втората причина Мичмана да бъде нарисуван. На двора имаше чешма и между учениците се водеше особено състезание: кой ще пие първа глътка след звънеца. Мичмана водеше с голяма преднина — може би цял литър. Щом учителят излезе от стаята, хоп! — през прозореца, като светкавица. Никой не успяваше да го види. Освен Елена. Тя го нарисува точно като светкавица. Под светкавицата обаче не гърмяха стихове, защото Чичо Пей благоразумно предпочете да не ги напише. Просто не знаеше какво може да му се случи.

Тоя ден Капитана уж разсеяно поглеждаше към Пирата. В училище Пирата беше тихо и скромно момче, винаги чист и спретнат. Силен ученик и сръчен, дяволски сръчен! Дървените мечове и саби на пиратите излязоха от неговите ръце. С канали — издълба ги с длето,

дръжките — с орнаменти. На своя меч — лъвче, на Белия Петьо — пантера, на Евлоги — петле (сам си го пожела) и оттогава му завикаха Петлето. Това не означава, че на Тарльо бе издялал таралеж, пък и такава дръжка на меч сигурно ще е неудобна. Когато Пирата вървеше по улиците, беше сдържан, поздравяваше всеки възрастен и никой от възрастните не подозираше, че такова момче може да превърне всяка летва в меч. И у дома си — послушен, ще отиде за покупки, ще се грижи за братчето си, малкото Пиратче. Но щом прекречеше теснолинейката, щом зърнеше дигата с маргаритките и маковете, голямото синьо небе...

— Чушка, къде по пътеката? Няма ли тиня за тебе, коконо?

Вдигаше меча си с лъвчето и ставаше по-стар от най-старите пирати.

— Напред, черни души! Аз ще ви опростя греховете! Черните души джапаха, сечаха до капване.

— Какво ли са скроили? — питаше се Капитана и го виждаше в крайчеца на окото си. — И той ли?

Белия Петьо, рус, рус, та чак бял, седеше зад Пирата. Протегна крак отдолу и леко го подритна. Пирата дори не трепна. Само отмести краката си по-далеч от възможностите на Петьовите и прилежно гледаше напред. Белия се понадигна. Чинът му изскърца. Пирата усети дъха му на врата си. Вкамени се. „Какво иска тоя Белчо? Само ще ядоса дружинната?“

— Пират, Капитана те гледа.

Дружинната забеляза надигнатия като лалугер Петьо и нервно почука с пръст. „Чудо голямо, като ме гледа!“ Белия се смъкна на седалището и се направи на невинен. „Ами ако моряците знаят и са ги издали? Защо Капитана ги гледа така? Някой подслушваше...“

Имаха сбор на отряда. С пролетта и поникването на тревата поникнаха и разни тройчици и двойчици, с чуруликането на птиците зачуруликаха. Учителите се оплакваша от шести ве. Опасен клас наистина, никаква дисциплина! Тогава младата дружинна ръководителка реши да свика *тревожен* сбор.

— Тихо там! Продължавай, Елена!

Кой ще се изкаже? Елена. Кой ще изнесе доклад? Елена. От кого да взимат пример? От Елена. Елена стоеше пред редиците. Пълничка, с

овално лице, с умните си очи. С недоволството си от все тая роля. Всички ще си помислят, че тя нарочно...

— Продължавай, Елена!

— В нашия отряд няма задружен живот, никакво другарство. Момчетата — на една страна, момичетата — на друга...

— Ами да — безсъзнателно потвърди на глас Маргарита.

Всички момчета, всичките, без Капитана, я гледаха насмешливо и ѝ правеха най-различни физиономии и циркови номера. Петлето размахваше ръка, като че ли клати кадилница. Елена се смути. Тя можеше да го обади на дружинната и тогава щеше да се види кой е поп и кой не е, но Елена не беше обаждачка.

— А как си живеят дружните класове. Например а клас. През цялата година нито едно сбиване, ни-то едно! Даже не си викат на прякори. Ние като че ли си нямаме имена. (О-о, Петлето вече прекалява с тая кадилница — не може ли да измисли друго нещо?) Вместо Маргарита — Зубрита...

Тя седеше на първия чин, имаше си очила и беше абсолютен първенец. По някои предмети така се увеличаше в учене, че научаваше и непредадените уроци. Маргарита-Зубрита държеше ръката си с три свити и два опънати пръста — винаги готова за вдигане.

— Вместо Пейчо — Чичо Пей.

Безобразие! Всички се засмяха, даже и момичетата, че даже и самият Чичо Пей.

— Тарльо, Чушката...

Тарльо имаше омагьосан алаброс с цвят на ръжена слама — накъдето и да го нареши, все стърчеше. Но Чушката по нищо не приличаше на чушка и никой не знаеше защо му викаха така. Чушка е действително обиден прякор и пиратите (той беше от тях) го смекчаваха на „мистер Чушкинс“ или още по-просто на „Чуши“. За други прякори се знаеха цели истории. Например на Стефчо му викаха Торпи, галено от „торпила“, защото... ала това е много дълга история.

— Пашата...

Само защото е дебел.

Погледът на Елена мина през Капитана. Той също я гледаше, дори ѝ кимна насърчително.

— Мичмана...

— Осата...

— Борисе! Държиш се невъзможно!

Дружинната беше млада и бързо пламваше. Мичмана стана лениво и подпрян на чина, спокойно отвърна:

— Аз само ѝ помагам. Да не изпусне някой прякор.

Всички се разшумяха. Дружинната зачука с молив по най-близкия чин. Белия Петьо светкавично използва положението и изшептя в ухото на Пирата:

— От коя страна беше?

— От дясната!

— Добре! — Елена прие битката. — Осата. Хубаво ли е да ме наричат така?

— Ами... — Мичмана нарочно се позабави, за да покаже, че не е съвсем убеден — не е хубаво.

— Нали всички решихме да издаваме този вестник? И да не се сърдим! Така ли беше?

Всичките момичета бяха се извърнали към Мичмана и всичките го гледаха възмутени. Мичмана забрави всякакво преглъщане и тъкмо да ги насече с ядовити думи, чу се в стаята едно тънко, едно великолепно:

— Ззззз! Ззззз!

— Кой бръмчи? Кой бръмчи там?

Дружинната тръгна с решителни крачки към неизвестния бръмчител. Всички от първите чинове се обърнаха назад и погледнаха към всички от средните чинове, но и тези всички се обърнаха и погледнаха към предпоследните, а те...

На последния чин седеше Чичо Пей. Той примигваше срещу предпоследните, средните и първите. На бузите имаше трапчинки и те трепкаха. Ставаха на точка, на чертичка, на точка, точка, чертичка — морзова азбука. При това Тарльо го измъчваше, като издаваше звуци чак от корема си и се правеше, че едва сдържа смеха си. На Чичо Пей много лесно му ставаше смешно.

— Ти ли?

— Не съм аз, другарко.

Едва се сдържаше да не изцвърчи.

— Не е той, другарко — обади се Лиляна, височка и тъничка като дръжка на череша.

— Ти?

Тарльо се обиди с пълно право не само защото не беше той, а и защото много добре знаеше кой е.

— Ти?

Чушката се изправи с достойнство.

— Моля, другарко. Моят глас е много по-дебел.

И за доказателство зъмна един път — съвсем почтително и кратко.

Ръководителката беше сигурна, че звукът дойде някъде откъм тази група. От съмнителните оставаше само Петлето, който при разпита гледаше навсякъде, но не и към строгите ѝ очи.

— Ти?

Спаси го неочаквано Мичмана.

— А къде е нашата отрядна ръководителка? — не можа да се сдържи той. — Дойде в началото на годината, мярна се два пъти и изчезна.

Класът съвсем зашумя. Вече можеше да се чуе само този, който вика:

— Тихо!

Петлето въздъхна облекчено.

— Защо не я нарисувате в стенвестника? Защо?

— Тихо! Сядай, Борисе!

Капитана го дърпаше леко отдолу.

— В отрядния съвет, в редколегията са само момичета — пусна тенекиения си глас Белия Петьо и изведнъж се присви и си седна.

— Те ли ще ни командуват? — продължи мисълта му Тарльо.

Дружинната зачука нервно и продължително:

— Тихо! Сядай по местата си! Продължавай, Елена!

Ораторката беше изгубила охота и продължи със снижен глас:

— Другите отиват на излети, на кино, устройват си забави...

— Ами да.

— Празнуват рождените си дни, а ние — нищо. Ние сме отряд на книга.

Тя спря. Забеляза, че Белия Петьо се гърчеше и хапеше устни.

— Другарко дружинна, на Петьо му прилоша.

Капитана и Мичмана се спогледаха. Ето — най-после!

Дружинната отиде при него. Пионерите наставаха, заобиколиха Петьовия чин. Петьо пускаше към тях само бялото на очите си и не

проронваше нито дума.

— Какво ти е, Петьо?

— Нищо ми няма, другарко — каза той с отпаднал глас. — Ще остана до края... на сбора.

— Колко е бледен! Колко е бледен! — създаваше паника Тарльо, стъпил на един чин, надвесен над всички.

— Боли ли те някъде?

Гласът на дружинната беше пропит от съчувствие и тревога.

— Ох... малко.

— Той още от втория час се превива, другарко — каза Румето, с къси плитки и бели панделки.

Нейното свидетелство помогна много. Даже Пашата, който беше предупреден, че ще има номер, повярва.

— Къде те боли? — попита той за ужас на Капитана и Мичмана.

Дружинната го погали по русата, руса, та бяла коса. „От втория час и останал за сбора!“ — помисли си с умиление тя.

— Ох, тук, от дясната страна.

— Колко е бледен! Даже е бял! — продължаваше да досажда Тарльо.

— Апандисит! — отсече диагнозата Пашата.

Едва сега забеляза отчаяните знаци на моряците. Разбира се, схвана ги като недоверие.

— Апандисит е, знам от татко.

Баща му беше лекар.

Дружинната се чудеше как да постъпи.

— Върви с Петьо — каза тя. — Кой живее близо до вас?

— Аз, другарко — застана пред очите ѝ Тарльо.

— И аз!

— И аз!

Петлето и Чушката.

— Да го придружа ли, другарко? Аз живея до тях — изправи се и Пирата.

Дружинната забеляза някакво светкавично кръстосване на погледи между Белия и Пирата. Някакво странно съмнение я парна. Не, тя не вярваше момчетата и особено Стоянчо (т.е. Пирата) да лъжат.

— Да лежиш и веднага да повикате лекар — съветваше го тя.

Белия стана с измъчен вид, кимаше на всяка нейна дума и подкрепян от Пирата и Тарльо, тръгна. Петлето му носеше чантата, тюхкаше се и благодарствено потупа Пашата по рамото. Пашата се трогна. Ала Чушката остана. Докато класът още не беше се успокоил, дружинната се сети за още едно много важно указание. Ами ако в къщи му сложат топло? Кой знае дали майка му и баба му... и ако апандиситът се спуска?...

Така се измъкна и Чушката. Дори на вратата смело спря, обърна се и попита:

— А студено, моля, другарко, да му слагат ли?

— Нито топло, нито студено! Да лежи и лекар!

— Да, другарко.

Мичмана изпусна една двойна гума въздух. Той беше едновременно възмутен и повече възхитен:

— Хитрец!

4. В ПЛЕН НА ПИРАТИТЕ

— Хитрец!

Белия Петьо застрашително тръгна към Ването. Бедният юнга беше попаднал в плен на пиратите.

— Казвай къде е дъската!

— Не знам.

— Не знаеш ли? Сега ще ти смачкам носа!

Ването се наобядва рано и отиде при устието. Седна на дигата и зачака моряците. Небето беше чисто и майски синьо. Миришеше на зелена трева и на влага. Изкопчиите от тухларната фабрика нарамираха търнокопите си и тръгнаха нагоре по теснолинейката.

Малкият изтича по дигата — след малко бате Димо, машинистът, ще мине с дрезинката и вагонетките. Влакчето е малко като голяма играчка.

— Бате Димо-о-о! Ще ме повозиш ли?

— Друг път, Ване.

— Добре.

Бате Димо е много добър и го е возил няколко пъти.

Ването се върна на устието. Тук беше най-интересно. Събра сухи клечки. Пускаше ги във водата и ги проследяваше, докъдето можеше да ги вижда. Малката река течеше още мътна от вчерашните дъждове. При вливането ѝ с Голямата река клечките се спираха, събираха се накуп, въртяха се. Там, точно под дебелия надвесена върба, беше скритият водовъртеж. Някога, казваха, той повлякъл скитник циганин. Откраднал, според едни — диня, според други — кокошка, но стопанинът го усетил и погнал. А може би и нищо не е бил откраднал и е побягнал от страх да не го обвинят. Нагазил в реката, водата увила краката му като изстискано пране. На другия ден го изхвърлила в корените на острова. Децата знаеха и се пазеха от страшното място, макар че умееха да плуват.

Ването беше във ваканция от десетина дни — малките ги разпускаха по-рано. Сутрините, докато големите бяха на училище,

юнгата или се мотаеше около тухларната и бате си Димо, или събираше червеи за риболов, най-хубави бяха тия под камъните, или пък сядаше, където го заварят мислите за Африка. Африка! Беше гледал един филм. В Африка има...

Кучето на тухларната залая бясно. Ването се изкачи на дигата и изтръпна.

От града, покрай теснолинейката се зададе Църнето с кучето си. То беше най-голямото, което Ването беше виждал. Чиста вълча порода и се казваше, кой знае защо, Чико. Сега Чико тичаше напред, връщаше се, подскачаше радостно чак до рамото на Църнето и пак се втурваше напред. И никак не обръщаше внимание на овчарката от тухларната. Чико беше гордо и умно куче. Църнето го беше научил на много „номера“. Кучето му носеше живарника за риба, изпълняваше всяка заповед. Тарльо казваше, че Църнето имал „тайна“ дума: само да я изрече, и Чико ще прегризе гръкляна на който и да е.

Ването залегна и се смъкна по наклона на дигата. Мина клечешком по мостчето. Бързо се покатери на големия бряст — по ствола имаше каструли, и ако знаеш на коя да сложиш крак и кая да хванеш с ръка, до първия разклон се стигаше като по стълба. От него нагоре вече беше лесно — брястът беше клонат и гъст. Ването се изкачи високо и се прикри в листака.

Църнето сви по дигата. Ходеше особено — като че ли при всяка крачка се надигаше на пръсти. Откакто остана сам с Чико, сякаш придоби неговата походка — гъвкава, животинска, дебнеща. Постоянно се озърташе, с неспокойни очи. Годиците му никой не знаеше точно, защото беше оставал, а сетне престана да ходи на училище.

— Защо ми е, няма да ставам професор! — отговаряше той, когато го запитваха, но с това не искаше да издаде прикривана мъка.

По едно време помагаше на баща си, каруцарина Пешо. Минал месец, два — сбили се на товарната гара. Бащата — пиян.

— Крадец! — викал той. — От баща си краде!

Налагал го, както му дойде. Отпърво Църнето само се пазел от ударите. Сетне застанал и ги понасял. И накрая посегнал. Хамалите, които дотогава гледали, се втурнали и го хванали. Някой бръкнал в джоба му, извадил парите и ги дал на бащата. Друг му залепил плесница. Църнето не казал нито дума.

Имаше и други истории, които се разказваха за него, и все такива.

Намериха се с Чико, скитаха заедно, рибареха по реката. Църнето носеше рибата на болнавата си майка — тя беше единственият човек с власт и обич над него.

Чико стигна пръв на устието, заби предните си лапи в самия край на брега. Излая по клечките, които още се въртяха върху тъмния гръб на водата. Издраска по мостчето. Ването спря дъх. Чико обиколи големия бряст и започна да души. Но то беше, за да свърши при дървото оная най-обикновена кучешка работа на три крака. Върна се обратно по мостчето, приклепна при надвесената върба, изплези език.

Църнето не бързаше. Вървеше и гледаше малко смръщен към мътилката. От време на време плюеше на струйки през зъби (само Торпи можеше като него). Седна до кучето и събу старите си гуменки. Огледа внимателно наоколо. И изведнъж заедно със ставането си скочи и се хвана за един от клоните на надвесената върба. Увисна над водовъртежа. Клонът се огъна, краката му се потопиха до прасците във водата.

Ването подаде почти цялата си глава от листака. Църнето висеше само на едната си ръка. С другата бръкна в хралупата на върбата. Измъкна една пръчка и я подаде на Чико:

— Дръж!

Кучето я ухапа и внимателно я постави на крачка от брега. Църнето бръкна втори път и извади малка плетена мрежичка — живарника му. Чико беше готов — опънал врат, отворил уста. На мускули, от клон на клон, Църнето се повдигна, възседна върбата и скочи на брега. Пръчката беше готова за риболов: с влакно, с тежина, с плувка от бутилкова тапа. Сложи червей на кукичката. Поколеба се — да хвърли ли тук? Почеса се по главата. Цъкна през зъбите. Не — тук и Голямата река беше много мътна. Пак плю и тръгна надолу по течението.

Едва сега Ването се разтрепери свободно. И от умората да се крепи на неудобните клони, и от страх и почуда. Скривалището на Църнето! Всички го бяха виждали да отива на реката, да се връща с риба, а никога не носеше пръчка. Децата мислеха, че той всеки път си реже пръчка от върбите.

Юнгата слезе от бряста едва когато видя Църнето чак на голия бряг при помпата. Още уплашен, отиде при върбата и тъкмо когато се чудеше как Църнето с един скок е стигнал до клона, две ръце го хванаха здраво отзад. Сърцето му тупна като заешко.

— Пленник! — извика Тарльо и на Ването му олекна, защото помисли, че е хванат от Църнето.

Пленничеството у пиратите не предвещаваше нищо розово, но юнгата не се тревожеше — значи сборът беше свършил, сега ще дойде Капитана и ще го освободи.

Отначало го разпитваха Тарльо и Петлето (даже Петлето го ощипа един път, но ще види той), а другите напразно търсеха дъската по брега на малката река: във върбалаците, в шавара, покрай дигата. Белия Петьо погледна под мостчето и за малко не падна. Ядоса се и дойде при Ването, който мълчеше като древен славянин.

— Ще кажеш ли?

— Няма!

Големият бавно завъртя юмука си пред самото лице на Ването и нарочно го докосваше леко ту по носа, ту под брадичката. Малкият не мигаше и черното на очите му се търкаляше след застрашителните бели кокалчета.

— Само смей да ме удариш!

— Казвай!

— Ще кажа на бате Димо и ще видиш!

Някъде зад гърба му гърмеше като трактор дрезинката. Още малко — и Юнгата щеше да заплаче. Ама къде се бавят тия моряци?

На преден пост, с меч в ръка, стоеше Чушката.

— Може ли да се минава? — попита Димо.

Чушката му даде път с меча си.

— Благодарско!

— Пират! — извика Белия Петьо. — Този планктон отказва да говори.

— Отказва ли? Чушкинс! — Пирата изсвири. — Улови една змия! Мъчение със змии: първо — в пазвата, второ — в гащите! Тарльо, какво става?

— Нищо. Забутали са я някъде.

Чушката напусна поста си и уж отиде за змии.

Пирата стоеше с ръце на кръста, претърсваше с поглед брега и мислеше трескаво бързо. Ако не намереха дъската до пет-десет минути, моряците ще дойдат и ще им се подиграват. Къде ли са я скрили? На острова? Невъзможно. В пясъците край Голямата река? Не, не — Капитана не е глупав! — при тия дъждове реката може да придойде и да я отнесе... Тогава?...

Забеляза следите, оставени от Църнето. Сложи крак в един поясен отпечатък. Не му достигаха два сантиметра. О, как не се сети досега? Щракна радостно с пръсти.

— Търсете следи покрай Голямата река! — заповяда той.

Ването прехапа устни. И направи опит за бягство, но Белия го хвана и духна в лицето му.

— Къде? Да нямаш билет за кино?

— Да сте си взели дъска! Тая е наша.

— Ваша? Я го гледай — буржоа!

— Пира-а-ат, хванах един смок. Може ли смок?

— Следи при тръстиките! — изкреця Петлето.

Белия се понесе нататък.

Ването изтръпна. Изтръпна и Пирата, при това още повече. Лицето му се изкриви на всички посоки като в развалено огледало. На края на дигата стоеше усмихната сестра му, наперена гимназистка, и държеше за ръка малкото пиратче.

— Мама каза да го гледаш, докато се върне — каза тя и пусна малкото. — Тичай, тичай при батко!

Тригодишното пиратче се ухили и затепа с патешки ход към батко си.

— Стой! Стой! — изрева отчаян Пирата.

На кого?

На сестра си или на Ването, който веднага се възползува от особеното положение и вече беше на безопасно разстояние.

— Ура-а-а! — завикаха откъм тръстиките.

Бяха намерили дъската. Белия се показва близо до дървеното мостче.

— Чушкинс! — завика той. — Дръж Ването!

Чушката тичаше по дигата и махаше дългите си ръце. Ването се спусна надолу и забяга през калните ниви. Ще видят те! Да им вземат

дъската... Дето Капитана я видя в придошлата Голяма река. Никой не посмя да се хвърли. Само той.

Чушката не подгони Ването. Той беше видял при тухларната моряците, които идваха почти тичешком.

5. БОМБИ

На мачтата се вееше пиратското знаме — череп с кръстосани кости. Пиратите бяха на борда и се правеха, че не виждат приближаващите се моряци. Ужким Тарльо разказваше нещо много интересно и уж останалите го гледаха и слушаха. Той размахваше дървения си меч — намушка невидим противник, съсече друг. Пиратите се смееха артистично. Смееше се и малкото пиратче — впрочем единствено нему беше наистина смешно.

— Веднага напускайте кораба! — извика Капитана от дигата.

— О-о! — учудиха се престорено пиратите.

— Корабът е наш — отговори твърдо и с достойнство Пирата.

— Така ли? — излезе напред Мичмана.

— Така — отвърна му предизвикателно Белия Петьо.

— Но ако желаете, може и иначе — ухили им се Тарльо.

— Като ти метна една бомба, ще станеш на Черен Петьо!

— Всеки има бомби!

И за да му докаже, Белия грабна топка мека глина от складирания куп в кайка и я хвърли към моряците. Те се пръснаха с бяг и бомбата плясна мъчноподвижния Паша по крака.

— Бързо зад дигата! — заповяда Капитана.

Изпроводени от високия смях на пиратите, от викове и от още няколко бомби (пак Пашата и пак по същия крак), моряците се прехвърлиха от другата страна на дигата.

— Правете бомби!

Приклекнаха около една локва.

— Ох, ох, ох! Сега ще ги нагостим с кюфтета! — говореше Ването и очите му светеха.

Да не мислите, че е лесно да се правят бомби от кал! Първо — трябва да избереш подходяща кал. Има една кафеникава — смеска от глина и речен пясък — тя е най-добрата. Второ — трябва да бъде точно, както казваше Пашата, като тесто за мекици: нито твърда, нито

мека, та като цапне противника, да се размаже по него. Признат майстор на бомбите беше Ването.

Мичмана пропълзя по дигата, за да разузнае противниковия лагер.

Пиратите се съвещаваха в каика.

— От дигата се мята по-лесно! — говореше бързо Белия Петьо.
— Тук само ще си пречим.

— Пират, да ги нападнем през мостчето! — беше настроен войнолюбиво Петлето.

Пирата хапеше нервно устните си и гледаше към пиратчето, което безгрижно въртеше каруцарското колело.

— Един наш трябва да остане на кораба... Всички на брега! Аз оставам заедно с ей това.

Пиратите слязоха, зажабиха парчета тлъста тиня и заеха позиции по срещуположната дига. Пирата изтегли дъската и я нагласи така, че да му служи за прикритие. Грабна пиратчето и го натика в дъното на каютата. Малкото усети, че ще става нещо много интересно.

— Война ли ще има? — попита то.

— Бум! Пляс!

Първата бомба падна в реката и вдигна мътен фонтан.

Така започна най-голямото сражение между пиратите и моряците, тяхната Ахелойска битка, за която те сетне дни, месеци и години наред разправяха. И сякаш бяха се водили десет ахелойски битки, защото разказът на всеки участник се различаваше от разказите на всички останали.

Пашата:

— Аз бях първата жертва. Още преди да се обяви военно положение, Белия ме цапна с една бомба по крака. Не беше честно, ама нищо, много се ядосах. Като започна битката, щом ме видеха, всички се изпокриваха като мишки. Те си мислеха, че не мога да целя, ама аз нашлапах всеки поне по един път. И Тарльо, един по врата, един по задника, помниш ли, и Белия, дето много знаеше, над коляното. Само Пирата не уцелих, защото Капитана каза: „Оставете Пирата на мене!“ Ама Тарльо, да се спускаш от

смях, беше като ваксан. После започнах да им мятам двойни бомби: от две смесвах една. Ама голям бой беше.

Тарльо:

— Това, дето го разказва Пашата, е мента за корем. Никога не сме се крили като мишки. И не можеше да цели — замахваше като момиче, настрани някак си, даже не мога да го имитирам. Някак си така. Половината му бомби паднаха в реката, щеше да я заприщи. Пък той беше такава мишена, цял декар, да те е срам да хвърлиш по него. Един път го уцелих със замижали очи.

Торпи:

— И аз, тап, до брега, и, бам-бам, от упор, и пиратите, бам, по мене, и, край, свърших бомбите, и, фют, обратно, и, шат, в коренака, плъос по лице, и пиратите, бам-бам-бам, и нашите, кххх, и те, на-а-а, и Белия, бам, по мене, и Мичмана, фрас — по челото...

Мичмана:

— Не, бе, тогава го ударих по рамото, ризата му стана за химическо чистене. Питай Пейчо, той водеше записки като Захари Стоянов, докато Капитана му каза, че не е време за рими. Аз се биех открит, не беше ли така? Нито един път не слязох от дигата и все прав. По мене бяха изпратени най-много пиратски бомби. Уцелиха ме няколко пъти, но какво от това, голяма работа! Не хвърлях бомба напразно — само на месо и риза. Дебнех Белия. Когато Торпи се оплете в коренака и падна, прикрихме го с преградна канонада. Пиратите се скриха зад дигата. Знаех, че щом Петьо се запаси с бомби, ще излезе точно срещу мене. Първо се показваше за заблуда от друго място, но му разбрах тактиката. Прицелих се и тогава му залепих една специална по челото...

— Черен Петьо! Черен Петьо! — завикаха Пашата и Ването и подскачаха като щурчета.

Пейчо цвъртеше с най-тънкия възможен смях. Смутени, пиратите прекратиха стрелбата. Белия се опита да изтрие калта с опакото на ръката си, единственото чисто място у него, но още повече я размаза.

Даже Тарльо, макар и пират, се захили.

— Леле, приличаш на негатив!

Тарльо имаше фотоапаратче и разбираше от тая техника.

— Какво? — недочу Белия.

— Нищо! Пази се!

Късно, уви, късно!

— Браво, Паша! — ликуваха отсреща.

На Белия съвсем му причерня. Пашата да го уцели — срам и позор! Приклезна. Без да изпуска от погледа си Мичмана, пусна ръката си по земята. Тя се стрелна като влечуго, напипа един камък, примъкна го. Белия го замаца с малко кал. Тарльо го забеляза. Спря ръката му.

— Не с атомни бомби, бе! Забранени са!

Белия Петьо трепна гузно и пусна камъка. Тарльо го подритна. Камъкът се отърколи по наклона и цопна във водата.

Петлето:

— А помните ли как ви разтреперих гащите? Взимам аз десет бомби. Щурмувам по мостчето. Като ме видя Пашата, почна да вика: „Помощ! Помощ!“

— Да не искаш да викам наздраве?

— Не, ама беше много смешен. Тогава всички се трупнахте на мене. Но не мръднах до последната си бомба!

— А като видя Мичмана, нà-а-а!

Само двубоят между Капитана и Пирата беше мълчалив. Нито един от двамата не се унижаваше да хвърля бомби по „простите“. Само от време на време замахваха по някой нахален, колкото да го сплашат и да му покажат, че не може да стърчи безнаказано. Пирата стоеше зад дъската и беше неуязвим. Добър стрелец, вече имаше два сполучливи

удара. Капитана се опита да го обстрелва и от левия, и от десния фланг. Напразно! Сетне подхвърляше високо бомбите, та да падат отвесно зад дъската. Там малкото пиратче се протягаше, вземаше топчици кал и правеше човечета и кебапчета. А бомбите на Пирата се свършваха. Той ги пестеше и стреляше все по-рядко.

Когато Мичмана прогони Петлето от дървеното мостче, хрумна му една голяма идея. Белия Петьо не се виждаше никакъв — сигурно беше отишъл да се мие на Голямата река, далеч от полесражението. Мичмана се чувствуваше засегнат, че Капитана е получил два удара, а пиратският главатар е още чист. Но ако той отвърже каика... Водата ще го отнесе към техния бряг, ще го завърти и Пирата ще се намери натясно.

Мичмана се примъкна до мостчето. Пейчо и Пашата се преместиха по негова заповед на другия фланг, за да отвлечат вниманието на пиратите. Мичмана мина като паяк по гредите и скрит зад устоя, се зае да разплита телта.

— Донесете бомби! — извика Пирата на своите.

В това отношение моряците бяха много добре. Ването не участвуваше в боя. Единствената му задача беше да прави бомби и да снабдява фронта.

— Чуши-и! Петле! Донесете бомби!

— Ей сега!

Обаче не се решаваха бързо.

— Иди си вземи бомби! Няма да те целя — благородно му предложи Капитана.

Пирата се поколеба за миг. Не защото не вярваше в капитанската дума. Да отиде — приличаше малко на отстъпление. Нямахше що. Сложи дъската и скочи на брега.

— Ура-а-а! Бягат! Бягат! — викна Ването.

Пирата притича и отиде зад дигата при своите. Мичмана разтвори последния възел. Усети в ръката си силата на течението и тежината на стария каик. Телта се опъна и изниза от пръстите му. Пусна я. Прилепи се до гредата. Разтуптян и ухилен, чакаше вика на изненадата.

В това време всички използваша временното примирие между двамата главатари: едни се запасяваха с бомби, други чистеха с клечки

ризите си или внимателно отлепваха засъхналата кал, с която бяха подвързани краката им.

Малкото пиратче забеляза, че каикът се движи. Отпърво му стана весело, че се вози, ала като разбра, че е само, стана и писна с целия си глас:

— Батко-о-о-о!

Измъкна се от каютата. Брегът беше пуст — нито едно момче! По дъното на лодката имаше малко кална вода — пробита е!

— Батко-о-о-о! А-а-а-а...

Сълзите му потекоха и замрежиха всичко пред очите му.

Каикът леко се клатушкаше, сякаш искаше да се раздвижи след своя толкова дълъг покой. Тежко и бавно пое към Голямата река.

И някой извика:

— Каика!

Мичмана се подаде зад гредата:

— Тра-та-та! Огън бий!

От двете диги край малката река изскочиха момчетата.

— Детето!

Пирата побледня.

Малкото го зърна и тръгна с разперени ръце към него. То постъпваше по най-умния свой начин: през реката, през водата, но при батко!

— Сядай! — закрещяха от двете страни.

Пиратчето приближаваше ниския страничен ръб и продължаваше да пици.

Каикът докосна с носа си водите на Голямата река.

— Сядай! Сядай! — викаха момчетата.

По мостчето над Мичмана изтропаха пиратите. Мичмана с отмалели колена и ръце, побелял и ням, едва стигна до брега и като тичаше, събличаше и хвърляше дрехите си...

Тогава Капитана се хвърли в студената и мътна вода.

От железния мост Димо видя или по-скоро усети тревогата.

— Ах, диванета такива!

От внезапното спиране вагонетките се блъснаха една о друга и иззвънтяха. Димо скочи и се втурна към устието.

Най-късият път за Капитана беше през водовъртежа. Не се поколеба, не помисли. Разсече тъмния му гръб, пресече пътя на каика

и в следния миг се хвана за ръба точно пред Пиратчето.

— Сядай веднага!

— Няма! Искам при батко! А-а-а-а...

Капитана откопча малката му ръка от ръба и лекичко го блъсна към средата — Пиратчето плъсна на широкото дъно. Капитана внимателно се претърколи в каика. Косите му бяха паднали пред очите, ризата му — залепнала за тялото.

Вече нямаше опасност!

Мичмана пусна една двойна гума въздух. Всичките пирати бяха преминали през мостчето и заедно с бате Димо бяха на брега на Голямата река.

Капитана грабна ревящата топка и я сложи в каютата.

— Само да смееш да мръднеш оттука! — заплаши я той с пръст.

— Ще мръдна!

От очите и задника му струеше вода, продължаваше да пици, наистина малко по-тихо, защото се измори, и клатеше цялата си глава:

— Ще мръдна! Ще мръдна!

Силното течение на Голямата река понесе каика. Другите вървяха редом с него.

— Пръта! Извади пръта! — викаше Димо.

Каикът все още беше близо до брега — ако Капитана успееше бързо да извади пръта и да го подаде, Димо щеше да го притегли.

— Котвата, Капитане! Пусни котвата! — досети се Ването.

Не беше лош съвет. Макар Капитана да се съмняваше, че котвата ще стигне до дъното, пусна я за всеки случай. Мачтата обаче беше много здраво прикрепена.

— Капитане, разклати я! — извика Мичмана.

Той вървеше най-близо до брега, разтревожен и още блед. Дори се готвеше да се хвърли във водата и да отиде на помощ, но бате Димо му се скара:

— Стой настрана!

Най-после Капитана измъкна мачтата.

— Подай! Подай насам!

Не достигаше съвсем малко. Капитана приклезна, опря коляно на ръба. Каикът се наклони.

— Внимавай! Спокойно! — командуваше Димо.

Машинистът нагази във водата до колене и улови пръта.

— Сядай сега! Дръж здраво!

Димо теглеше. Старият каик се съпротивяваше, едва-едва, невидимо отстъпваше. Пиратското знаме се моткаше в ръцете на Димо, пречкаше му се. Той го скъса ядосан и го хвърли във водата. Черепът с кръстосаните кости плувна и изчезна зад завоя — ниции очи не проследиха черния флаг.

Пиратчето наистина имаше характер. Когато каикът бе притеглен до брега и момчетата, със забити в пясъка пети, държаха телта, Капитана му подаде ръцете си.

— Хайде, пешко!

Малкият подсмръкна:

— Нали каза да не мърдам...

И се вкопчи в него. От Капитана като маймунче премина през ръцете на бате Димо, на Мичмана, на Чушката, който го прехвърли високо през Пашата, и накрая то обви ръце около врата на батко си. Тогава, кой знае защо, изрева още един път съвсем късо и спря.

— Така ли се играе, бе?

Пирата гледаше към Капитана. Очите им се срещнаха: на единия — усмихнати и светли, на другия — пълни с благодарност.

Машинистът не беше по речите. Той строго изгледа редицата на момчетата — изпоцапани, мърляви, навели виновно глави. И виждаше как очите им шарят под клепачите, а зад стиснатите им устни потрепват потайни усмивки. Само Ването един-два пъти повдигна черните си очи, за да провери дали още е ядосан и строг.

— Дяволи! А ти — бягай веднага в къщи!

Изстиска крачолите си. Събу сандалите и ги отупа един о друг.

— Вържете каика за тая върба! Утре ще го оправяме.

И си тръгна — натовареното влакче послушно го чакаше на железния мост. Обърна се.

— Здраво да го вържете! Да не го отвлече реката!

Кимнаха.

Далече пред него Капитана тичаше по дигата.

6. БОМБИ, НО СЪС ЗАКЪСНИТЕЛ

Може би нищо нямаше да се случи, ако бате Димо беше свободен и веднага бяха върнали каика на старото му място. Тогава момчетата щяха да се отърват само с избухването на няколко бомби със закъснител и книгата щеше да свърши.

Бомбите избухваха и в моряшката, и в пиратската махала с трясък, който като че ли приличаше на плесници (голяма пукотевица беше).

— Като се върне баща ти, мисли му!

Мичмана преглъщаше. Какво ли има да му мисли? Като библейски пророк Мичмана виждаше съвсем ясно близкото си бъдеще. Единствената му надежда беше в милостивото сърце на майка му. Ако я помоли... Мичмана преглътна и остана неподвижен и мълчалив. Съдба! В бой, с бой — растеше.

— Най-мъчно се върви, когато някой те води за ухото. Тарльо викаше: „О, ма!“ — и се мъчеше така да нагласи главата си към движенията на майка си, че да спести от тегленето. Тя енергично го заведе до дворната чешма, подритна легена пред него и пусна водата.

— Като изпереш тази риза, ще получиш друга!

Тарльо виждаше сянката ѝ на плочника и започна да сапунисва. Тя ще постои, постои, па ще си отиде, и тогава, като вземе ей оная сламка, ще си надува сапунени мехури.

Пашовата майка, голямата чистница, едва не припадна. Тя сложи ръка на сърцето си, затвори очи и се олюля. След миг се свести.

— Ох, на мама говедцето! Къде се нагласи така?

— Паднах — излъга най-просташки Пашата.

— Къде ми падна? — Тонът постепенно се повишаваше към буря. — Къде? Казвай!

— На вълнолома.

— Каква вълнолома?

— Дигата.

Тя го хвана с два пръста за едно чисто място на яката, въртеше го и недоумяваше пред черните и кафяви попадения. Ако имаше свободно от кал пространство, щеше да го шляпне.

— Какво си търсил там?

— Билки.

— Сега ще те билкосам!

Бурята избухна!

— Вън, вън! Ще изцапаш цялата къща! Живота ми съсипа!

Тя влезе вътре и Пашата, чинно застанал до вратата и кучешки огладнял, чуваше как нарежда плачевно:

— Боже, божичко-о-о, как исках да си имам чисто дете, да ми свети като ясно слънце...

След малко тя се показва с найлонова престилка, тенджерата гореща вода, малка остра четка и сапун.

Пашата бе съблечен и изкъпан вън по най-жесток начин. Водата го пареше, четката го жулеше, сапунът му лютеше в очите, а на всичкото отгоре по едно време влезе Румяна да го питала решил ли е задачите по аритметика.

Когато той светна като ясно слънце и седна с винаги отличния си апетит на масата, майка му приседна до него и му заговори с тих, трогателен глас:

— Ама може ли така, Руменчо, защо правиш така, майко? Виж другите деца какви са, ама вземай пример от тях. Ох, блазе ѝ на Стефчовата майка, на Петъовата — чистички, чистички, едно петънце не можеш да видиш по тях.

Пашата кимаше кротко, обещаващо.

Разбира се, не всички участници в ахелойската битка пострадаха. Някои съвсем незабелязано преминаха към мирния живот.

Ването се шмугна в килера, без никой да го види, смъкна изкаляната си фланелка, бутна я под купа непрани дрехи и облече друга. Взе мрежата.

— Майко-о, отивам за хляб! — извика ѝ от двора. За пръв път юнгата отиваше с желание към опашката с болните баби.

У Белия Петъо нямаше никой и до завръщането на родителите от работа той успя да заличи всичко — изми се, изпра блузата и седна да учи.

Пейчо използва таланта си на поет и съчини една героическа история. Връща се от училище. Гледа едно малко момиченце. Момиченцето плаче неутешимо. Сълзиците му текат.

— Как да го успокоя, мамо? Някакви гаменчета му взели новата шарена топка. Възмутих се от дъното на душата си. Какви лоши деца има!

Той ги намира. И макар че те са три, взема им топката и я връща на момиченцето. То се усмихва. Сълзиците спират. Момиченцето гали топката и му благодари. В това време гамените го замерват с кални топки.

— Хубаво си постъпил! — одобри майка му. — По-добре с чисто сърце, отколкото с чисти дрехи.

И му даде пари да отиде на кино.

Мокрият Капитан също трябваше да излъже — ловял риба, подхлъзнал се и паднал във водата.

За голямо негово огорчение втресе го. Вдигна висока температура. Майка му изтича за лекар.

Дойде бащата на Пашата.

— Вдишай!

— Издишай!

Отсъди жестоко:

— Силна простуда. Три дена да пази стаята. От това сиропче — три пъти на ден по супена лъжица. Горещ чай и аспирин.

На вратата се спря:

— Бояне, и ти ли беше за билки край реката?

— Аз? За риба. Да, да, за билки.

Докторът смигна съучастнически. Горкият Паша! Каква ли катастрофа е преживял у дома си? И какво е измислил — билки!

Гореше цял, а му беше студено. Сви се под завивките. Страшно глупаво е да се разболееш в края на май! Водата беше студена, прониза го. И все пак добре че не стана от играчка на плачка... Тоя стар прогнил каик... Моряци, пирати, остров на съкровищата... Глупости, глупости! И той е капитан на тия глупости, на тия игри за вчерашни хлапета... Докторът е научил, иначе защо ще му смига? Сигурно и баща му, майстор на пещите в тухларната, вече е научил. Смешна работа! Ако Елена узнае, какво ще си помисли? Излагане, ново излагане! Уж учи френски... на каика. Тя му даде листчета с думи: от

едната страна — на френски, от другата — на български. Капитана ги вадеше тайнствено от джоба си, а Пашата скрито му поднасяше отворена ръка — мислеше, че това са семки. Бон жур, кой ще играе на моряци и пирати. И след тая кална баня оревоар на половината му речник! Ами ако Елена си поиска листчетата?...

Над кревата му имаше малка поличка с книги. На нея — корабче. Съвсем истинско, но малко, както казваше Ването. Миналото лято Капитана за пръв път отиде на море, за пръв път видя безкрайното синьо. По хоризонта параходите се явяваха и изчезваха като привидения, далечни и непостижими. В лагера имаха кръжок по морски моделизъм. Макар че не беше много сръчен, измайстори корабчето. Като се върна, в тихи и самотни часове, направи цяла флотилия: книжни и дървени, лодки и гемии, желания и мечти — те стояха на вечна котва в една мукавена кутия и даже Ването не знаеше за тях.

Не, трябва да се откаже от тези далечни морета, от океаните, от островите от корали... Той е син на твърдта. Баща му печели за хляба от земята, от клисавата глина на хълмовете. Когато се връща от работа, дрехите му искрят от червената прах на тухлите...

Треската го залюля. Клепачите му паднаха. Съвсем малкото корабче от поличката стана истинско и Капитана тръгна към своето Саргасово море...

Привечер го събуди сладкият мирис на пържено месо. Вратата на стаята беше полуотворена. От кухничката едва се чуваше тихото жужене на тигана. Струйна вода от чешмата — като камбанка, звънна сребърна лъжичка о чаша.

— Какво каза лекарят? — попита гласът на баща му.

— Силна настинка. Ах, само дано не го хване някоя пневмония!

— Ще му мине като на кутре.

— Трябва да го държиш по-строго. Забрани му да ходи на реката!

— Е, хайде, хайде... Случило му се веднъж. Всичко ще се оправи, грижа не бери.

— Ще му говориш ли?

— Добре. Чакай да прочета вестника, да видя какво става по света. Ей, ц... ц... след няколко дена във Франция ще избират президент!

Но една майка не се интересува от президента на Франция, когато детето ѝ е паднало в реката и лежи с висока температура.

— Иди, още сега! И не затваряй вратата — да чуя какво ще му кажеш.

Вестникът изшумоля. Баща му се появи на вратата, малко небръснат и уморен, с присвити очи. Говореше му ту високо, ту шепнешком, ту с ръце, с рамене и с вежди.

Високо:

— Буден ли си?

Капитана кимна. Баща му посочи с пръст към кухнята и си отваряше устата. Синът разбра и отговори:

— Буден съм, татко.

— Как си, по-добре ли си?

— Добре съм, много съм добре.

Шепнешком:

— И друг път внимавайте...

Високо:

— Слушай, Бояне! Всеки ден на реката — не е хубаво така!

А ръцете му се опитваха да кажат: „Хубаво си постъпил, мойто момче!“

— Ето сега трябва да лежиш и да се тъпчеш с лекарства.

Шепнешком:

— И нито дума на майка ти как си паднал!

Високо:

— Играйте си тук — в двора, на улицата. Ясно ли е?

И вдигна разперени ръце като диригент. Капитана извика:

— Ясно, татко!

Най-голямата бомба обаче възпламени дядо Мичо.

Младините си ли беше сънувал или кой знае кой му беше казал — текна му на стареца да отиде към устието. Каика го нямаше! Каика, който винаги е бил там, от онова незнайно време без железници и камиони, без мостове по Малката и по Голямата река. Нямаше го! С него е пренасял жито чак до Бяло море. По реката, по реката, два дена надолу, десет дена нагоре. Як и силен, прочут бил каикчията Мичо — с един удар на пръта о дъното цяла дължина вземал срещу течението. Друго време било тогава... И водата в реката била повече, и риба, риба — ред вода, ред риба, и никой не пипал чуждото. А сега?

Така си мислеше и си бърбеше старецът. Лоши деца! Да отвържат каика и да го изпуцат стогодишника. Не ги видял точно кои са, рекъл му онзи кой знае кой, ала имало един с бяла коса...

Дядо Мичо влезе в училището. Коридорите — чисти, блестят тихо като в църква. Свали вехтата си шапка, пристъпяше с благоговение и почит.

— Не училище, царски дворец. Що ща тука аз, неукият?

Беше готов да се върне.

Току пред него се отвори една врата и от нея излезе дружинната. Тя носеше един стенвестник, навит на руло, маски за предстоящия празник на цветята и две-три плакатни четки, които се изхлузиха изпод мишницата ѝ и тракнаха на пода. Дядо Мичо се спусна да ѝ помогне.

— Госпожичке — каза той, — паднаха ви калемите. От този момент нататък старецът не разбра какво стана: кога изби звънецът, кога коридорът се изпълни с викове и тичане, кога каза на госпожичката мъката си.

— Клас, стани!

В опасния шести ве влязоха поруменялата дружинна ръководителка и смутеният дядо Мичо.

Лицето на Пирата потъмня. Тарльо се скри зад гърба на Пашата, който весело се учуди:

— Я-я, дядо Мичо!

Елена прехапа устни и се обърна към Мичмана, но той я изгледа мрачно.

Гласът на дружинната прозвуча леден:

— Седни! Кой са играли вчера с каика на дядо Мичо?

Мичмана тръгна веднага. И още докато вървеше към черната дъска, изгледа страшно и поред моряците. Торпи, Пирата и Белия Петьо излязоха почти заедно с него.

— О-хо! Болният и придружителите!

Погледна към Пирата и промълви с въздишка:

— От тебе не очаквах това.

Пирата наведе глава.

Петлето подскочи. Чушката като че ли плуваше над редиците. Пашата пристъпваше с притворени очи и събаряше всичко по пътя си: бутна чантата на Румяна, две тетрадки и нечия дървена кутия, пълна с моливи.

— Ах, ето го и този с диагнозата!

— Ама, другарко, не е честно, аз...

— Да мълчиш!

Останал без прикритието на Пашовия гръб, Тарльо примирено излезе, като леко накуцваше. Не го измисли нарочно — накуцваше от смущение. А Пейчо търсеше усърдно нещо в чантата си.

— Къде ви е Капитана? — попита дружинната.

— Той е болен. Аз го представлявам — отговори ѝ Мичмана и застана така, че в тоя миг девойката беше готова да им прости всичко и на всички.

Дядо Мичо се уплаши. „Брей, голяма работа стана тя!“ При това Тарльо му беше издънка — внук ли, правнук ли, не си спомняше

точно. „Ще отиде зян момчето!“

— Госпожичке, аз...

Мичмана се прокашля и старецът спря, а Пейчо излезе с някаква тетрадка в ръцете си.

— Това ли сте всички?

— Няма други — отрапортува Мичмана.

— Погледнете се! Отбор дружина! Знаете да викате и да тичате, да прескачате прозорци, да се правите на болни... Апандисити! Отвързали каика юнаците и го пу-у-уснали по реката... Не ви ли е срам от белите коси на немощния старец?

— Госпожичке!

Дядо Мичо искаше някак си да я успокои, стана му мила тя, дожеля му, но като видя, че дружинната ще продължи речта си, прибра шапката до гърдите си и чинно замълча. Той беше от онова старо поколение, което свято тачеше учителите и просветните дейци.

— Един път не дойдоха хора да ви похвалят за добро дело. Срамувам се, че сте мои пионери!

Развълнува се от собствените си думи. Под клепачите ѝ припари, сълзите ѝ идваха. Спря, за да не заплаче пред децата.

Излезе от стаята.

Вратата остана отворена.

Дядо Мичо стоеше замислен над нейните думи. Право е момичето. Какво е младо, а как умно приказва. Пашата дишаше тежко — не е честно, не е честно. Другите хитро се споглеждаха — какво, още ли ще се стои пред дъската. Срещу тия ревли и подмазвачки — момичетата. И подигравачки! Въпреки това не смееха да мръднат и чакаха заповед от началствата. Но Пирата гледаше упорито в някаква черта на пода и ги беше забравил, а Мичмана пускаше гума след гума.

7. ПРИ БОЛНИЯ КАПИТАН

— Тогава тя каза: срамота е, че сте пионери и, хоп, излезе — рече Пашата и лапна една сладка.

— Не, бе! — махна с ръка Мичмана. — Тя каза: срамувам се, че сте мои пионери.

— Ама защо тя ще се срамува?

И както се чудеше, лапна още една сладка.

Моряците бяха при болния Капитан и един през друг му разказваха за сутрешното събитие в училището.

— А ти друг път не ни излагай! — беше смъмрен Пейчо.

— Аз...

— Няма защо да се оправдаваш — прекъсна го Капитана. — Бил си на реката — излизай!

— Ама да!

И още една от сладките изчезна.

На вратата се почука — тихо, боязливо. Чичо Пей беше най-близо — стана и отвори. Отдръпна се изненадан. В стаята влезе Пирата и застана като наказан до вратата.

— Научихме, че си болен.

— Влезте! Заповядайте! — усмихна се ласкаво Капитана. Пирата пристъпи неловко. Зад него се чу едно „хайде вътре!“ и Тарльо така бутна Чушката, че той се спря едва в средата на стаята.

— О, мистър Чушкинс, по-полека! Така ли се влиза в чужда къща?

— Какво да правиш? — свенливо повдигна рамене Чушката — Див народ — къде е виждал културно общество.

Стаята отесня. Моряците станаха да направят място на неочакваните гости. Мичмана и Пейчо седнаха на кревата, а Ването — направо на пъстрата домашна черга.

— Може ли и аз на това кресло, молим? — попита Чушката и смъкна Тарльо със себе си.

Пашата трябваше да седне на един стол с Торпи.

Това го отдалечи от чинията със сладките. Мукавената кутия му пречеше да ги вижда и от тях остана само сладкият им мирис.

Когато всички се настаниха, замълчаха. Тарльо го напуши смях.

— Какво мълчите като в час по рисуване?

Пейчо предаде няколко чертички по морза и замалко не изцвъртя. Чушката погледна укорително към Тарльо и хмъкна сериозен.

— Как си? Имаш ли температура? — изкърти някак си той.

— Малко. Как можах да настина! В каква по-студена вода съм се къпал.

— Потен си бил — рече Пирата.

И замълчаха отново.

— Слагаха ли ти вендузи? — отново подхвана Чушката.

— Вендузите е нищо! — отсече Торпи. — Аз един път, бам, лягам и баба, прас, синап — страшна работа!

— Синап ли? — Мичмана се усмихна. — Като малък ме заболя крак и ме натъркаха с коприва. Жили, но аз — нищо, голяма работа, търпя.

След копривата всичко щеше да бледнее. Тарльо напразно се напругаше да измисли нещо по-страшно. Като не можа, въздъхна тежко.

— Върви ти, Капитане! Аз, нещастникът, тая година не съм отсъствувал нито един ден.

— Чувах за някакви произшествия вчера... — продължи благовъзпитано Чушката.

— Мен замалко не ме биха — честно си призна Пирата. — Добре че в къщи имаше гости. Сетне на татко му размина.

— Мен пък нищо — рече Тарльо и нито едно око не му мигна.

— И мен — побърза Пашата.

— Момичетата са ни изпортили — вметна Мичмана.

— Те откъде ще знаят? — попита Петлето.

— Няма откъде. Румяна видяла Пашата, когато майка му го търкала с таралежи.

— Паша, вярно ли?

Пашата се изчерви.

— Румяна каза, че си приличал на вдигач на тежести.

Не беше казала, но всички повярваха. Тарльо държеше с ръце корема си и не смееше да погледне към никого. Чичо Пей се ухили и тихо-тихичко започна да цвърти.

— Паша, каква е тая работа? Румяна само тебе пита за задачите?

— Тя живее до нас — отговори Пашата.

— А-а-а-а!... — заизвиваха момчетата.

Спряха изведнъж, защото в стаята влезе леля Софка, Капитановата майка, с цяла купа топли сладки. Пашата услужливо премести мукавената кутия, за да направи място за купата. Сладките изглежда току-що бяха извадени от фурната. Като лъхна от тях, зави му се свят. Бяха масленки: бели, рохкави, посипани с пудра захар и ситно счукани орехи. Само по-препечените розовееха. Те са били в средата на тавата — Пашата ги разбираше тия работи.

— Заповядайте! Хапнете си! — покани ги леля Софка. — Боянчо, кани гостите си!

Излезе веднага, защото знаеше, че ако остане, момчетата ще млъкнат и ще се гледат като мишоци.

— Ване! — кимна му Капитана.

Ването стана. В бързината да вземе купата бутна мукавената кутия и тя падна. Капакът се отвори и в краката на юнгата се изсипа тайният флот на Капитана.

— И-ха!

И остави купата отчайващо далече от Пашата. Капитана поруменя. „Как забравих да я скрия!“ Уж е голям, пък на.

— Аз така... Нямахме какво да правя сутринта. Ване, искаш ли ги?

— А кутията?

— И кутията.

— И-ха!

— И аз понякога си дялкам лодки — излъга Мичмана, за да раздели смущението с приятеля си.

Ването приклегна. Слагаше ги в кутията с притворени очи, после ще си ги разглежда, сам. И-и, ама тая каква е — торпедка! Капитана се надигна и взе кораба от поличката.

— Вземи и този!

— Истинският?

Юнгата не смееше да посегне.

— Ама все за мене ли, Капитане?

— Все за тебе!

— Ей.

Как ненадейно можеш да станеш богат!

Капитана повдигна очи и ги погледна — всички седяха учудени и смълчани от жеста му. Да им каже ли, ще повярват ли? Пирата е тук, дошъл като приятел завинаги. Ако и той се съгласи, ще се съгласи, разбира се, и какъвто е майстор...

— ... с платна, като Колумбовите — довърши някакво изречение Белия Петьо.

— А помните ли, имаше едни на панаира — едва го изчака Тарльо. — Моторнички, вървят със спирт...

— А-а, знам ги — пресече го с ръка Пашата.

Присегна се и взе една сладка.

— Тук имат казанче, оттук излиза една тръбичка показваше им той. — И като ги палнеш: тък-тък-тък...

Моторницата заплува грациозно във въздуха и пусна котва на езика му. Езикът я притисна към небцето — само така се ядат масленки. Чичо Пей се просна на кревата и зарита с крака — и без това още го беше смях за вдигача на тежести. Тарльо се търколи на чергата. Петлето се хвана за корема и се засмя на дълго „и“. Даже и Чушката се засмя гръмогласно, но все пак на „е“. Само Пашата остана леко усмихнат и питаше съвсем искрено:

— Ама защо се смеете? Кажете, бе, не е честно.

Никой нямаше сили да спре. Пашата беше досетливо момче. Сам разбра, че се е случило нещо много смешно. Прихна и той, като прекъсна само два пъти: първия път за една розовичка, а втория — за тази под нея.

— Лежа и си мисля — започна Капитана, когато моряците и пиратите спряха разплакани и изтощени. — Какво сме се хванали за тоя гнил каик на дядо Мичо! Бомбите струват повече от него. А ние можем да си направим кораб.

Гледаше към Пирата.

— Голям. Да плаваме по Голямата река.

Момчетата слушаха, без да разбират точно.

— Съвсем истински ли, Капитане?

— Съвсем. Не играчка. По-голям от каика.

Мичмана беше преглътнал цели четири пъти, без да се обади.

— Па да! Защо не?

— Плавателен? — попита сякаш себе си Петлето.

Пирата повдигна очи — спокойни, сериозни и съгласни.

— А материал? — изрече като насън Белия Петьо.

— Ще го правим у нас, под навеса. Татко ще позволи — рече Пирата.

Решението беше взето. Капитана не прикри радостта си — усмихна се, засия. Измъкна една тетрадка изпод възглавницата си.

— Ще направим помощни бригади към предприятията. Ето им списъка! Ако ни дадат по една-две дъски...

— Ще берем билки! — извика Пашата.

— И-и, дружинната ще се шашне! — завъртя пет пръста Тарльо.
Белия Петьо прегърна Петлето и Чушката и ги наклони към всички.

— Да пазим в тайна, да я изненадаме!

— Тайна!

— Пълна тайна!

— Ще казваме, че правим барака, дървена барака — продължи Белия.

— И, бам, кораб! Екстра!

— И никакви момичета!

— Ще раздрънкат всичко. Браво, Мичмане!

— Особено тая Елена, каквата е камбана.

Мичмана разклати ръката си като железен език.

— И не знаят да плуват, все ще се издавят — изписка Ването, радостен, че участва в общата атака.

— Браво, Ване!

Гърбът на юнгата пламна от възхищенията им. Белия протегна ръка напред и изрече тайнствено:

— Пълна тайна! Който издаде...

Нещо стегна гърлото му и той не можа да каже нищо страшно.

— Да бъде трижди проклет! — продължи Тарльо.

— Пълна тайна! — повтори Мичмана и положи ръката си върху Петъовата.

— Нито дума, вечен ключ! — каза Торпи.

Паметникът на ръцете растеше. Всяко момче изричаше по нещо или повтаряше някое предишно заклинание.

Пирата каза:

— Ако не бъда ням, да онемея!

Пейчо:

— Заклевам се във вечна вяност!

Ването със свито сърце си избираше най-хубавата клетва, но като му дойде редът, повтори думите на Пашата, който беше преди него:

— Тайна до тъмен гроб!

Капитана положи ръка последен и каза твърдо и ясно:

— Който издаде, да остане без приятели!

Ръцете потръпнаха.

Навън блестеше майското слънце.

Ването взе купата със сладките и поднесе на всички поред. Тихо остави купата на масата, взе си и той една сладка и седна на чергата до леглото на Капитана. Захапа леко сладката със зъби, хвана с два пръста истинския, но малък кораб, бутна го в кутията и безшумно захлупи капака. Всички мълчаха.

След малко Ването изведнъж се сети:

— А на бате Димо? Ще кажем ли?

— Вярно, бе!

Капитана и Пирата трябваше да се погледнат отново.

— Да кажем. Той ще ни помогне.

— Ами ако не иска?

— Стига, бе, няма да иска! — възмути се юнгата. — Нали играе футбол с нас?

— Ване-е, Ване-е-е!

Ването пребледня. Идваше му да се мушне под кревата.

— Ване-е-е!

— Какво? — извика той от прозореца.

— Хайде да идеш за хляб, мамина душко!

— Ей сега, после — опита се юнгата да отложи поне с някоя и друга сладка минута.

— Бързай, мамина кифличко!...

— Ида! — изрева Ването, за да пресече сладкарската витрина, с която майка му изразяваше нежността си. Обикновено следваха „сладка баклавичко“, „плезирче“ и свършваха с „черно карамелче“.

Обърна се и каза жално:

— Трябва да ида.

Въздъхна.

Взе мукавената кутия и излезе с такива размекнати движения, че всички го съжалиха.

— Това не е живот! — каза Тарльо.

А Пашата съвсем печално изяде една сладка.

Внезапно вратата се отвори. Ването, задъхан и тревожен, сложи пръст на устните си и изшептя:

— Шшт! Женките идват!

Първа влезе Лиляна. Тя беше братовчедка на Капитана и се държеше като у дома си. Лицето на Мичмана доби вид на смачкан лимон. Румяна се усмихна на Пашата, мило и прилично, но Пашата се

направи, че не я вижда. Момчетата наставаха. Донка и Росица влязоха ръка за ръка. Маргарита. Елена.

Елена държеше ръцете си отзад и неспокойно стискаше стръкчетата на две розички. Убоде се от шипче и нервно изправи убоденото пръстче. Розите беше донесла Лиляна, но така се случи, че в последния момент те останаха у нея. Не смееше да погледне към Капитана. И защо всички мълчат? И защо Мичмана и Белия Петьо я гледат така неприязнено?

В стаята беше съвсем тихо. Беше намислила какво да каже, а забрави всичко.

— Много ли си болен?

Капитана се усмихна.

— Не, не много.

Като че ли в стаята бяха само те двамата.

Влезе леля Софка.

— Момичета, сядайте! Боянчо, почерпи ли гостите си?

— Момент! — предложи услугите си Торпи.

Посегна към купата и се вкамени — в нея нямаше нищичко.

— Нищо, сега ще донеса.

Мичмана и Белия си прошепнаха нещо.

— Ние ще излезем — рече Мичмана. — Ще поиграем на топчета.

Момчетата се заизнизваха.

— После ще дойдем пак — каза Пирата.

— Какви хубави цветя! — зарадва се майка му, когато се върна.
— Кой ти ги донесе, Боянчо?

— Елена — бързо отговори Лиляна.

— Те са от всичките — изчерви се Елена. — От градината на Лилянкини.

— Зная, зная. — Леля Софка я погали по косата. — Сега ще донеса една вазичка.

— Ако не си уморен, Маргарита ще ти каже какво учихме днес.

— Не, не съм — подчини се Капитана.

Елена седна до писалището и се умълча. Беше ѝ толкова радостно, а изведнъж всичко се промени. Знаеше, че момчетата ще са тук, и искаше да им заговори за отряда. Без учител край тях, без дружинната. Да не си мислят, че тя се изтъква. Да им каже, че ѝ е

омръзнало да им чете доклади. Да се разберат, да направят нещо, каквото и да е, но нещо. Надяваше се, че Капитана ще ѝ помогне. И Пирата. Всички ги слушат. Защо нито единият, нито другият не направи усилие да спре момчетата? Защо? Тя видя на писалището книгата, която му беше дала преди два дена. И защо Лиляна излъга за розите? Тя не знае ли какво е хубаво и чисто приятелство?

8. САМА

Дружинната излезе от стаята на шести ве. Не, няма да реве за такива лъжци и измамници! Не си струва! Във влагата на очите ѝ се въртеше калейдоскопът на тревожния сбор. Белия Петьо с отпадналия глас. Пашата. Тарльо. Колко е бледен, колко е бледен! Апандисит! Всичко се връщаше кристално ясно, жестоко ясно, влизаше в голямата ѝ болка. Глупачка, как веднага им повярва! Апандисит! Как невинно я гледаше онзи дебеланко, синът на доктора. Колко ли смешна е изглеждала в очите на заговорниците? Да го придружа ли, другарко? А студено да му слагат ли? А студено? А студено? Кой я попита?

Тя се затвори в пионерската стая и там, похлупила лице върху червения плюш на масата, тихо и дълго се наплака. Долна лъжа! Използуваха вярата ѝ, подиграха се с нейната тревожност. Нищо, нищо, нищо... Тя е излишна. Цялата работа, която върши, е безсмислена. Не е ли по-добре да се махне, да стане учителка, да стане нещо друго. Копнееше да прави чудеса, обичаше и вярваше с цяло сърце, а чувствуваше как някакви железни правила я окоават, как нещо неуловимо и неизвестно ѝ се изплъзва, как плановете на безсънните ѝ нощи не могат да намерят своето слънце. Вечер се връщаше като пребита от тичане, а недоволна като след загубен ден. Очакваше да се случи нещо особено, което никога не се е случвало. Не, всичко е безнадеждно!

На вратата се почука, чуха се тихи стъпки и гласове на момичета. Не отвори, не се обади. Беше ѝ поолекнало, но не беше ѝ минало. Очите ѝ още бяха зачервени от плача. Не беше взела никакво решение.

Чувствуваше се сама, много сама, останала без никой. Не смееше да отиде при класния на шести ве. Математик, възрастен и строг, той може би щеше да накаже сурово постъпката им. Наказанието ще ги уплаши и ще ги отчужди напълно. Не, няма да отиде, но няма и да стъпи повече в този шести ве клас! Ако имаше някой човек, който да ги поведе, който...

Тя взе двете фиби, паднали от косата ѝ. Стана. Беше се сетила за Димо.

— Слушай, Катя! — отговори ѝ Димо. — Аз съм работник човек, не ми са ясни педагогиите.

Вървяха по улицата.

— Та аз за пръв път чувам това отряден ръководител — продължаваше той, окуражен от нейното мълчание. — Много е дълго такова заглавие за мене.

— Опитай, поне опитай, а след това отказвай.

— Добре, да ти кажа откровенно, не обичам такива работи.

Минаваха край една градинка.

— Да седнем — предложи тя.

Беше уморена от отказа му. Надяваше се. Познаваха се от някога. Бяха заедно в художествения колектив на кварталното читалище. Сетне Димо се откъсна — отиде да следва курсове за машинисти. Хвана се на работа в тухларната и вече не идваше, но познанството и приятелството им останаха.

— Значи отказваш — каза тя, след като дълго бяха помълчали.

Когато дружинната отиваше към Димови, тя за малко не се сблъска с момчетата. Те я забелязаха навреме и с котешка бързина се отдалечиха в страничната пряка.

— Уви, уви! — съжали Чичо Пей. — Закъсняхме фатално.

Момчетата тръгнаха след бате Димо и дружинната и следяха всяка тяхна крачка. Това не беше много лесно, защото те не можеха да вървят по същата улица. Разтичаха се по близките преки и успоредни, даваха си най-различни знаци, надзъртаха, залегнали по ъглите. Обърнаха го в игра на преследвачи и, когато бате Димо и дружинната седнаха на пейката в градинката, отпърво бяха недоволни. Разположиха се стратегически и търпеливо наблюдаваха. Сетне им омръзна всички да протягат вратове. Поред един оставаше за наблюдател, а другите извадиха стъклените топчета.

— А ако детето се беше удавило? — попита тя.

— Чак пък удавило.

— Е, да, щом всичко е завършило благополучно, няма защо да се безпокоим, смешно е да се вдига тревога. Виж, ако се обърне колата, ще помислим за пътя. Нали?

— Децата си играеха...

— Играеха си, а ти им се радваше отстрани. Така е по-лесно — отстрани. Защо да се задължаваме? Поне да бяхте върнали каика на стареца.

— Катя, изслушай ме!

— Значи не искаш?

— Искам да ти кажа...

— Благодаря!

Тя стана.

— Но, Катя, изслушай ме!

— Аз те изслушах. Сега ти ще изслушаш мене. Ти имаш пълно право. Съвестта ти може да е спокойна. На мене ми се плаща да се грижа за възпитанието на децата, то е само моя работа, те са само мои деца. Чакай, не ме прекъсвай! Бъди спокоен, свикнала съм сама. Жалко, мислех, че сме приятели.

Тя си тръгна с бързи крачки, почти затича.

— Катя! — извика Димо след нея.

Преследвачите не можаха да видят тая сцена. При тях беше се случило нещо друго.

Пирата се целеше в топчето на Торпи. То беше далече — близо на метър. Всички чакаха удара.

— Пинк!

Топчето на Торпи отлетя.

— Браво! — възхити се Мичмана. — Майстор!

— Да — изпъчи се Белия Петьо. — Вашият Капитан може ли да цели така?

Пирата, както беше приклепнал, вдигна глава и каза остро:

— Вече няма ваши-наши! Нито пирати-моряци! Ясно ли е?

Точно тогава всред тях скочи сякаш от небето Църнето. Кога и откъде беше се приближил, никой не знаеше. Ръката му се плъзна хищно по земята и обра топчетата. Изправи се и предизвикателно показа пълната си шепа. Подсвирна. Чико долетя. Изплезе език и весело гледаше към момчетата.

— Имате ли разрешително? А?

— Какво разрешително? — попита Пирата.

— Що сте разчертали улицата? Да не е ваша?

— А да не би да е твоя?

Мичмана пристъпи половин крачка напред — беше се решил на последствията. Чико още не разбираше нищо и въртеше опашка. Отиде и подуши Мичмана.

Църнето също пристъпи — цяла крачка.

— Имате ли разрешително, питам, или искате бой? А?

— Църне, върни ни топчетата! Защо си такъв? — с умолителен глас се опита да го смекчи Тарльо.

— Какъв такъв? Такъв съм — озъби му се Църнето. Засмя се неприятно.

— Добре, ще ви ги върна. Хайде, бъркайте се — по две стотинки едното. От мен да мине. Хайде, че бързам!

Момчетата нямаха намерение да се бъркат. По очите им Църнето позна, че зад него има човек. Когато се обърна, бате Димо го хвана за ръката. Църнето трепна, но босите му крака останаха като вкопани в земята — не помръдна нито сантиметър. Затвори шепата си.

— Не те ли е срам, бе герой!

Голямото момче мълчеше със стиснати устни.

— Връщай топчетата!

Димо леко му изви ръката. Чико заръмжа, стрелна уши, настръхна.

— Чико!

Момчетата изведнъж се сетиха за тайнствената дума. — Чико, дома!

Кучето се колебаеше.

— Дома! — заповяда му Църнето.

Чико подви опашка и послушно си тръгна. Момчетата гледаха след него, за да се уверят, че е истина.

Машинистът отхлаби хватката.

— Върни им топчетата! Не им разваляй играта! Пусна ръката му и тя падна като изсушена. Пръстите се разтвориха и топчетата тупнаха до краката му. Тарльо приклепна и ги събра.

— Хайде! — кимна Димо на момчетата.

Ването го улови за ръка. Тръгнаха. Никой не се обръщаше назад. Само юнгата. Църнето не беше помръднал — дишаше тежко, обидено. В очите му зейна празнота. Искаше му се Димо да го бе ударил, да се сбие, да отвърне. Без кучето! На двубой! Той не напада само по-

слабите от него. Що не се опита да му извие ръката? Ще я извие, ама друг път!

— Това е Църнето — каза Ването.

— Знам — отговори Димо.

Едва сега някои от момчетата се обърнаха.

— Още си стои там — каза Тарльо.

— А знаеш ли какъв е той? Лява ръка десен джоб.

Ването му показва. Димо вървеше замислен и не отговори.

— Защо е такъв, бате Димо?

— Виж, това не знам. Вие какво търсите на тая улица?

Момчетата се сбутаха. Изтикаха Пирата напред, но той се смути и не започваше. Юнгата не можа да изчака тяхната решителност.

— Бате Димо, ще правим кораб. Ще ни помогнеш ли?

— Какъв кораб?

— Истински, плавателен.

Катя, Църнето, кораб — машинистът сбърчи вежди, не можеше да мисли за толкова неща наведнъж. Юнгата се изплаши — за него всички сбърчени вежди означаваха отказ. Погледна неприязнено към големите мълчаливци и продължи сам битката:

— И Капитана е с нас!

Стисна ръката му, доближи се до него. Димо се опомни и едва тогава достигна до смисъла на думите му.

— Какъв кораб? — попита повторно и наистина той.

— Ти кажи, че искаш! После ще ти кажем.

Отмести очи от него и изстреля към другите:

— Аре бе, защо мълчите такива?

9. МНОГО НЕЩА В ЕДИН ДЕН

Има едни празни дни — нищо не се случва нито с теб, нито около теб. В училище не те вдигат на дъската, нито от място. Все едно че не си там. Излезеш следобед — на улицата няма никой. Филмът в киното не е интересен, мотаеш се насам, мотаеш се натам, идва вечерта. Лягаш и няма за какво да мислиш. Това са напълно загубени дни от живота — никога след това не си ги спомняш.

Но този ден беше точно обратен. Случиха се толкова много неща и така го препълниха, че вечерта главите на всички момчета бръмчеха. До късно не можаха да заспят. Петлото се опита да преброи всичките неща, ала ту забравяше някое, ту объркваше реда им, ту за нещо не можеше да реши: нещо ли е или не е нещо. Идваха велики събития! Тая вечер само Пейчо беше тъжен и имаше защо, а Чушката беше постигнат от голямо нещастие.

Тоя ден ги разпуснаха. Екипажът едва изчака последния звънец. През вратата всички излетяха като снаряди и само Пашата — като гюлле. Ването от ранна утрин ги очакваше във двора. Радваше се и подскачаше повече от тях — сега вече по цял ден ще са заедно. Момчетата тръгнаха веднага.

Елена и момичетата се спряха на стълбището. Край тях се развиваше пъстрата черга на децата и покриваше целия двор.

— Какви момчета! — възмути се Румяна. — Даже довиждане не ни казаха.

Елена стоеше до нея и се полюляваше от блъсканицата. По-рано Капитана често намираще начин да се откъсне от другите, да я изпрати, да си поговорят по пътя. Сега се е променил. Бои се да погледне към нея...

— Хайде, момичета! — дръпна ги Лиляна. На нея ѝ беше все едно.

Струята изтече. Вратите останаха широко отворени, спокойни.

— Ще ходим ли при дружинната? — попита Росица.

В коридора беше съвсем тихо. Стъпките им се чуваха от единия до другия край. Милото училище беше вече в лятна ваканция. Лиляна хвана под ръка Елена и почти я теглеше след себе си.

Дружинната ги посрещна усмихната.

— Другарко дружинна, ще правим театър за малките.

Разтвориха списание, показаха ѝ пиесата.

— Хубава ли е?

— Вие сами или и момчетата ще участвуват?

— Сами.

— Те по цял ден са с бате си Димо, машинистът от тухларната — нацупи се Румяна.

— Така ли?

Дружинната взе списанието, за да прикрие вълнението си.

— И какво?

— Кроят нещо, но крият от нас — отговори ѝ Елена.

— Много хубава пиеска сте избрали. Коя ще играе слънцето?

— Аз — скромно се представи Маргарита.

— Ще ви поканим на премиерата, другарко.

— Непременно ще дойда.

Момчетата вървяха по улицата и топката на виковете им се търкаляше далече пред тях. Бързаха, подтичваха, преплитаха се и разговорът им се объркваше по невероятен начин.

— Е-е-е, осем метра! Знаеш ли колко е осем метра?

— Капитане, следобед ще идем ли на риба?

— Пейчо, написа ли писмото?

— Капитане, нали, бе?

— Готово е.

— Стой тука! Оттука до дирека. Един, два, три...

— Двайсет души, ама щом се качи Пашата, и бам — на дъното!

— Под навеса има тезгях.

— Ама, Торпи, не е честно.

— Набрах червеи, като ония под камъните.

— А инструменти?

— Не може, Ване!

— Татко има цял сандък.

— Първо — писмото, второ — инспекцията за пионерски контрол...

— Их, бе, нали ви разпуснаха?

— Не може. Имаме работа. И ти ще трябваш — за перископ.

— За какво?

— Ако затворят училищната работилница, къде ще намерим струг?

— За какво, бе Капитане?

— Голяма работа. Ще намерим.

— Няма да я затварят. Аз питах байчото.

— Кажете за какво?

— За перископ.

Спряха.

— От билки можем да изкараме, не вярваш ли?

— Обядваме и на дигата!

— На дигата!

Най-хубавото на лятото е, че можеш да ходиш бос. Прахът и камъните те парят отдолу, някое и друго трънче се забива, ритваш камък и големият палец те боли, докато забравиш, и пак си е много хубаво да ходиш бос. Джапаш през вадите и Малката река и в никакъв случай не можеш да си забравиш гуменките или обуцата. Те си стоят у дома, под закачалката. Едни къси гащета и една фланелка — това е целият летен гардероб.

Момчетата седяха всред маргаритките на дигата. Чичо Пей стърчеше прав и четеше писмото.

— Скъпи другарю адмирал! Велики са подвизите на героичния български флот, който денонощно бди и пази любимите родни брегове.

— Бум! — изпука Торпи.

— Така не може — обади се Пашата. — Трябва да се пише: уважаеми другарю адмирал.

— И там, как беше, денонощно бди?...

— Денонощно бди и пази любимите родни брегове.

— Тука му тури едно: и пази като зеницата на очите си!

— Браво, Чушка! — тупна го Мичмана. — Пейчо, пиши! Така е по-хубаво, нали?

— Зеницата я имам по-надолу.

— Голяма работа! Може и два пъти, що?

— Чакайте! Нека прочете докрай — каза Капитана.

— Скъпи другарю адмирал — започна отново Пейчо. — Велики са подвизите...

— Нали го чете това, не сме извеяни.

— Аз ви казвам, трябва: *уважаеми*. По-възрастно е, а така със скъпи нищо няма да излезе. Адмиралът ще си каже, детска работа.

— Тихо! Карай, Пейчо]

Чичо Пей продължи. Писмото беше дълго две страници. Понататък имаше „зеницата“ и освен това: „ние, пионерите, бъдещите граждани“, „сините чертози на морската шир“, „ще растем и ще крепнем със стоманени мишци“ („Ей, ама как се сети, бе?“), „прохладния зефир“... Накрая някъде, отрупано и затрупано в прилагателни, се казваше: „С трепетни сърца ще очакваме ден и нощ да ни изпратите планове за нашата лелеяна мечта, скъпи пазители на свещените родни брегове, малък кораб, който като волна птица ще полети по мирната река. Нашата благодарност ще бъде безгранична и ние ще се отплатим за топлите ви грижи с достойни и светли дела.“

— Това е — рече Пейчо и елегантно сгъна листовете. Почака малко за впечатления и седна. Докато чете писмото, много си го хареса.

— Браво, Пейчо!

Другите мълчаха и отбягваха да го гледат в очите.

По време на четенето Тарльо протягаше бос крак, заципваше с пръсти цвета на някоя маргаритка, откъсваше го и се опитваше с пръстите на другия крак да къса едно по едно малките бели листенца. Петлето и Торпи бяха хипнотизирани от нечовешките му усилия. Не че беше интересно, но нали все трябва да се гледа някъде. Пашата дъвчеше стръкче трева. Не я гълташе, дъвчеше си по навик. „Нищо няма да излезе със скъпи!“ — мислеше си той и повече не мислеше и не чуваше. Ването крадешком поглеждаше към реката — водата беше бистра, малките рибки блестяха в камъните край брега. Мъчеше се да се досети на какво му приличат, когато обърнат страна към слънцето.

— Много е... такава — произнесе критическата си бележка Капитана.

— М-м — съгласи се Торпи.

— Какво такава?

Снощи го беше писал до единадесет часа. Сега му се спеше, а от липсата на възторг му стана кисело.

— Ами такава... завързано.

— Не се разбира — намеси се и Белия Петьо. — Граници-мраници, а точно какво искаме, не се разбира.

— Планове за малък кораб. Нали го пише?

— Да, бе, пише го — подкрепи го Мичмана.

Пейчо го погледна и... му се отплати за топлите думи... с безгранична благодарност.

— Пише го, ама е с много финтифлюшки.

— Какви финтифлюшки?

— Все едно да увиеш един бонбон в петдесет станиолчета. (Ването се ухили — точно на станиолчета приличаха рибките.) Един час отвиваш, за секунда го лапваш.

— Какво, какво? — заинтересува се Пашата.

Пейчо беше навел глава. Несъзнателно взе една обезлистена маргаритка и стриваше жълтия ѝ цвят между пръстите си.

— Да-а! — авторитетно се съгласи Чушката. — Много е дълго. — Адмиралът няма да има време да го прочете.

Като че ли и баща му, и дядо му бяха адмирали. С това съдбата на поетичното писмо бе решена. Капитана за всеки случай беше взел тетрадка и молив. Като изписаха и скъсаха половината листове заради „скъпи“ и „уважаеми“ и при пълното мълчание на Пейчо, съчиниха го. Капитана написа отдолу „пионерите от VI ве клас“. Готово!

Тарльо беше приклеknал над него.

— Капитане, я тури още една чертичка! Ние сме вече все едно в VII клас. Шести, адмиралът ще рече, малчугани.

— Браво!

Мичмана тупна Тарльо и той заби нос в тревата.

— Мичмане, предупреждавай! Кажу „дръж се!“, па тогава „браво!“

Всички без Пейчо се засмяха, а Мичмана се възхити отново.

— Дръж се! Браво!

Тарльо се сгъна на две и примигна, но Мичмана само леко го пална. Той не обичаше солените шеги.

Капитана прибави една чертичка.

— Така е по-друго — потърка ръце Петлето. — Ами ако, уж случайно, резнеш още една чертичка, а?

— Да, бе, печатна грешка!

Капитана загриза молива. VIII клас — примамно, ще изглежда съвсем сериозно.

— Много става — каза Пирата. — По-добре честната.

Сирената на дрезинката вдигна главите им. Бате Димо им махна с ръка от железното мостче. Ването скочи.

— Бате Димо-о-о, ще ме повозиш ли?

— Дадено! Идвай!

Юнгата не очакваше такъв отговор. Сърцето го заболя от мъка — защо хубавите неща винаги се случват по две наведнъж? Дрезинката или писмото? При това Капитана се чукна с молива по челото и извика:

— Сетих се!

— Друг път, бате Димо! — неочаквано и за себе си извика Ването.

Капитана написа отдолу с едри букви: „пионерите от VII ве клас и бате Димо, машинист“.

Сложиха Димовия адрес. Така им олекна и от още една грижа — никой нямаше да се докосне до тайната.

В плана за инспекцията също участваха всички. Всички без Пейчо. Той си седеше все така, обхванал с ръце коленете си, полюляваше се леко, с тъп поглед във високия бряст. Тухларната фабрика, тютюневата, складовете на рекесето и голямата им надежда — ремонтният завод. „А бояджийската? — мислеше си Пейчо. — Не се сещат.“

— Бояджийската! — извика Торпи.

— От Ремзавода ще ни дадат най-малко десет дъски. Ще видите! — рече Белия.

— Ами ако навсякъде всичко е в ред и няма да им трябва нашата помощ? — разбуди съмнението им Чушката.

— Тогава ни е спукана работата.

Безпокойствието ги вдигна. Бързо на инспекция! Пейчо стана последен и тръгна малко след тях. Пашата го изчака.

— Ама нали стана екстра писмо? — попита го той.

— Да, бе, не — измърмори му поетът.

Тухларната и бояджийската им бяха на пътя. Инспектираха ги набързо. До високия зид на Ремзавода стигнаха с галоп. Белия и Мичмана направиха апашко столче и вдигнаха Ването.

— И-ха! — зарадва се юнгата отгоре. — Разхвърлян е, много е разхвърлян.

— Казвай! — нетърпеливо викаха отдолу. Капитана отвори тетрадката.

— Пиши! В горния ъгъл счупени сандъци.

— Много ли?

— Много. Три. До тях жезла.

— Какви?

— Железни. Един ръждясал казан... керемиди...

— Колкото по-зле, толкова по-добре! — формулира Тарльо.

Инспекцията продължи до стъмване и момчетата се прибраха доволни от възрастните: навсякъде имаше бъркотии, навсякъде имаше нужда от помощници.

Разотидоха се. Капитана остана с Пирата и двамата главатари дълго се разхождаха и си говориха.

Когато Капитана се прибра в къщи, намери на писалището някаква фунийка. Някое хлапе сигурно я беше встреляло през прозореца. Той щеше да я хвърли, но забеляза написани удивителни знаци и букви. Разви я и прочете:

„Аз напускам. Няма да ви издам тайната. Не ме търсете повече! Не ви трябва за нищо. Пейчо.“

Капитана се усмихна. Много чувствителен бил този Чичо Пей. Изглади фунийката с пръсти и я сложи в една грижливо подвързана тетрадка с нарисувано корабче.

— За документ! — каза си той.

А за Чушката в къщи имаше голяма и радостна изненада — баща му каза, че го е записал за летуване в смяната на заводските футболисти.

— Това е награда за шестиците!

— Виждаш ли, като се учиш, мойто момче — погали го майка му. — Нито едно дете не са искали да вземат за първа смяна, но баща ти отишъл чак при директора.

Колената на Чушката се подкосиха и той се свлече на стола.

— Не искам — простена като болен.

— Но нали...

— Не искам!

— Внесох таксата — свършено! — каза сърдито баща му, излезе от стаята и тръшна вратата.

Неблагодарни деца! Чак при директора да отиде, а то да проявява капризи.

Чушката не помнеше баща си да е променял решение и макар да не беше културно и момчешко, не можа да си спре сълзите. „Сега, когато предстоят такива велики събития — нареждаше в себе си той, — да станат без мене...“

10. ДОГОВОР ЗА ВЗАИМОПОМОЩ

Директорът на Ремзавода внимателно тресна телефона. Внимателно, за да не го счупи, и тресна, защото само който не работи, не се ядосва. Секретарката му беше готова да си излезе. Той я спря.

— Това пък какво е? Взе листа от ръцете ѝ.

— Договор за взаимопомощ, хм, хм. Главата ми е пламнала от работа! Какво е това чудо?

— Те чакат отвън, до вратата.

— Обадиха ли се от Пловдив?

— Не са още.

— Ей, несериозно предприятие!

Посегна към телефона.

— Уж директорът им щеше да идва, хм. До вратата ли, казваш? Нека влязат! Чакай! Да се усмихна един-два пъти, да не ти уплаша. Пионер да си на тия времена!

— Момчетата влязоха едно по едно и всяко едно казваше с лек поклон „добър ден!“. Конвейерът им се придвижваше по стената — с бели ризи, с червени връзки, измити и сресани, с обувки, и то лъснати, — бяха толкова важни, че си забравиха прякорите.

— Сядайте, заповядайте! — покани ги директорът и пошепна на секретарката: — Почерпи ги!

В такива случаи наблюдавай Чушката и няма да сбъркаш. Той знае как да се държи в общество. Ако каже „благодаря“, и ти казвай „благодаря“, ако нагази на килима, и ти...

— Благодаря, моля — каза Чушката.

— Благодаря, моля... Благодаря, моля... — като ехо, тихо и високо премина по редицата.

Момчетата насядаха по меките кресла. Докато директорът четеше и измънкваше на глас някоя и друга дума, те се споглеждаха с мигновени погледи, следяха всяка бръчица на лицето му и гадаеха със свити сърца.

— Три сандъка... казан... Добре ви работи разузнаването.

Ването гордо вдигна едни вежди към Капитана и Пирата.
В това време секретарката им поднасяше шоколадови бонбони.

— Заповядай!

— Благодаря!

От старание за благоприличие Пашата посегна, без да погледне, и взе само празна хартийка, но геройски не посегна втори път.

— Благодаря! — каза той и с едно лъжливо движение лапна нищо.

Огледа се предпазливо. Не, не беше честно! Не стига, че остана без бонбон, ами и Тарльо беше видял това и още по-геройски се мъчеше да не гледа към Пашата, за да не изреве от смях. Очите му се напълниха със сълзи и той упорито гледаше в срещуположна точка.

— Така-а. И срещу подреждането искате материал за барака. Дадено!

— Дървена барака — опита се да подчертае Капитана.

— Съгласно! С тия керемиди в двора две бараки ще покриете.

Капитана погледна отчаяно към Белия и Мичмана.

Те обаче седяха невъзмутими като индиански вождове. Ването откровено въздъхна. Директорът усети и разбра вълната на смута.

— Ще наредим нещо и за дървен материал — каза той, — с него сме малко кът, но ще отделим нещичко. Къде ще я построите?

— Долу! — изчерпателно отговори Пейчо и даже допълни: — Там при нас.

На Мичмана му идваше да го шляпне и да го залепи за килима.

Секретарката влезе отново.

— Другарю директор, дойдоха хората от Пловдив.

— Да почакаат, сега имам по-важна работа. Хайде да се подписваме, момчета! Да не се отметне някой.

Беше се развеселил.

И както се усмихваше, като завъртя един страшен директорски подпис — врънкулка насам, заврънкулка нататък и накрая — цвък-цвък — удари две точки между неразбираемите букви. След него, по-сериозни от дипломати, се подписваха пионерите. Увлечени от директорския размах, сега всеки прибавяше по две авторитетни точки. Те бяха големи момчета и вече си бяха измислили подписи. Само юнгата се подписа простичко „Ването“, но като цвъкна и той две

точки, едната зад „н“ и една в средата на „о-то“, стана същински подпис.

— От утре ще наредя на бай Пешо Пазача: дворът е ваша територия!

Екипажът премина мълчешката по коридорите, още по-мълчешката слезе по едни стълби и още по-мълчешката прекоси през заводския двор, и още, още по-по-по изгледа големия куп червени керемиди.

Минаха десетина крачки по улицата, завиха. Спряха.

— С тая барака, дето я измислихте, ще съберем всичките керемиди на града — подметна Капитана.

— А тайната? — попита Петьо и се наежи.

— Кого ще трогнем с една барака?

— А ти какво? Искаш да бием барабан ли? Вижте ме — аз съм капитан на кораб!

Той се изпъчи и наду, удари се с юмрук по гърдите.

Неочаквано пред него застана Пейчо.

— А материал?

Пейчо не напусна кораба, защото още на следната сутрин Капитана го повика уж да напишат заедно текста на договора. И двамата се държаха така, сякаш не е имало никакво фунийково писмо. Така никой не узна за него.

— Ще се намери!

— Откъде, от синьото небе?

— Ще се намери!

Капитана и Белия стояха толкова близо, че, както ръкомахаха, можеха да се ударят, без да искат, и да започне бой.

— Стига! — намеси се Пирата и застана между тях. — Нали решихме — тайна! И ние сами, и бате Димо, и в устава го написахме...

— Добре — вдигна рамене Капитана.

Момчетата тръгнаха отново. Умълчани пак, с клюмнали глави. Тарльо забрави за бонбона-нищо на Пашата и вече не го напушваше смях. Голямата им надежда — Ремзаводът — умря. Какво му струваше на този директор да каже: „Чудесно, момчета! Колко материал искате?“ А той — бонбони.

Капитана нервно хапеше устните си. Тайна! Хубаво, красиво, ала неудобно. Ако не е тайната, няма да им предлагат тухли и керемиди.

Ако не е тайната, всякак щяха да вземат от бояджийската фабрика няколко кутии блажна боя. Някой ден ще направят кораба, ще трябва да се боядиса, а боя? Донкиният баща е директор на фабриката! В къщи и на улицата, сутрин и вечер — главата на Капитана се пръскаше от мислене: откъде могат да изкопчат нещо. Вглеждаше се във всеки минувач: кой и с какво може да помогне. Всеки ден могат да дойдат плановете от адмирала, а ръцете им са празни, нищичко нямат. Пък и Мичмана, май много се е присламчил към пиратите и Белия Петьо... Е, да! Нали са заедно против момчетата?

Капитана грешеше като всеки обиден. Не, Мичмана не беше се присламчил към пиратите, към никого. Такъв си беше той — верен на устава. Момчетата си бяха изработили корабен устав, свои правила за обединения екипаж. Сами ги написаха под навеса у Пирата. Да не се обиждат, да не се бият, да пазят свято тайната, да се подчиняват на общите решения. По предложение на Пирата Капитана си остана капитан, а всички останали бяха корабният съвет. Купиха си моряшки фланелки на сини и бели черти, бързо забравиха старото делене на пирати и моряци.

При съчиняването на устава станаха големи разисквания за прякорите — да си викат ли на прякор или на истинско име. В най-разгорещеното Торпи каза:

— Аз няма да викам по прякор никому, но вие ми викайте Торпи. Помните ли как спасих дузпата? Не се ли хвърлих като торпила?

— Вярно, бе! Браво! И на мене ми викайте Мичман — аз така по съм свикнал.

Всеки си остана с прякора, а Ването подсмъркна и ги замоли:

— Ама измислете ми и на мене някой прякор!

Не беше никак лесно.

Юнга — предложи Мичмана.

— Не ща юнга. Нали съм старши моряк?

— Фъстък!

— Пръскач!

— Перко!

— Не, не! Чакайте, измислих! Дрезинко!

Виждаше се обаче, че нито един не подхожда. Големите не се отказваха и от някои предложения на Ването му се доплакваше. Стоеше търпелив и чакаше. Капитана още не беше предложил нищо.

Не че нямаше какво. Той знаеше, че само ако произнесе „карамел“, и всички ще приемат. Мълчеше и преценяваше.

— Муньо! — извика Тарльо.

— Браво!

— Какво е това Муньо? — попита обнадяден Ването.

— Ами галено от маймуньо.

— Чакайте! — каза Капитана и всички мълкнаха. — Ти си още малък, Ване, няма как да ти лепнем нещо подходящо. Не бой се — все някой ден ще ти излезе прякор, без да усетиш, като железен зъб.

Така Ването си остана Ване.

След крамолата между Капитана и Белия никой не продума. Мичмана пусна една напрегната гума и се чудеше какво да каже. Непременно трябваше да се каже нещо, да се застреля мълчанието. Когато двама се скарват и замълчават, те си спомнят само най-лошите неща между тях.

Изведнъж Ването затича напред.

— Какво му стана на хлапето? — учуди се Тарльо.

Юнгата сви при първия ъгъл и настигна пощенската раздавачка. Беше я видял в последния момент, тъкмо като завиваше, защото и той ходеше с наведена глава като другите.

— Лельо, лельо! Има ли писмо за бате Димо?

— Няма, миличко.

Познаваше го. Откакто бяха пуснали писмото до адмирала, юнгата пресрещаше раздавачката. Много му се искаше той пръв да види писмото, пръв да изписка вестта. Като им каже, всички ще подскочат ей толкова! И ще стои по-далече от Мичмана.

По-сетне Ването отиваше направо в пощата при разпределителя на писмата.

— Има ли?

— Няма.

— Ама нито едно ли?

— Ц.

— Един ей такъв плик!

Писмо от морето се получи три дена след като Чушката замина.

Здравейте, братя!

Какво става с нещото (нали ме разбирате)?
Получихте ли онова, морското? Събрахте ли (нали се
сещате)? Тук често минават малки и големи бараки.
Запознах се с един баракак. Умирам да се върна. Ако сте
били верни приятели, пишете ми, всеки като напише по
една думичка — ето цяло писмо. Ама така малко по-иначе
и веднага!

Чушкинс

Момчетата седнаха и му написаха писмо точно така, както беше
пожелал. Листът минаваше от ръка на ръка.

Здравей, брате Чушко!

Нещото

още

е

нищо.

Онова

не

сме.

Не

събрахме.

Край.

Капитана

Пирата

Петлето

Мичмана

Белия

Тарльо

Пашата

Торпи

Чичо Пей

Ването

11. МАТЕРИАЛ

Не беше лесно да се събере онова (нали се сещате?). Да беше за няколко дървени меча, за кучешка колиба, ала за цял кораб — не, никак не беше лесно!

В училището имаха дърводелска работилница със стругове и инструменти. Беше в мазето, широка и прохладна. Там беше временният склад на материала. Момчетата го пренасяха късно вечер, когато имаше по-малко любопитни очи. Когато обиколиха всички възможни дарители и дворовете на фабриките заприличаха на аптеки, момчетата и бате Димо се събраха един следобед в мазето.

— Тия са от тютюневата фабрика, тия от канапената, тия от Рекесето... — изреждаше Пирата.

Бате Димо кимаше и се усмихваше.

— И нашите хора ще отпуснат нещо — каза той.

Капитана гледаше събраното и сърцето му се свиваше, замираще. „Жалки, жалки, жалки! — мислеше си той. — От тези дъсчици и летви дори барака няма да излезе!“ Имаше право. От склада на Рекесето им дадоха стари сандъци от яйца. „Екстра подпалки!“ — определи ги тогава Тарльо. Бате Димо приемаше всичко спокойно. „Добре, добре“ — усмихваше се той, каквото и да му кажат. Капитана тайно започна да се съмнява дали бате Димо съзнава какво искат да правят — истински кораб! Подметна му един път, колебливо, боязливо. Машинистът пресече недомлъвките му с едно бързо: „Знам!“.

— Май не си е много — опечали се Петлето.

— Не е — съгласи се бате Димо.

Капитана погледна към Белия Петьо. Белия сведе очи. Действително положението беше отчайващо.

— Бате Димо, какво ще правим с керемидите? — попита Капитана. — Уж договор подписахме, ще се изложим.

— Идете утре! — прегърна го Димо през рамо. Не бойте се, момчета! Един път да дойдат плановете — почваме.

— И с днешната поща ги няма — каза Ването.

Заклучиха вратата с дългия железен ключ и излязоха. Белия примъкна Тарльо до себе си и му зашептя нещо право в ухото. Тарльо кимаше и от време на време се почесваше, защото го сърбеше от думите. Капитана се смръщи още повече — беше сигурен, че говорят за него, защото и двамата го поглеждаха и се хилеха.

Слънцето в училищния двор ги ослепи.

— Дружинната! — прошепна предупредително някой.

Тя идваше срещу тях ласкаво усмихната, готова за сдобряване и приятелство. Не беше виждала нито момчетата, нито машиниста от оня ден в градинката, беше ѝ домиляло за тях. Понякога момичетата се сещаха да ѝ кажат по някоя и друга дума.

— Здравейте! Как сте? — поздрави ги тя и подаде ръка на Димо.

Момчетата поздравиха учтиво. Спряха. Тя погали Тарльо по модерния алаброс.

— Капитане, какво ново?

Капитана вдигна рамене:

— Нищо.

Тогава тя се обърна към бате Димо.

— Какво чувам? Правите нещо.

Момчетата стояха мълчаливи.

— Правим — отговори бате Димо. — Проста барака. Барачка. За толкова са ни силите.

От силното слънце ли, от друго ли присви очи към момчетата. С трепкащи ъгли на устните те бавно тръгнаха напред.

— Ти как си?

— Както всякога. Ще имаме физкултурен празник. Дето има една дума, търчим по задачите.

— Да, зная. Моите ще участвуват в плувните.

— Твоите?

Тя се усмихна.

— Е, помагам им по малко. Ей така, колкото да не се удавят... Забравих да ти кажа! Каика го върнахме. Само дето ни се разсърди тогава.

— Аз не се разсърдих за каика. Те ме излъгаха. Умишлено. Съчинили цяла пиеса. Боли ме от хората, които не казват истината. Лъжата е обида, неуважение към човека. На теб ще ти е приятно ли да те измамят?

Тя помълча.

— Нищо. Позабравих вече.

И понеже той не говореше, продължи:

— Какво ще правите с барачката?

— Ще видим. Първо да я направим.

— Знаеш ли, може да стане прекрасно клубче. Летен клуб край реката.

— Рано е още... — мъчеше се да я прекъсне бате Димо, но дружинната се самозапалваше.

— Ако сложите вътре нарове, момчетата ще преспиват или ето, ето, ще ви дам една идея. Направете я сглобяема! Край реката — клуб на младия риболовец, пренасяте я в планината — хижа „Пионер“! Да, да, да! Имам един близък, сега е технически в горското стопанство, чакай, ти го познаваш, Дочо, и той беше в колектива...

— Дочо! Там ли работи? — зарадва се бате Димо.

— От два месеца. Ще пренесете барачката с камионите на дъскорезницата. Четиридесет километра — нищо не е.

— Съвсем нищо не е.

— Като я направите, вярвам, ще ни поканите.

— Разбира се, Катя!

Подадоха си ръце.

— Довиждане!

Машинистът тръгна с големи крачки, като си мислеше за лъжата и за Дочо. Настигна момчетата, които го изчакваха. Ването го хвана за ръката. Закрачиха съпричастни. Беше им малко страшно. Тайната беше станала по-голяма, много голяма — колкото бате Димо.

Рано сутринта на другия ден екипажът нахлу в двора на Ремзавода. Пазачът бай Пешо ги посрещна, като нарочно се чешеше по врата и нарочно смешно си побутваше каскета.

— Какво можете?

— Всичко можем.

Старецът бутна каскета си чак до веждите. „Беля работа!“ — помисли той.

— Я да ви видя ръцете! Дланите! Ц... ц... ц... брей, и тоя, мъничкият, имал мазоли. Кой знае, може и да свършите нещо.

Мазолите направиха в склада на рекесето — бяха пренасяли щайги.

Само след час дворът започна да просветва. Бай Пешо се увлече с децата. Стана му драго — навсякъде чисто, приветливо като в разтребена стая.

— Бай Пешо, къде да сложим този казан?

— Нека си стои там. Тежък е, не можете го вдигна.

— Всичко можем.

Петлето му показва пилешкия си мускул.

— Ще се съберем и ще го вдигнем — каза Пирата и изсвири с уста.

Белия, Пашата и Тарльо тръгнаха към казана. Пашата постоянно си плюеше на ръцете и ги търкаше като стар майстор — ще помислиш, ей сега сам ще вдигне казана и ще го хвърли, където си иска.

— Ама що не го отърколим, а? — попита той.

Другите го изгледаха със съжаление. Мичмана изсвири — къде е Капитана?

Капитана беше при широката дворна врата. Срещу него стоеше Елена.

— Имаш една книга в мене. Трябва да ти я върна — каза Елена.

— Не, не. Ще дойда да си я взема.

Капитана усещаше по гърба си погледите на момчетата. Елена виждаше нетърпението му и се обиждаше — могат пък и да почака малко.

— Станали сте големи приятели с пиратите?

— Работим.

— И криете от нас?

— Не крием, защо да крием.

Сякаш имаше очи на тила си — той виждаше, че вече всички са се събрали около казана и знаеше всеки как го гледа.

— Ама що, бе, ще го отърколим като нищо.
— Не може, Паша, тая тръба пречи.
— Едни работят, други приказват — чу се гласът на Белия Петьо.
— Викат ме — каза Капитана.
— Капитане, хайде, бе!

Гласът на Мичмана беше пълен с огорчение и мъка.

— Викат ме — повтори Капитана.

— И ние не стоим така. Ще даваме пиеска — продължаваше Елена.

Не искаше да си тръгне първа. Като го викат, нека върви.

— Вдигайте! Хайде: едно, две, три, о-о-о-оп!

Капитана най-после се реши и направи крачка назад за отделяне.

— Ще ви изпратим покани. Нищо че страните от нас. Като че ли сме от друг отряд.

— Едно, две, три, о-о-о-оп!

— Викат ме... Довиждане!

— Довиждане!

Момичето остана мрачно до вратата и изгледа първите му крачки, смутени и преплетени.

Казанът беше тежък и кръгъл, нито да го хванеш отнякъде, нито да го държиш. Момчетата го вдигаха и местеха метър по метър. Беше им трудно и гордо.

— Едно-о...

Тарльо стъпи накриво, ръцете му се подхлъзнаха по кръглото тяло на казана.

— Ей!

— Дръж!

Казанът падна върху крака му. Мичмана и Белия мигновено го повдигнаха малко, колкото Тарльо да измъкне притиснатия крак. Капитана закъсна за секунда.

— Какво стана, бе? — попита Пашата и плю на ръцете си.

Тарльо кривеше лицето си в нещо като геройска усмивка. Събу гуменката си. Палецът на крака му беше премачкан и нокътят изместен.

— Леле!

— Уф! Това не е живот! — пошегува се Тарльо.

Най-много се изплаши бай Пешо.

— Брей, момчета! Хайде, стига толкова за днеска! Белия Петьо извади главата си от надвесените и не спря цялата си неприязън към Капитана. Ти, ти си виновен с твоето занасяне пред вратата, говореха сивкавите му очи. Повдигнаха очи и Пирата, и Мичмана, и Торпи, но, смутени, не погледнаха към него.

Тарльо се държеше мъжки. Без ах, без ох. Мичмана и Торпи направиха апашко столче, раненият обви ръце около вратовете им и всички в тръс се понесоха към близката аптека. Там млада аптекарка проми раната му с чудодейните шумящи и щипещи течности, като кислородна вода, спирт и йод, премести обратно нокътя му и го превърза с бинт.

Всички наблюдаваха операцията с голям интерес.

— Боли ли? — попита го по едно време Ването.

— Малко повече от коприва — отговори твърдо и гордо Тарльо.

Чувствуваше се рекордър.

За голямо учудване на бай Пешо момчетата и бинтованият Тарльо се върнаха и преместиха казана. Този следобед и тази вечер Капитана се намълча за цяла седмица.

Рано се прибра в стаята си, легна и угаси светлината. Лежеше в тъмното, мислеше си и чакаше. Ред по ред шумовете на къщата утихваха. Баща му сгъва вестника, тръгва към стаята, сега ще изскърца онази дъска. Майка му загасва лампата, затваря вратата, отваря я пак — все мисли, че не е затворила чешмата. Още малко и всичко ще утихне, тъмното ще се утаи, ще остане само сънят. Луната ще се вдигне и листата на ябълката ще блеснат калайдисани. Тихата нощ ще се напълни догоре и ще прелее от тайната веселба на жабите и щурците.

От деня на страшната клетва Капитана не смееше да се спре, да заговори с Елена. У нея имаше една негова книга, у него — една нейна. Това остана от цялото им приятелство. Капитана се чувствуваше като затворник зад решетката от железни погледи на момчетата. А Мичмана и Белия бяха ключарите, строги и неподкупни, даже едно свиждане не му разрешаваха. И момчето някак си неусетно се подчини на желанието им, странеше сам и всички се успокоиха. Защото, ако Елена узнае, веднага ще иде да каже на дружинната!... Така мислеха те, другите.

Капитана стана. Безшумно, като сянката си по стената, отиде до писалището и бавно натисна копчето на настолната лампа. Цъкна толкова тихо, че само той чу. Взе тетрадката с нарисуваното корабче. Разлисти я, загледа се в написаните редове, без да ги чете. Ще хвърли тази роза! Ако я намери майка му, ще умре от срам! А Мичмана? Или не — Торпи, Торпи е опасният. Бам, бум и като че ли не знае какво да прави с ръцете си, все бърка, навсякъде бърка. Дай му автоматичен молив, ще цъка, докато го развали! Види ли тетрадка... Ще я хвърли, особено след днес! Тя трябваше да го разбере. Та той нямаше секунда време!

На писалището, грижливо оставена, стоеше малка купчинка. Това бяха нещата му от дочените панталони, сигурно майка му ги е прала. Някакво никакво камъче. Клонче, което много прилича на човек. Не оттук, а оттук. Същински човек, разперил ръце. И шикалка, просто шикалка, и прилича само на шикалка... Ако вземеш камъчето в ръката си и го стоплиш, започва цветен филм. То е от изворите на Малката река — затова е ценно или даже безценно. Шикалката е отпреди година и половина — тогава бяха много по-малки. Трябва да я подари на Ването. Но как да му подари и приключението. Как се объркаха с Мичмана в оная гора. Уж да пресекат... Никой не им повярва. Ето, ето — оттук клончето най-много прилича на човек!

Имаше един щурец, който свиреше точно под прозореца. Силно, оглушително силно! Сигурно беше едър екземпляр. Капитана се изправи тихо, надзърна с половин лице, искаше му се да го види. Въртеше ухото си като антена, очите му станаха големи — не, кой може да види черния син на нощта?

— Ей, къде си?

Щурецът спря за миг и двамата се усмихваха един на друг.

— Чиррр, чиррр!

Капитана присегна и напипа шикалката.

— Чирко, искаш ли шикалка?

Хвърли я съвсем леко — тя подскочи по плочите, а циганинът млъкна.

Капитана измъкна една стара тетрадка, домашни по аритметика от миналата година, бутна розата между листовите, а тетрадката най-отдолу в куп книги.

Неща ненужни и непотребни. Стоят, докато сами не си отидат. Отворени врати към смешни и тъжни случки, към цели дни. Иначе защо ще му е на едно момче изсъхнал розов цвят?

12. БЕЗВЕТРИЕ

Така момчетата станаха собственици на цял куп керемиди. Трупнаха ги под навеса на Пирата и на следния ден забравиха за тяхното съществуване, макар че винаги им червенееха пред очите.

Минаха няколко дни на пълно безветрие. Пирата прикова някогашната мачта на високата черница в двора. С помощта на въженца вдигнаха син флаг. Това означаваше сигнал: „Всички на борда!“ Щом е вдигнат, всеки, където и да се намира, каквото и да върши, да тича като светкавица към Пиратови. Петлето, Торпи и Ването се пръснаха на три страни — флагът се виждаше отдалеч.

Откъм морето не идваше никаква вест.

— Ама не е честно — рече един път Пашата, — поне да драсне два-три реда тоя адмирал, бе!

Момчетата загубиха вяра в адмиралите, в директорите и в хората. Мичмана се умисли и пускаше непрекъснато гуми, а Пашата понякога губеше апетита си.

Бате Димо забеляза клюмването и се опита да ги зарадва: ще ги прави машинисти. Една сутрин ги събра при дрезинката. Показа им лостовете, устройството. Поред те пътуваха с него до изкопите и обратно. Сетне всеки лъжеше, че е карал сам от еди-къде си до къде си еди. Без Мичмана — той пак не можеше да си представя. Сам, според него, беше без бате Димо — сам да закараш влакчето и да го върнеш. За съжаление тази сутрин на машинисти остана единствена. Следобеда старите преси на тухларната закуцаха и заспираха, когато си искат и както си искат. Димо трябваше непрекъснато да бъде около тях, а вечер оставаше до късно ля ги разглобява и сглобява.

В безветрието момчетата се вдигаха рано-рано сутрин и отиваха на риболов по Голямата река. Само за Ването това беше „и-ха!“. Тапите шареха по вировете, а въдичарите сушаха мокрите си крака на първото слънце.

Един път Тарльо се беше загледал в тапата на Торпи, когато влакното силно и тежко го удари по ръката.

— Сом, братя, сом! — изкрещя той и уплашен, отпускате найлон. — Чудовище!

— Вярно е! Елате, елате бързо! — извика и Торпи.

Тогава екипажът изскочи изведнъж от тръстиките и храсталаците. На Тарльовия вик никой не повярва, защото той няколко пъти ги беше събирал около себе си, преди да извади някой микроскопичен пръскач. Сега беше закачил една голяма истина. Когато подаде късата си върбова пръчка на Пирата, ръцете му трепереха.

— Голям е! — каза спокойно Пирата.

Беше признат специалист по изваждане на чудовища. Опъваше влакното, отпускате пестеливо дължина, умно не позволяваше на закачената риба да си почива. Ването и Тарльо подскачаха по брега, другите наблюдаваха или даваха безполезни съвети, а Пашата бързо събираше сухи клончета и съчки за огън.

Влакното беше късо — около десетина метра. С мощните си удари сомът вече беше принудил Пирата да го отпусне почти цялото. Момчето не се безпокоеше. До него, съблечени по плувки, стояха Капитана и Белия, изпитани плувци и сомопреследвачи. Пирата подаде пръчката на Белия Петьо. Той и Капитана се хвърлиха във водата. Петьо държеше пръчката, а Капитана плуваше пред него и опъваше влакното — сомът не трябваше да си откъхва. Скоро рибата се измори и започна да връща влакно. Пръчката отново беше в ръцете на Пирата. Капитана и Белия стояха до колене във водата до брега.

— Ето го!

— Шшшт! Ще го изплашите.

— Кит!

Сомът се подаде над водата, сив и лъскав, превъртя се и заби към дъното. Това беше последният му отпор. Свършил силите си, подчини се.

— Не мърдайте! — предупреди Пирата и бързо го вадеше с влакното.

В плиткото се мярнаха уморените извивки на широкия му гръб. Забеляза Капитана и кривна. Белия с бързо движение мушна ръце под него и с един мах го изхвърли на пясъка.

Горкият сом! Разбра всичко, когато беше късно. Дори не можа да перне никого с опашката си. Притиснат, издъхваше на слънцето и въздуха. Беше едро парче, най-малко пет килограма или около осем, както казваха после всички участници. Всъщност — не повече от два.

Пирата го изчисти и нарязва на тънки резени. В същото време другите издялкаха върбови пръчици за шишове. Жарта отдавна беше готова и Пашата я раздухваше с мощния си мях. Момчетата наизвадиха хляб, домати, сирене. Торпи с гордост постави в средата гаванката с лют червен пипер — любим деликатес на екипажа. За десерт носеха халва, която се купуваше с общи пари, разделяше се с аптекарска точност и се разпределяше по жребие.

Набучиха резените на върбовите пръчки и наклеяха около жарта. Капчици зацвъртяха, размириша се на риба, половин хляб изчезна от чупене, преди още да почне пиршеството. След богатата закуска разположиха се под сянката на големия бряст.

— Аз ви казвам — говореше Пашата, — един поход за билки и ще станем милионери. Има някои много скъпи. Ама не е честно, кой хвърля камъчета? Ако открием беладона, ще спечелим пари за морска барака.

— По нашите места няма беладона — пресече го Мичмана.

— А ако открием?

— С ако не става, бако!

— Можем да берем лайка — предложи Петлето, както си чистеше зъбите с тънка сламчица.

— Шипките са по-скъпи. Знаем едно място на хълмовете — пълно е! — каза Белия.

— Трай, коньо, за зелена трева! Шипките зреят чак през октомври — обади се Тарльо. — Трябва да бъдем реалисти. Така както гледам дървеното мостче, мисля, ще стигне за едно корабче.

Беше се излегнал по гръб до Белия, подпрял глава на ръцете си.

— И без това никой не минава по него.

— Да не беше гнило като каика, ставаше — каза Пирата.

— Тук някога е минавал път, в старо време. Дядо ми е разказвал — започна Мичмана. — Той е по-стар и от дядо Мичо.

Другите се умълчаха.

— По това мостче са минавали керваните за тракийските панаири. На катъри и коне, даже и на камили са пренасяли стоките си. С каика са минавали през Голямата река. Ама преди дядо Мичо имало друг каикчия — Вълчан. Той разправял, че по времето на кърджалиите много кервани са били ограбени. Това е.

— Е? — попита Петлето, който за пръв път чуваше тази история.

— Представи си, Петле, че ти си тежък търговец. Бил си на Узунджовския панаир, продал си десет товара стоки и се връщаш с пълна кесия злато. Вървиш по пътя край Голямата река. Изведнъж чуваш конски тропот, зад теб, пред теб — разбойници!

— Бам! — не се стърпя Торпи.

— Какво ще направиш?

Петлето се почеса.

— Ще извикаш милиция! — помогна му Тарльо и за всеки случай се дръпна по-настрана от Мичмана.

— Милиция! — надвика смеха на момчетата той. Видяхте ли, че не знаете! Първо — или ще ги скриеш веднага под някой камък, и второ — или ще заровиш жълтиците в пясъка.

— Е?

— Екци и две! Дядо ми е казвал: има заровено злато по нашата земя, разбойнишки край е била.

Мичмана примижа. Сянката се беше преместила и той беше останал на слънце.

— В пясъка може да има, но под камъните няма нищо — С мъка се задържаше сериозен Тарльо. — Всичките съм ги обръщал да търся червеи. А за заровени жълтици знам един начин...

— И аз го знам — пресече го Мичмана. — Апаратче, като часовник.

— Не, не! Ще хванем една къртица и ще я намажем с мед. Тя, като рови, някоя жълтица ще ѝ се залепи за задника...

Само Мичмана не се засмя.

— Що ще хабим мед, може и с лепило — каза Пашата.

— Църнето! — извика тихо Ването и смехът спря като отрязан с ножица.

Голямото момче ги наблюдаваше отдавна. Отделни думи от разговора им стигаха до него. Щом видя, че го забелязаха, тръгна към тях. В ръцете си носеше връзка с четири-пет лигавчета. Чико подскачаше пред него.

— Мълчете и не му отвърщайте — тихо ги предупреди Пирата.

— Оставете на мене — рече Тарльо.

Църнето мина по мостчето. Чико вече се въртеше край момчетата.

— Чико! Чико! Кучи, кучи! — помами го Тарльо.

— Сега паднахте ли ми, а? Чико, тук!

Кучето неохотно приклепна в краката му.

— Църне, вярно ли, че Чико разбира всичко, каквото му кажеш? — попита Тарльо.

Голямото момче пусна тънка струйка през зъбите си. Пак някак си не подхождаше да цапне някой. Направи заплашителна крачка към Пашата и се наведе. Пашата трепна. Църнето взе един камък и се засмя сухо.

— А вие как мислите, а? Вярно ли?

Наплюнчи камъка. Чико в стойка не изпускаше от очи ръката му. Църнето се обърна към острова в Голямата река и го метна с все сила. Камъкът прелетя и падна на другия бряг. Чико го проследи.

— Донеси!

Кучето се стрелна веднага.

— Стой!

Закова се на брега.

— Донеси!

Хвърли се в реката.

— Ей! — учудиха се момчетата.

— Не е просто куче — каза Тарльо. — Простите, като им хвърлиш камък, тичат като щури. А виж Чико — професор!

— Всеки да сложи по нещо тука! — посочи им Църнето. — Кърпа, фланелка. Хайде по-бързо, че Чико се връща.

Чико притича, остави камъка пред Църнето, изчака похвалата и тръсна мократа си козина. Голямото момче го изчака малко — да се изсуши и да си почине.

— Търси! Чико, търси! Не ме гледай, търси, ти казвам!

Една по една оставените вещи бяха върнати на собствениците им.

— Браво! Умно!

— Църне, а вярно ли, че ако му кажеш една дума, може да разкъса човек?

— Много искаш да знаеш! Хем цирк без пари, хем не ядохте бой, че и още, ама нищо, от мен да мине. Искате ли рибата?

— Хванахме.

— Виждам. Чико, хайде!

Двамата тръгнаха по брега на Голямата река. Чико се обръщаше жално назад и гледаше към момчетата, а Църнето премисляше срещата. В оная сутрин ги беше видял край дрезинката — какво ставаше там? Искаше му се да ги попита — какво става, бе, курс за машинисти ли има, какво става? Ех, не му вървеше на разговори. Ако не ги беше изплашил...

Има ли такава дума или няма? Или Тарльо лъже? Защо не я каза, когато бате Димо му извиваше ръката?

Ването гледаше и си мислеше за тайното му скривалище. Беше го казал само на Капитана. Църнето — по цял ден сам, без никакъв приятел... Та така човек може да забрави думите!

13. ПЪРВИТЕ ПРОСТИ МОРЯЦИ

Малкият град заспиваше рано. В дългите летни дни хората се прибираха с притъмняването. В повечето дворове имаха летни кухни, готвеха и вечеряха навън. Концертът на чиниите, вилиците и съдините започваше и спираше изведнъж. Малко след това, към десет без нещо, двете кина отваряха вратите си и зрителите излизаха като от дълбоки тунели. Затихнеха ли техните стъпки, рядко се мяркаше човек по улицата. Светлините угасваха и сенките на къщите и дърветата се сливаха.

Чу се свирене на неизвестна птица.

Тарльо се измъкна изпод одеялото. Махна с ръка от прозореца и птицата млъкна. Пипнешком обу гуменките си. Претърколи се през перваза и скочи на здравия си крак. Долу, в тъмното, го чакаше Белия Петьо. На главата си беше нахлузил черно кепе.

— Малко маскировка — прошепна той.

Вървяха на пръсти в сянката на оградата. Тарльо отвори дворната врата, като я повдигна леко, за да не скръцне.

Огледаха улицата — никой!

— Хайде! Смело! — изшътка Белия.

През две преки се строеше нова сграда. Два етажа вече бяха готови. В една от стаите имаше натрупани дъски: бели, гладки, точно такива, дъски мечта.

Белия и Тарльо меко потънаха в куповете тухли и пясък. Спрели дъх, без да прошепнат нито дума, прехвърлиха се през зеещия прозорец на партера. Вътре им стана страшно, сърцата им се разтупаха. Двамата поотделно искаха да се върнат и да се откажат, но никой не посмя да каже думите на страха. Минаха през тясно немазано коридорче. Пред вратата на стаята с дъските се спряха. Белия долепи ухото на вратата — тишина, чуваше само ударите на сърцето си и преглъщането на Тарльо.

Влязоха. Купът дъски белееше срещу тях.

— Виж колко са много! Никой няма да разбере — каза Белия.

В стаята проникваше малко светлина от уличната лампа. Избраха две дъски без никакъв чеп, опитаха ги на тежина. Тарльо облиза пресъхналите си устни.

— Не са много тежки — най-после проговори той.

— А три?

— Шшшт!

По улицата минаваше някой. Кашляше и плюеше. Говореше си нещо неразбрано. Закъснял пияница се прибираше у дома си. Спря под лампата. Момчетата замръзнаха.

Пияницата търсеше нещо по джобовете си. Запя.

— Тоя ще събуди цялата махала.

— Белчо, ако ни срещне някой?...

Извади цигара, запали я с несръчно движение и тръгна.

Трябваше да почакаат. Опитаха три дъски — не, тежаха много.

— И две не са малко! Няма материал, а?

Спуснаха ги през прозореца. Безшумно като котки слязоха долу. Сега оставаше най-опасното: щат не щат, да минат под лампата и да пресекат улицата. Сетне щяха да влязат в тъмната уличка на Пиратови, в своя земя. Тарльо подаде глава от купа тухли и огледа. „Какво ще кажем, ако някой ни срещне и попита?...” Така и не се разбраха с Белия — поне да отговорят еднакво. Дъските го подбутваха и изтикваха на светлото — от задния край Белия беше нетърпелив.

Един човек беше спрял, прилепен до тъмния ствол на близко дърво. Беше забелязал дъските, които като омагьосани сами излязоха от прозореца на сградата. Стоеше и изчакваше. Когато двамата пресичаха улицата, поклати заканително глава и ги проследи с очи.

Улицата утихна, замря.

Мина време и тежки стъпки затракаха по плочника. Един милиционер, строг и бавен, се движеше. Спря, помисли. Зави по улицата на Тарльо.

— Бам, бам, бам!

Не е забелязал копчето на звънеца и чука с юмрук по вратата. Излиза Тарльовият баща.

— Другарю, тука ли живее едно момче с превързан крак?

В първия момент Тарльо се покрива презглава с одеялото. Не, да се скрие под кревата! Не, да бяга!

Тарльо се събуди — беше изпотен, гореше, трепереше. Ослуша се. Някъде далече минаваше нощен влак...

На другия ден изуменият Пират вдигна флага още в ранни зори.

— Всички на борда! Всички на борда!

Екипажът дотича за десет минути. Едни не яли, други немити, юнгата с облечена наопаки фланелка, но всички бързи като пожарникари.

— Бог дава, ала в кошара не вкарва — започна мъдро Белия и разказа за „среднощната акция“, както той нарече откъкването на дъските.

Нито украсяваше, нито почувствува нужда да каже някоя и друга дума за оправдание.

— Що не казахте? Можехме да се снабдим с повечко — искрено съжали Петлето.

— Браво! Дръж се! — почти едновременно с него изрази възторга си Мичмана и докато Тарльо загрее, Мичмана му загрея плешката. — Ами да! Ако всеки намери по две дъски, готово!

Пейчо замисляше на ум героичен разказ. Не, по-добре в стихове! Поема! „Среднощна акция“, ей!

— Намери! — рече Капитана с презрение.

Светлото му лице беше потъмняло.

— С крадени дъски ще правим пионерски кораб!

— Ей, Капитане, не го взимай толкова дълбоко! — умолително започна Тарльо. — От държавен строеж сме ги взели, а нашият кораб да не би да е частен? И не сме ги взели безплатно — ей така ми трепереха гащите!

Белия Петьо, навел глава, риеше с крак. „Перчо! — мислено си говореше той. — Ако беше с нас, сега още щеше да заеква!“

— Голяма работа! — обобщи Мичмана. — Стореното — сторено! Дъските са екстра!

— Без чеп! — рече Тарльо.

— Добре — продължи Капитана и гласът му вече не трепереше. — Сега поне съм сигурен: кораб може и да не направим, но дружинната пак ще изненадаме.

Спря. Никой не е с него. И малкият карамел се е ококорил срещу чудните им дъски, мери ги с педичката си колко са дълги. И Пирата.

Мълчи. Нали героите на акцията са от неговите! Оставя го сам, да не излезе лош. Който говори, той е лош.

Вярно, Пирата мълчеше, но мрачно. Не поглеждаше към никой.

— Има ли някой да каже още нещо? — попита той.

Белия изтръпна. Отдавна не беше чувал Пирата да говори с главатарски тон. Въпросът не беше от любопитство, имаше страшна закана.

— Няма — измърмориха Чичо Пей и Торпи.

— Капитане, дръж!

Пирата се наведе и подхвана дъските от единия край.

— Как? Защо? — обърка се и машинално се подчини Капитана.

— Да ги скрием! Зад къщата!

Направиха крачка. Пирата се спря пред Тарльо.

— Какво ме гледаш? — озъби му се той. — Дружинната я учудим, я не, но ако бате Димо узнае? Глупаци такива!

Направи още крачка и се обърна.

— Тъкмо всички сме тука — корабен съвет!

— Бам! Хайде на кютюците! — рече Торпи.

В единия ъгъл под навеса имаше нарязани дърва за огрев. Момчетата си избраха по едно кютюче за столче. Всеки си имаше свое кютюче и свое място. Само Пашата не си намери сгодно кютюче. „Тука нито едно не ми е по мярка“ — каза той и си донесе от къщи трикрако столче.

— Предлагам за наказание — завършваше Капитана, като мачкаше в пръстите си малко листче, което кой знае как беше попаднало в ръцете му, — Белия Петьо и Тарльо да бъдат понижени за една седмица в прости моряци, без право да носят фланелки, и ако не върнат дъските още тая вечер, да ги изключим от корабния състав.

Настана мълчание. Мъчително и тежко. Никой не гледаше никого. Мичманът пусна една гума. Беше ги похвалил, пък то какво излезе... Беше първият такъв корабен съвет, първото наказване.

— Лесно е да се мълчи — каза тихо Капитана. Пък може и да греша, кажете нещо.

— Така е по устав — рече Пирата.

Най-малкото наказание беше седем дни. За неподчинение на корабния съвет — изключване.

— Добре де, Капитане, ще ги върнем — измънка примирен Тарльо.

Пейчо забрави за героичната поема. „Добре че не са ги хванали, щяха да ни изложат...“

Белия, без да повдигне глава, с едно движение свали моряшката си фланелка, сви я на топка и тя се загуби в ръцете му.

— Не бързай! Ще се гласува — каза Капитана.

— Хайде, бе! Няма смисъл!

В първия миг, когато ги видя, машинистът искаше да им извика едно грозно „Стой!“. Въздържа го съмнението — само двамата ли са или всичките? Повъртя се малко по улицата, изпуши една цигара. „Тъй си е, право казват хората — иди с деца на баня, да ти изядат сапуна!“ Защо ли се захвана с тая работа — сега какво ще прави. И тия машини

на тухларната, поне да имаше по-свободно време. Ето ти педагогия, ето ти Макаренко! Не, утре ще има Сопаренко! Ядоса се, че ги изпусна. Трябваше още сега да ги нашлапа и, по-важното, да върнат дъските. През ума му минаха разправии със строителите, с милицията, с бащи и майки. А Катя? Утре рано трябва да отиде. Ще ги оправи! Диванета такива!

Сутринта видя флага. „О-хо! Дяволи!“

Както бяха под навеса, изправиха се. Машинистът застана пред тях.

— Здравейте, момчета! Нещо ново?

— Нищо — отвърна Петлето.

— Капитане!

— Какво?

— Питам, има ли нещо ново? Гледам, вдигнали сте флага.

Капитана знаеше, че при отговора трябва да го гледа в очите.

— Нищо, бате Димо.

Белия не вдигаше глава и мачкаше нервно фланелката. По голия му гръб мускулчетата трепкаха от сутрешния хлад.

— Ти, какво, слънчеви бани ли правиш?

— А не...

Тарльо, с върнато безгрижие, попита:

— Бате Димо, оправи ли пресите? Ще караме ли пак дрезинката?

— Оправям ги... Преси-мреси...

„Каши като вашата...“ — продължи на ум машинистът. Гледаше ги — невинни овчици. Дали пък не се е припознал снощи?

— Момчета, утре в шест часа сутринта — всички тук! И си вземете храна за цял ден. Ясно ли е?

— Ясно, бате Димо!

— Бате Димо, къде ще ходим? — попита Ването.

— Може и никъде.

На дворната врата се спря.

— Тарльо, ела за малко!

„Ето го! Подскача като щурец! Той беше! А ето и Белия как гузно погледна. Дяволи!“

Бръкна в джобовете си.

— Щях да те пратя до в къщи. Мислех, че съм си забравил ключа, но той бил в мене. И утре да дойдете с по-износени дрехи, не

отивае на бал.

Махна с ръка и излезе.

Момчетата го изчакаха да се отдалечи.

— Няма какво да се сърдите — каза Капитана.

— Не се сърдим — отговори Тарльо.

— Няма смисъл — изцеди Белия.

— Язык ми за треперенето! И довечера — още един път. Това не е живот!

Смъкна фланелката и се потърка с нея по гърдите.

— Ако е край, да отидем да позакусим — въпросително подметна Пашата.

У тях майка му тъкмо беше започнала да пържи мекици. И като ги намаже така, както са топлички, със сладко от вишни...

Разотидоха се мълчешката.

— Белчо, нищо, бе? Една седмица, голяма работа! И аз ще сваля моята.

И с думите си я свали.

— Няма смисъл, ти пък защо — съвсем отчаян издума Белия, но жестът на Мичмана го трогна до сълзи.

— Има-няма, похвалих ви, все едно че съм бил с вас. Нищо, голяма работа!

— Браво, бе Мичмане! Приятел си!

Този път Тарльо му лепна една топла лепенка по голата плешка. Изплющя като камшик на звероукротител.

— Ако искате довечера... да ви помогна...

Белия щеше да каже „Няма смисъл!“, но усети, че ще прозвучи като хленчене.

— Ще я свършим двамата.

Двамата от среднощната акция останаха последни заедно. Вървяха печални. На Тарльо му беше чоглаво. Да им бяха казали: герои сте, но така не може, а то нарекоха ги крадци. Все пак беше доволен — сега поне нямаше да сънува милиция. А Белия, стиснал зъби, не можеше да понесе наказанието. „Капитан! А с кого говореше по телефона от будката? С оная. Защо веднага окачи слушалката, като ме видя? И пребледня — стана бял като... като мене. Нищо де, ще видим тая работа!“

14. СВЕТКАВИЦА, ВДИГНАТА НА РЪЦЕ

Стъклата на къщите звънтяха като чинели. Мазилки, олуци, комини падаха.

Пашата тичаше.

Където имаше паваж, набиваше го. Където нямаше, вдигаше тепсии прах.

Пашата тичаше.

От челото му струеше пот. Капки — лешници висяха от веждите му. Премрежиха очите му. Ризата залепна на гърба му.

Не спираше, не намаляваше.

Ръцете му се мятаха. Следобедното слънце печеше и от небето, и от плочниците. Въздухът трептеше.

Петлето го видя пръв.

— Паша! Паша!

Прие аеродинамична форма и замалко не стигна преди вика си.

— Паша! Къде тичаш?

— Ва-ва-ва... Ва-жна но-но-новина!

Петлето излетя като изстрелян.

— Петле! Ча-ча-чакай!

Петлето го изчака, като спринтираше на място, за да не изгуби ритъм и бързина. Пашата дотупа до него.

— Бър-зо! Фла-фла-фла...

Примижа да отисне потта от клепките си. Когато ги отвори, Петлето го нямаше. Пушилка очертаваше неговия бяг. Не стана нужда от „га“. Пашата дръпна два пъти въздух от място и отново се понесе бегом.

Флагът се развя над черницата. Пускаха го малко надолу и рязко го вдигаха нагоре до върха на пръта. Това освен „всички на борда!“ означаваше и „веднага!“.

Белия Петьо правеше кръгчета с колелото си, а Тарльо и Торпи търпеливо чакаха да им даде по едно кръгче.

— Всички на борда! Веднага!

Торпи — на рамката, Тарльо — на багажника. Белия натисна педалите.

Чичо Пей, Мичмана, Капитана вече бяха там.

— Какво става?

— Важна новина!

Ването стоеше пред фурната с мрежата за хляб. Пред него имаше само седем баби. Още пет-десет минути и хлебарят щеше да отвори пещта... От фурната флагът не се виждаше и само юнгата не подозираше нищо. Изведнъж той се втренчи и примигна.

По улицата тичаше с дългите си крака Чушката.

— Ване, флагът! — извика той.

Да, Чушката! Не че флагът се виждаше от морето и все пак именно той. Чушката тъкмо беше слязъл от влака. Позволи на майка си да го целуне един път, каза: „Моля, ей сега!“ и хукна. Кой знае какви събития стават!

Посрещнаха го с „ура!“ и всички го приеха като „важната новина“. Чушката се развълнува и извади от джоба си първото им писмо: сгъвано-прегъвано.

— Писмо за музей!

Бръкна отново и извади малко шишенце.

— Морска вода — за късмет!

Поръси всекиго с две-три капки.

Ването литкаше и взе завоя на Пиратовата улица с къса дъга и наклонен като мотоциклет. Видя пред себе си Пашата — на около десетина крачки от вратата. Даде газ — и-ха, няма да бъде последен. Пашата вече беше толкова уморен, че протича тези десет крачки с един крак на бордюра и един на паважа — нямаше сили да се сети защо някак си земята не е равна.

Когато Пашата се появи, всички разбраха, че не Чушката е важната новина. Той стигна до тях и ги гледаше с блуждаещ поглед. „Даже ми се привижда Чушката...“ — мислеше си той. Въздухът от гърдите му излизаше толкова бързо, че не можеше да словообразува. Протегна ръце напред и им показваше. Момчетата не разбираха нищо и изреваха:

— Казвай, Паша!

— Говори!

Само Ването прочете обърканите му движения, тревожен хвърли найлоновата мрежа и я стъпка с крак.

— Плановете!... Пощаджийката!... Ей такъв плик! И тичам като светкавица...

— Ура-а-а-а!

Светкавицата бе вдигната на ръце и, разбира се, в следния миг момчетата се объркаха в един куп: нещастниците под светкавицата, а щастливците — отгоре ѝ. Чушката, който знаеше как да се държи в обществото, се окопоти пръв и изля останалата морска вода върху главата на вестносеца.

— Ама не е честно — викаше Пашата.

— Олеле, крака ми! — пищеше Тарльо.

Пашата пипаше мократа си коса и миришеше косата си.

— Ама с какво ме поляхте? Не е честно!

— А бате Димо? Казвай, Паша!

— Нямах го.

Пашата най-после усети, че седи неудобно. Понадигна се и Тарльо измъкна крака си.

— Ще се пръснем из града по двойки — нареждаше Капитана. — Които го намерят, единият се връща и вдига флага. Аз и Мичмана в центъра, Петьо с колелото — към тухларната. Тарльо и Пейчо — към училището... Ването и Пашата...

Целият град беше нарязан на парчета и двойките поемаха към своите зони.

— Ване, изпуснал си мрежичката.

Едва сега Капитана видя, че юнгата стоеше настрана и по бузата му тихо се стичаха сълзи. Домиля му и го прегърна през рамо.

— Нищо, Ване, така се случило. Хайде, бъди твърд старши моряк! Аз ти обещавам ти пръв...

Капитана се наведе и му зашепна на ухото. Юнгата се наведе и взе мрежичката.

— А защо ми даде Пашата на мене? Той не може да тича.

— В бързината. Хайде, че не мога да стигна Мичмана...

Тарльо и Пейчо тичаха към училището.

— Тарльо! Ти не куцаш!

Тарльо се учуди повече от Пейчо. Без да забележи, тичаше си най-редовно. Спря и опита. Стъпи на цяло ходило с ударения крак,

извъртя го наляво, надясно.

— Тю-ю, никак не ме боли! Жалко, ще си умра от яд!

Затичаха.

— Защо!

— Ами ако е бил здрав от вчера, един ден съм куцал напразно.

Зоната на Ването и Пашата беше около гората. Като притичваха край фурната, Ването рече:

— Паша, чакай малко!

За Пашата предложението беше добре дошло. Приседна на витринния перваз и си завя с ръка за хлад. Точно срещу фурната продаваха сладолед. Малко момиченце подаде стотинки и продавачът му напълни вафлената кофичка. „Сега да му лизна пет-шест кофички — мислеше си Пашата, — пак ще тичам като светкавица!“ И като гледаше само в сладоледаджията, не видя, че бате Димо мина с „Вятката“ си по улицата.

След малко Ването излезе от фурната. Мрежата беше пълна с топли хлябове, а под мишниците притискаше още два. Пашата ги взе, за да му помогне.

— Леле, осем хляба! Гости ли имате?

— Всеки ден за хляб, всеки ден за хляб, сега няма да ходя цяла седмица — отвърна му Ването.

Пашата не разбираше защо, но кимаше и чопкаше от поверените му самуни. Занесоха седем хляба и половина.

От бате Димо нямаше никаква следа. Сутринта оправил пресите в тухларната, а утре и другиден щял да бъде в отпуска. По-късно момчетата научиха, че заминал с „Вятката“ нанякъде.

Момчетата решиха да го чакат пред дома му. Може би пък всеки момент ще се върне. Дойде вечерта. Ogладняха. Никой не смееше да се отдели. Говореха си за добрите адмирали и добрите хора. Когато се стъмни съвсем, сетиха се за задачата на Белия и Тарльо.

Белия тръгна веднага, а Тарльо се опита да измоли:

— Капитане, Пират, а нека утре вечер, бе! Да видим плановете!

И се затича след мълчаливия Бял, като от жал ли, от що ли, закуца пак.

Така тяхното наказание стана двойно, защото малко след това бате Димо се върна.

— Бате Димо! Писмо!

— Адмиралското!

Пликът действително беше ей такъв. Бате Димо го донесе. Приклегнаха под уличната лампа. Срязва го внимателно.

— Е-е-е!

Планове! И едно малко писмо, бележка:

Скъпи пионери!

Другарят контраадмирал ми заповяда да ви изпратя исканите планове за малък кораб. Когато изработите частите, съобщете непременно. Ще дойда да ви помогна при сглобяването. С морски привет...

Отдолу имаше някакъв неразбираем подпис и под него в скоби:

Фомича — старши сержант.

— И-и, бам, контраадмирал! — рече Торпи. — Това сигурно е повече от адмирал.

15. НАЙ-НАЙ-НАЙ

Момичетата репетираха всеки следобед в двора на Елена. Имаха желание да дадат неவிжданo представление: с декори, с костюми, с музика и танци. Напук на момчетата, които са толкова-толкова важни. От години всяко лято в квартала възникваше театър за малките. Някога си първите го бяха нарекли „Шарена черга“ и името остана, макар често пъти завесите да бяха от одеяла. Първи на репетицията идваха зрителите. Те се налепваха по всички процепи и дупки на оградата. Момичетата не ги пъдеха, защото си спомняха, че самите те така бяха се сдобили с актьорски и режисьорски дар.

Тази година наистина програмата щеше да бъде много интересна. По предложение на Елена момичетата измислиха един моряшки танц. Петима моряци тръгват на далечно плаване. Петима моряци и един готвач. Готвач играеше Румяна, хитро подпълнена с толкова възглавници, че по обем да покрива Пашата. Две момичета държаха рамката на кораб от мукава и леко го полюляваха. Излизаше буря. Моряците залитаха по палубата. Корабът потъваше — с танц-плуване моряците и готвачът с лъжицата се спасяваха.

Представлението завършваше с малката пиеска „Трите пеперуди“. Ролите вече бяха научени и от артистките, и от зрителите. Сега правеха репетиции с костюми.

Маргарита като най-висока от всички играеше слънцето. Лицето ѝ беше обиколено от жълт картонен диск с остри лъчи.

Този ден Елена, нетърпелива и нервна, скритом поглеждаше часовника си. Момичетата се чудеха защо днес тя не ги кара да повтарят по десет пъти, когато сбъркат нещо.

— Нищо, това го знаем — примиряваше се тя с всяка грешка. — Продължаваме нататък.

До края на репетицията оставаше съвсем малко — Маргарита да разпръсне облаците, да изгрее на небето и да изсуши крилцата на пеперудките. Донка засвири финалния танц на акордеона. По средата Маргарита спря изведнъж и отпусна ръце. Без да каже нито дума,

извади от джоба на полата си очилата и като внимаваше да не си счупи слънчевите лъчи, сложи ги.

Цветята и пеперудите я изгледаха. „Аз ли съм направила диска като слънчоглед или тя прилича на слънчоглед?“ — не можеше да реши Елена.

— Момичета, разберете, не мога да танцувам без очила.

— Слънце с очила? Не може.

— Защо не? А как има очила за слънце?

Елена повдигна крила — тя играеше пеперудка. „Утре непременно трябва да ѝ изрежа един нов диск.“

— Добре. Продължаваме.

Донка започна танца от началото.

— Не, не! Откъдето бяхме стигнали!

Край. Свършиха. Елена застана пред Лиляна.

— Лиле, свали ми крилата! Момичета, утре репетиция в... в... шест часа! Лиле, нали ще отидем сега?

При завесата от черги имаше една книга. Елена я взе, хвана Лиляна за ръка и двете изтичаха бързо навън.

От случайната им среща пред вратата на Ремзавода Елена не беше виждала Капитана. Тогава тя си отиде обидена и реши завинаги и завсякога, че никога, никога повече няма да го погледне, че съвсем никога няма да му проговори. Какво правят момчетата, защо странят — отдавна не я интересуваше, — но той защо се отдръпна, без да ѝ каже нито дума. Та това е невъзпитано, некултурно! Поне да ѝ каже, че е зает, че няма време, каквото иска... Срамуваше ли се или що? Понякога ѝ се струваше, че, без да иска, го е обидила. Премисляше всеки разговор и постъпка. Минаваше по неговите улици, край Мичманови, край Пирата. Почти непрекъснато носеше книгата със себе си, за да има повод да го спре и заприказва.

— Елена, от библиотеката ли е? — питаше Румяна.

— Още ли не си я прочела? — питаше Росица.

Най-после Капитана ѝ се обади по телефона. Смутолеви някакво извинение. Ще дойде да вземе книгата и да донесе нейната. Да не му се сърди... и бързо-бързо затвори телефона. Утре.

Утрето стана днес. Тя ще отиде. Нека да не мисли, че е горда! С Лиляна, защото сама е неудобно.

Леля Софка беше в градината и простираше пране.

— Добър ден! Тука ли е Боян?

— Добър ден! Няма го. Да не е в Стоянчови?

— Исках да му върна една книга — и Елена смутено я показа за доказателство.

— Оставете му я в стаята. Лилянке, ти нали я знаеш?

Влязоха плахи. Елена остави книгата на писалището. Видя на другия край грижливо подвързаната тетрадка с нарисуваното корабче. Лиляна предусети желанието ѝ и я подръпна.

— Елена, недей!

Пристъпиха и двете. Ръката на Елена потрепери при докосването. Не смееше да я отвори.

— Елена, ако си дойде...

Елена дишаше неспокойно. Пламна. Бузите ѝ поруменяха. Колебанието бавно отстъпваше, но отстъпваше пред любопитството. Тя сложи пръста си под корицата. Ще види само първата страница... само първата...

„Корабен дневник.“

Беше написано с несръчни главни букви.

— Елена!

— Лиле, много те моля, иди гледай да не дойде някой! Моля ти се!

Елена разлистваше бързо, нетърпеливо. Не смееше да чете поред, имаше още толкова много страници.

Беше дневник за живота на корабостроителите. Клетвата за вярност и тайна. Корабният устав. Разговори и надежди под навеса на Пирата и край Голямата река.

Пашата само бълнува поход за билки. Беладона, синя тинтява. Ако момичетата бяха с нас, можеше да го сложим началник на билкова бригада...

Радости и мъки. Фунийковото писмо. От Чушката и до Чушката. Всяка вечер Капитана беше записвал по нещо.

Вратата се отвори. Елена трепна цялата, прималя ѝ. Сърцето ѝ се разтупа.

— Елена, хайде! Ще умра от срам!

— Още мъничко, моля ти се!

Лиляна остана на отворената врата, повдигната на пръсти, за да вижда леля Софка и двора, превърната в слух.

Днес пак бяхме на дъскорезницата. Разчиствахме стърготини и талаш, сортирахме дъски, подреждахме и товарихме камиони. Ръцете ни миришат на бор, лепнат от смола. Сега горе е най-напрегнатата работа. Шефът им казал на бате Димо, че сме ги спасили от задръстване и че ще ни дадат материал, колкото ни трябва. Бате Димо и Дочо го изчислиха по плановете. Дочо казал, че било „нищо и половина, всякак щяло да стане“. Не смеем да вярваме. Тарльо каза, че сега най-важното е да не минаваме под чатали. Мичмана и Белия Петьо работят като лъвове. Мъчно ми е за наказанието. Една седмица било страшно много. Белия отбягва да ми говори. Сигурно още ми е сърдит. Нищо, ще се подобрим.

Елена прелисти страницата.

Дадоха ни! Дадоха ни! Ването завика „ура!“. Още през деня видяхме, че бате Димо и Дочо избират дъски и ги подреждат. Когато вечерта ги товарехме на един от камионите, бате Димо попита: „Петьо, Тарльо, хубави ли са, а?“ „Екстра, бате Димо!“ „Ама по-екстра ли са от тия на строежа?“ Тогава Белия ме погледна особено. Той помисли, че аз съм казал на бате Димо за откраднатите дъски. Откъде е научил той? Не вярвам някой от нас да му е казал. Загадка.

— Елена!

— Последната страница!

Работим частите в училищната работилница. Пълна конспирация. Пирата е същински майстор. Всички тънки и специални работи оставяме на него. Трябват ни още някои неща: блажна боя, мотор. Мотор! Мисля си нещо. Дано сполучи!

Имаме ли мотор, дойде ли Фомича, аз ще бъда най-щастливият човек на земята, най-най-най!

Елена затвори тетрадката. Погали нарисуваното корабче. Остави я на писалището.

— Какво? — попита я Лиляна.

Тя не отговаряше.

Излязоха на улицата.

— Нашите момчета правят нещо чудесно! Трябва да им помогнем!

Погледна часовника си.

— Лиле, да отидем у Донкини! Тръгнаха с бързи, радостни крачки.

„Ако момичетата бяха с нас...“ Дано не ѝ се разсърди много за това, което направи! Лиляна не бива да му казва!

16. МОРЯЧКИ

От дълга върлина бяха направили мачтата на бъдещия кораб. Мичмана се опита да я понесе сам. Не, това не беше прът за пране. Момчетата я вдигнаха на рамене. На предния ѝ край — Тарльо, зад него — Пирата, Капитана, Торпи, Петлето, Пашата, Чичо Пей, Мичмана, Белия Петьо и накрая Чушката. Само бате Димо и Ването не участваха в носенето. Единият, защото беше много висок, а другият — обратното. Носачите бяха съвсем близко един до друг и за да не се настъпват, вървяха в такт. Тарльо свиркаше с уста като учител по физкултура.

Последният, който повярва, че по Голямата река ще плава пионерски кораб, беше бате Димо. Момчешки мечти, мислеше си той. Кораб — невъзможно е. Не им каза. Така поне няма да се бият с кални бомби. Може би една лодка, не много голяма. Мисли, премисля — трудно е. Барака — да. Ще я сковат някак си. Така лъжата на момчетата беше истината за него.

Бате Димо не можеше да заживее с мечтата им, да я види. Израсна в бедно време и в бедност. Баща му беше неук човек. Безропотен и несмел, цял живот прекара на черна работа. Правеше тухли на ръка и на крака, вадеше пясък от реката, хващаше се за зидар. Каквото спестяха лятото, изияждаха го зимата. Чужди къщи правеха, своя нямаха. Едва когато Димо поотрасна и заработи наравно с него, подслониха се: малка къщичка, варосана, с турски керемиди и дълго време с пръстен под. Димо не помнеше да е играл. Колко кал за тухли беше изгазил! Вечер, като се връщаха, не усещаше краката си. Бяха леки и чужди. Не разказваше за своето детство на момчетата. По-добре е да не знаят това, да живеят със своето време!

След големия удар с дъскорезниците бате Димо си взе отпуската и стана постоянен член на екипажа. В радостните дни няколко пъти му се случи да срещне Катя. Колкото и да отбягваше разговора за бараката, тя винаги го питаше и разпитваше и той трябваше да съчинява. Катя се смееше и след всяко изречение го питаше: „Така ли?“

Един път засече неговата несръчност в лъжите: преди седмица бил ѝ казал, че бараката ще бъде с два прозореца, а сега — с един. Машинистът се смути. Опита се да поправи грешката и се обърка още повече. Един на изток, с източно изложение. Така ли? С източно изложение? Интересно! Като се разделиха, бате Димо три пъти си преговори разговора, за да не се оплете следващия път.

Тарльо спря изведнъж и замисленият Пират си удари носа о алаброса му.

— Стой!

— Какво става? — запита Чушката от другия край.

И тупна Белия по рамото. Белия тупна Мичмана.

— Какво става?

Въпросът стигна до Тарльо. Бяха точно на ъгъла на Пиратовата улица и единствен Тарльо виждаше пресечката. Там, пред вратата на Пиратови, бяха всичките момичета. Тарльо беше досетливо момче.

— Ако питат, ще казвате, че е пилон — каза той на Пирата. — Предавай!

Пирата се обърна и каза на Капитана:

— Ако питат, ще казваме, че е пилон.

Пашата обаче не чу точно шепота на Петлето.

— Питат за някакъв пирон — предаде той на Чичо Пей.

След осем такта крачкограмата се върна пак при него. Чичо Пей го бутна по рамото.

— Какъв пирон?

Пашата бутна Петлето.

— Какъв пирон?

Петлето го изгледа отчаян.

— Ти си пирон!

— Ама не е честно!

Честно или не, вече беше късно за обяснения — редицата се изравни с момичетата. Добре че те не ги попитаха. Разминаха се без дума и без поздрав. Само бате Димо се спря пред вратата и попита Елена:

— Скоро ли ще бъде представлението?

— Скоро.

— Ще ни поканите ли?

— Да.

Бате Димо влезе в двора.

Момчетата бяха спрели пред навеса, безмълвни, с мачтата на рамо. Под навеса се мъдреше окачен грамаден стенлист.

„Корабостроители.“

Машинистът спря край тях.

— Хубава работа! Кой е направил това?

Никой не отговори.

— Питам ви, някой от вас ли е или не?

Момчетата приклегнаха и мачтата се изтърколи от раменете им.

— Аз два пъти на ден да лъжа заради вас...

Каза го като на себе си.

Така ли? С източно изложение? Интересно! Зазвъня му смехът ѝ. Нищо повече не мразя от лъжата! А-ха, значи с източно изложение? Веселите ѝ очи го гледаха иронично.

— Тайната е издадена! — каза студено Белия Петьо.

Каза и се извърна към Капитана. Димо мереше всички, но срещаше чисти очи. Само Капитана беше свел глава и облизваше устни. Щом видя големите червени букви и ги позна, нещо го жегна дълбоко — всички ще се усъмнят в него.

— Който е, да си каже! — твърдо предложи Мичмана.

— Между нас има издайник — вече ледено произнесе Белия.

— Шило в торба не стои — с треперещ глас произнесе Капитана.

— Малко пъти ли сме викали по улицата, разговаряме високо...

— Стенлистът е написан от Елена — пресече го Белия и жестоко посочи с ръка.

Сетне бавно и многозначително повтори Мичмановите думи в лицето на Капитана.

— Който е, да си каже! Аз не съм!

— Аз не съм! — изрече Капитана. — Честна дума!

Погледна към бате Димо, след това — към Пирата, Разбра, че му вярват, успокои се.

Дворната врата се отвори. Влязоха Елена и Донка. Бяха посрещнати от враждебни очи. Не посмяха да пристъпят навътре. Елена не можа да се усмихне.

— Само ние знаем. Видяхме някои неща и се досетихме — каза тя.

Посочи с глава мачтата, проснала се предателски пряко половината двор.

— Тайната не е излязла извън отряда. Няма да казваме на никого, даже ако не ни приемете за морячки.

— Пфу, морячки! — прихна Чичо Пей и си мушна носа в шепите.

Никому не беше до смях — другите го изгледаха с укор.

— Излезте вън и почакайте! — каза им бате Димо.

Елена и Донка държаха ръцете си отзад. Сега те кокетно приклекнаха и оставиха на земята по две кутии блажна боя.

— Какво? Не ни ли искат? — посрещнаха ги отвън другите момичета.

Донка се нацупи.

— Много са важни.

След някое време вратата се отвори и Ването подаде глава.

— Леле, колко сте много! — не можа да сдържи недоволството си той. — Хайде, влизайте! Приети сте за юнги.

Отвори им вратата и докато шестте влизаха, предупреди ги съвсем строго:

— И никакви вестници, това е тайна!

Маргарита посегна да го погали по главата. Ването се отдръпна — какво си представлява тая юнга, може ли да се държи така с един старши моряк?

Когато Капитана се прибираше в къщи, майка му тъкмо излизаше на пазаруване с мрежа в ръка.

— Къде скиташ по цял ден? Търсиха те Лилянка и Елена. Оставиха ти някаква книга.

Капитана побледня. На два скока взе седемте стъпала и влезе. Леля Софка го изгледа с любопитство. „Като чу Елена, как затича!“ — усмихна се тя.

— Боянчо! Боянчо!

Искаше да му заръча привечер да полее градината. Капитана стоеше пред писалището, прехапал устни. Книгата беше под дневника! Те са влизали, пипали са му нещата, чели са... Възможно ли е? Да четат чужд дневник, това е подло, това е най-долното нещо... Все едно да отвориш чуждо писмо, да надникваш в чуждите прозорци, да подслушваш... Не, Елена не може да бъде такава, не може да постъпи

така! Може би са дали книгата на майка му, а тя, като е бърсала прах, сложила ги е как да е... Иначе — Белия Петьо е прав, той е издайникът]

Тази вечер за пръв път Капитана не написа нито един ред. Не смееше да докосне тетрадката с нарисуваното корабче.

17. КАПИТАНА

Юнгите идваха само сутрин, почистваха под навеса — помитаха, избърсваха, бордът светна. Надонесоха цветя. Следобед те продължаваха репетициите си за представлението, а вечер се събираха и шиеха разноцветни флагчета за кораба.

Момчетата ги приеха различно. Бате Димо и Пирата се успокоиха, когато разбраха, че дружинната не знае нищо.

— Така ли? — пак го питаше Катя при новата им среща.

— Така, така! — отговаряше смело Димо.

— Та ние също я обичаме. Ако ѝ бяхме казали, щяхме да я лишим от сладостта на изненадата — каза един път Елена на Пирата.

Той им беше благодарен, защото го отменяха в наглеждането на малкото пиратче. Пашата замисляше грандиозен поход за билки. Незлобивото Петле се държеше мило, а Чушката — възпитано и учтиво.

Другите останаха на разстояние, потиснати от съмнението към неоткрития издайник. Разяждаше ги недоверие. Спомниха си най-лошото у всеки. Преценяваха се равнодушно и студено. Затрупаха голямото приятелство с дребни, мълчаливи обвинения. При това, колкото повече мълчаха, толкова повече обвиненията наедряваха, въздухът помътня от тях.

Чичо Пей, старият сътрудник на вестник „Оса“, остана сам. Боеше се да се приближи до момчетата, другите се бояха от него. Чичо Пей? Знаеха, че всичко, което напише, чете на майка си. И си спомняха завързаното писмо.

В групата на най-хладните влизаха Белия, Мичмана, Торпи и Тарльо. За тях все едно, че юнгите ги нямаше. Не се зарадваха на чистотата, не се възхитиха от саксийките. Голяма работа, цветя, само пречат! Бяха убедени във вината на Капитана и на Мичмана му беше много мъчно.

Капитана сам се съмняваше в себе си. Не посмя да попита майка си дали момчетата са влизали в стаята му от страх, че отговорът „да“

ще го съкруши. Не беше казал никому за дневника. Искаше да им го прочете след първото плаване по Голямата река. Да се посмеят на някога казани думи, на забравени случки. Сега всичко се развали, всичко. Нямахше радост. Намисли да сподели с Пирата, той щеше да го разбере. Не, с бате Димо. Не, нямаше с кого! А може би нямаше вина. Можеше да попита Елена. Но ако тя не е чела дневника? Ще му се обиди за цял живот, че е могъл да помисли такова нещо!

Материалът стигна и остана. Частите бяха почти готови и екипажът прати телеграма до морето. Фомича се превърна в някаква легенда за момчетата — представяха си го като вечния моряк от приключенските книги и филми, с широко лице, с гърди, които опъват моряшката блуза. Здрав като корабно въже и черен като Африка. И сигурно е ходил до Африка!

Този път не чакаха дълго — Фомича телеграфира, че пристига.

В училищната работилница Пирата струговаше последните парчета, а другите момчета чакаха, за да ги пренесат под навеса — там щеше да стане сглобяването.

— Ако не е Пирата да майстори, загубени сме — каза тихо Белия, като въртеше едно извито ребро в ръцете си.

Всички разбраха какво искаше да каже.

— Тая Елена обърка всичко — печален се съгласи Мичмана.

— От какво ще се сети? — рече Тарльо. — Видели някои неща... Дрън-дрън! А керемидите? Защо не си е помислила, че ще правим хали?

— Не трябваше да го избираме за Капитан. Много обича да се надува — продължи нападението си Белия. — Аз още тогава, помните ли, като беше болен, трепнах, ама... Книжки, розички... Де да знае човек.

— А сега знаеш ли? — неочаквано за всички попита Петлето.

— Петльо Кукуругу! А кой е казал на бате Димо за дъските? Кажи де! Аз ли? Следобеда го видяхме да отива в тухларната, Мичмана е свидетел, нека каже!

— Вярно, какво да правя.

Мичмана се отчая съвсем и пусна една гума. Как хубаво вървеше всичко, откога не беше пускал гуми. Болеше го от думите. Старото приятелство още стоеше дълбоко в него, а нямаше защита.

— Капитан! — изрече Белия с пълно презрение. — От два дена го няма никакъв. Само да се пери. Сутринта изчезна някъде, сега пак го няма. Къде е?

Пирата свърши и изключи струга. Извади химически молив от джоба си, наплюнчи и изписа едно кръгче на гладкото дърво — тази е последната част. В работилницата стана тихо и разговорът спря — пред Пирата те не смееха да говорят. Натовариха се с части и тръгнаха към борда.

Наистина от два дена Капитана се мяркаше съвсем малко под навеса.

— Имам една работа — казваше тайнствено той и изчезваше.

В същия този следобед той се връщаше към Пиратови, като притичваше по улицата. Би подскачал и викал, но имаше хора. За пръв път от „оня“ ден му беше радостно и леко. Беше облечен в пионерска униформа, с бяла риза, с алената връзка. Като приближи до двора, свали я, подскочи край оградата и я размаха.

— Всички на борда! — подвикна той.

Влезе. Възбуден и задъхан от тичането.

В двора бяха само Елена и Маргарита. Елена беше поразчистила дългия тезгях под навеса и пишеше букви на един дълъг лист. Капитана тръгна неохотно към нея. Откакто ги приеха, той отбягваше да говори с нея, нито дума не бяха разменили и двамата. Елена беше забелязала и не му се натрапваше. Но сега тя му се усмихна и направи крачка към него.

— Капитане, научи ли? Фомича пристига!

Капитана не знаеше. Студът надделя, не се усмихна.

— Къде са другите?

— В училището. Ще пренасят всичко тук.

— А бате Димо?

Ако Маргарита не беше наблизо, щеше да я попита. Не може повече така!

— Не се ли радваш за Фомича?

— Къде е бате Димо?

— Повикаха го от тухларната.

Маргарита дойде с канчета боя и четки.

— Здравей, Капитане! Елена, тези ще ти трябват ли още?

— Не, измий ги, моля те.

Маргарита отиде към дворната чешма. Капитана и Елена останаха сами.

— Пиша лозунг — каза Елена и отбягваше да го погледне в очите. — Добре дошъл, другарю Фомов... Ще го окачим под навеса, ето там, няма да се вижда отвън.

Капитана пристъпи и се облегна на тезгяха.

Лицето ѝ пламна. Тя знаеше, че все някога трябва да говорят за „това“. Очите ѝ се насълзиха, погледна към него.

— Елена, ти четеш ли дневника?

Момичето потрепери. Както при докосването, както при отварянето на първата страница.

— Защо криехте от нас, нали и ние сме от същия отряд, защо така... какво ви бяхме направили...

Гласът ѝ се загуби от вълнението и признанието. Капитана посърна. Отвън се чуваше глъчката на приближаващите се други. Той не ги чуваше. Трябва да каже пред всички, каквото ще да стане!

— Елена, защо четеш чужд дневник?

Тя едва продължи с тих, молещ глас:

— Ние не издадохме нищо... не издадохме, нали...

Момчетата влязоха в двора.

— Зная, че не е хубаво, не ми се сърди, моля ти се, не ми се сърди...

Беше си признала. Сега можеше да го гледа. Капитана стоеше съвсем близо до нея и навиваше връзката си на едната ръка.

Белия Петьо вървеше пред всички и носеше на рамо тежък сандък с части. Грубо и безцеремонно той блъсна Елена и стовари сандъка върху лозунга. Елена се олюля и се отдръпна уплашена. Канчето с боята се катурна и джанна по калдъръма.

— Движение! — рече Белия. — Тая маса е за работа, а не за шушу-мушу. Какво, пак тайни ли?

— Отмести сандъка! — извика Капитана.

Едва се владееше.

— Отмести го ти! Да свършиш и ти някаква работа, женски капитане!

— Какво рече?

Капитана пристъпи към него. Белия се правеше, че не го е чул. Изваждаше летвичките от сандъка и шумно ги хвърляше върху тезгяха.

— Движение, рекох!

Капитана посегна и го цапна през устата, от Белия рукна кръв. Хвърли се към него и двамата се вкопчиха един в друг. Елена изписка, разплака се. Хвана Маргарита за ръка и двете изтичаха навън. Другите оставиха, каквото носеха, и застанаха в полукръг около двамата. Капитана и Белия бяха най-силните между тях и никой не смееше да се намеси. Пък и един бой може би щеше да оправи работите.

Пирата влезе малко по-късно. Спусна се веднага.

— Какво правите? Капитане! Капитане! Белчо!

Хвана Белия за рамената, опита се да го откъсне, но той изрева разярен:

— Стой настрана!

Може би бяха еднакво силни. Капитана беше по-висок и водеше битката по-умно. Заклеци главата на Белия с едната си ръка и се опитваше да го повали на земята. Ако искаше, можеше да му избие зъбите, но не го удряше. Белия залиташе, въртеше се смешно и безпомощно. Със свободната си ръка се опитваше да се освободи от хватката на Капитана. Чувствуваше, че губи сили, че е по-слаб. Вбеси се. Изведнъж извърна главата си и ухапа ръката, която го стягаше.

Капитана го пусна, причерня му от болката. Разярен го удари през лицето. Белия залитна и падна по гръб. От носа му бликна кръв. Капитана натисна гърдите му с коляно и го удари още няколко пъти — юмрук, плесница... Белия закри лицето си с ръце.

— Друг път ще си затваряш мръсната уста!

И от презрение не го удари повече.

Със стиснати зъби, разтреперан, Капитана се изправи. Блузата му беше изцапана с кръв. Връзката му беше паднала наблизко. Наведе се и я взе. Тръгна към дворната чешма да се измие. Замръзна на мястото си.

На вратата стоеше бате Димо и гледаше към тях с тъмен поглед.

— Корабен съвет! — изрече той.

Пресите в тухларната отново бяха се развалили. Повикаха го да ги оправя. Директорът искаше да прекрати отпуската му. „Какво си се захванал с тия дечурлига, тук производството...“ Морякът можеше да дойде всеки момент, а те — юмруци, и кърви!

На всички им стана толкова страшно, че Торпи не посмя да каже своето „бам!“.

18. БОЛШИНСТВО

Белия Петьо държеше главата си назад, с кърпа на носа. Подсмърчаше тихо. Машинистът седна на трикракото столче и се мъчеше да се успокои.

— Ти защо стърчиш? — извика той на Пашата.

Едно кютюче беше празно.

— Къде е Чушката?

— На гарата. Чакат влака с ония — отговори някой.

Пашата се смъкна и седна на една кълка.

— Кой кого удари пръв?

Мълчаха.

— Той ми се подигра...

— Питам кой посегна пръв?

— Аз.

— Е, сега? Какво ще правим?

Въпрос към никого — отговор от никого. Димо чукаше юмрук в отворена длан.

— Побойници не ща! Какво ще стане, ако се сбиете на кораба? Всички ще отидем по дяволите!

— Той ме предизвиква отдавна. Не можах да се сдържа.

— Ще можеш! Нищо че си капитан. Уставът е за всички.

„Пък и философствува отгоре!“

— Предлагам да понижим Капитана в прост моряк за седем дни, а сега да стане и да се извини на Белия Петьо.

— Няма да се извиня! — Гласът на Капитана беше тих, трепереше, но беше твърд. — Той трябва да се извини, а не аз. Той ме обиди, аз, аз само го набих.

— Ще се извиниш ли?

— Няма.

Димо кипна.

— Предлагам Капитана да бъде изключен от корабния състав за неподчинение. Който е съгласен, да вдигне ръка. Гласувайте!

Капитана отвори уста да каже нещо, но наведе глава и замълча. Момчетата, хипнотизирани от яда на Димо, вдигаха ръце. Тарльо, Чичо Пей, Мичмана, опрял я на коляното, за да не видят, че трепери. Белия, вдигнал я съвсем ниско, като светец на икона. Пирата, който търсеше очите на Димо, движеше ръката си, сякаш казва „не“, и накрая оставил я вдигната за миг.

Капитана не ги виждаше. Само виждаше забитата в коляното ръка на Мичмана. Верният стар моряк. Всички са против него.

— Болшинство! — отсъди Димо.

Капитана стана от кютючето, остана за секунда прав, може би нещо ще се промени или всичко не е така. С бавни крачки тръгна към дворната врата.

— Не е болшинство! Аз съм против!

Ването скочи и застана сред всичките.

— Капитане, чакай, бе!

Плачът му идваше с всяка дума.

— Не може кораб без капитан!

— Чудният ти капитан! Дето издаде тайната... — изсмъркна Белия.

— Ти мълчи! — изрева му бате Димо.

Ването се обърна към вратата. Капитана си отиваше безсилен, убит. Отвори вратата и излезе.

— Капитане! Чакай, бе!

По бузите на юнгата потекоха сълзи — чисти и верни.

— А кой измисли кораба? Кой измисли договорите?

Застана пред Пирата и замаха с тънката си ръка.

— А ти, бе? Кой ти спаси братчето? А сега гласуваш...

И заплака без глас.

— А хубаво ли е да се биеш с другаря си? — попита бате Димо.

— Хубаво е, хубаво е! Аз съм с Капитана! Изключете ме и мене — аз съм с Капитана!

Ването тръгна към вратата.

— И това ми било болшинство — изхлипа той.

В задушния час улицата беше пуста и безлюдна. Капитана бавно вървеше по средата.

— Капитане!

Капитана го изчака, без да се обърне. Прегърна го през рамо. Ването хълцаше и вървеше до него. И пак приличаха на батко и малко братче.

Една джипка сви някъде зад тях и спря пред Пиратови.

— Би-биип! Би-биип! — призивно и весело изсвири клаксонът.

Ването поиска да се обърне, но Капитана го притисна до себе си.

— Върви, не се обръщай, Ване! Дойде моторът за кораба.

— Моторът ли?

— Да. Искаш ли утре да отидем за риба?

— Искам.

— Можеш ли да станеш рано? На разсъмване?

— Аз спя до прозореца. Щом свирнеш, веднага ще стана.

Пред шашнатите момчета и учудения бате Димо от джипката скочиха един старшина и две млади войничета.

— Давай! Дръж! О-оп, да не го опущите! Къде ще го слагаме?

Среброто на мотора блесна на слънцето. Торпи и Петлето отвориха вратата и поведоха войничетата към навеса.

Далече, в дъното на улицата, още се белееше блузата на Капитана.

— Това е мотор от бракувана военна лодка — обясняваше старшината и му се виждаше малко странно поведението на всички. — Моторът не е за бракуване, работи като часовник. Но вашият Капитан, златно момче, влезе под кожата на майора. Къде е той?

Старшината ги огледа.

— Ха, повикай го де! — каза той на Белия Петьо, който беше най-близо до него. — Я-я, ти на война ли си бил?

Петьо се скри зад Димо.

Войничетата се върнаха.

— Готово ли е, юнаци?

Бате Димо слушаше и не слушаше. Попипа се по джобовете. Извади тефтерчето си и бързо написа:

„Капитане, върни се! Едно извинение не е толкова страшно. Димо.“

Скъса листчето и го даде на Мичмана.

— Бързо! Настигни го и му го дай!

Мичмана отпраши.

„Не е възможно да не се върне...“ — мислеше си бате Димо. Още когато го видя да излиза от двора, машинистът разбра, че нещо не е

така, както трябва да бъде, нещо... сам не знаеше какво.

— За какво ви е моторът? — попита старшината и го върна пред вратата на Пиратови.

— Правим нещо. Като го свършим, ще поканим и армията.

— Да не ни забравите?

— Няма.

— А така!

Старшината му подаде ръка — яка и голяма.

— За всеки случай можете да го смажете. Чакай, дай едно момче! Ще ви пратим смазка, чиста работа! Харалампи, Данко, мятайте се, тръгваме. Оп!

Хареса му Петлето.

— Оп!

Мичмана настигна Капитана и Ването.

— Капитане!

— Ще набера пресни домати от градината — говореше Капитана на Ването.

— Капитане!

Мичмана вървеше след тях, като дишаше бързо, уморен от бясното тичане.

Капитана вече имаше твърдост.

— Не говори с мен! Нали знаеш устава: който говори с изключен, ще бъде изключен!

— Ти нали си от болшинството?

Но Ването не беше твърд. Сълзите му още не бяха спрели, а обидата и мъката къдреха гласа му.

— Всички гласуваха...

Звучеше като оправдание.

— Бате Димо ти праща бележка. Ето, вземи! Ето!

Изравни се с тях и подаваше бележката. Капитана я погледна бегло и прочете двата реда. Извинение? Никога!

— Вземи, Капитане! Бате Димо я праща.

— А червеи? — попита Капитана.

— Ще накопая.

— Едри и тлъсти, за сомове... Като ония под камъните. Нали ги знаеш.

— Знам ги.

Ването избърса с ръка сълзите си. Подсмръкна. Мичмана вървеше редом с тях.

— Капитане, що така, бе?... Голяма работа! Нали го натупа?

Откъм Пиратови долетя силно „ура“. Мичмана се обърна.

— Капитане, Фомича!

И побягна обратно.

— Върви, не се обръщай, Ване!

Гласът му пак затрептя.

— Като ония ли, Капитане?... Нали? — опита се да продължи разговора старшият моряк.

По бузите му потекоха сълзите. Страшно много му се искаше да се обърне и да погледне само за малко, за съвсем малко. Всички сега гледат във Фомича и никой няма да види. За да не прегреши, вторачи се право напред.

Не всички гледаха във Фомича. Очите на едно момче останаха в бялото и синьо петънце в края на улицата. „Ех ти, стари пирате — мислеше си то, — защо вдигна ръка, защо замълча?“

19. ЧОВЕК ЗАД БОРДА

Коркова тапа спокойно лежеше върху вира. Водите на Голямата река бяха спаднали от сушата и по дълбоките места изглеждаха неподвижни. Ването държеше пръчката. От сутринта са тука, а тапата не е помръднала. Их, ако слязат надолу по реката, какви вирове има!

— Капитане!

Капитана човъркаше земята със сухо клонче. Какво пък — ако Белия пак направи така, пак ще го набие.

— Вярно ли е това, дето Мичмана разправяше?

Няма да се извини! Всичко е свършено! На колене да го молят, няма да се извини!

— Вярно ли е, Капитане?

И бате Димо няма да си върне думите назад. Просто — за авторитет. Възрастните не отстъпват.

— Кажи, бе Капитане!

Никой не му е бил приятел — всички гласуваха.

Ването остави пръчката. Взе празното консервено канче и тихо слезе до водата. Напълни го. Отиде към дигата. Приклезна. Бавно и внимателно изсипваше водата в малка дупка.

Ех, ако намерят някоя торбичка с жълтици. Ще си купят един скутер, ама мощен, и ще си цепят по Голямата река. Жжжжж! Ония ще се пукнат от завист. Или не! Ще им го оставят тайно под навеса. Като оная дъска, която намериха една сутрин. Кой и откъде я беше донесъл, така и не се узна. Я, много им се иска! Няма да им го оставят. Ще си цепят по Голямата река.

— Ване, какво правиш?

— Ще уловя щурче.

— Остави!

— Ама на червей не кълве.

— Остави!

— Защо, бе Капитане?

— Защото така.

Снощи големият щурец не се обади, цяла нощ не се обади. Чирко. Какво се е случило с него? Капитана дълго стоя на прозореца и го чака.

Ването се върна. Синьо водно конче спря в стоящ полет над тапата. Сега ще кацне, сигурно ще кацне. Кацна. Същински хеликоптер. Тапата трепна. Кончето се стрелна и изчезна.

— Капитане!

Подръпна го. Посочи му с брада.

— Има нещо.

Подаде му пръчката. Не смееше да помръдне. Тапата, почуквана, заигра. Успокои се.

— Пак заспа — каза Ването.

Капитана хвана влакната. Тапата се носеше едва забележимо към талвега. Долу имаше риба. Стара и хитра. И не малка — малките непрекъснато и глупаво дърпат на къси отсечки.

Тапата изчезна изведнъж. Капитана изчака миг и засече. Върбовата пръчка се огъна.

— Налапа, Капитане, налапа!

Ването подскочи. И-ха!

— Голяма ли е, Капитане? Като оная ли?

Малкият не знаеше колко е безнадеждно да се радва! Капитана отчаян управляваше влакното. То беше съвсем късо. Хубавото му влакно, цяла ролка, остана под навеса. Притегли силно. Искаше поне да види рибата.

— Ох, ох, ох! Сега ще видят те!

Един сом, като оня или по-голям, изпляска над водата и стремглаво заби към дъното. Обтегнатото влакно иззвънтя. Пръчката се изправи успокоена. Тапата изплува.

— Скъса — произнесе Ването.

Капитана заби пръчката в пясъка.

— Край! — рече той. — Нямахме влакно.

Малкият седна и се умълча. Искаше му се да каже, помниш ли, скривалището на Църнето, ето тук... Загледа се в стария каик, във високия бряст. Мъчеше се да заиграе на ум. Сякаш всичко беше се променило. Каютата, рулят. Мачтата я нямаше. Котвата, и-и, тя си стои пусната, забравили са да я вдигнат. Малката река почти нямаше вода. Ако стъпят в каика, дъното му ще шльопне в тинята.

— Капитане...

Ония сега са под навеса. Какъв ли е моторът? Ако не беше Капитана, щяха да го карат с лопати. Да им се смее целият град!

— Капитане, Фомича дали е плавал до Африка?

И понеже големият мълчеше, малкият си отговори сам:

— Сигурно е плавал. Нали, Капитане?

Беше излязъл вятър. Върбите над тях прошумяваха. По небето се събираха черни облаци с бели фъндъци.

— Нали?

Само за това си мисли тоя карамел!

— Сигурно, нали?

— Не бойте се!

Църнето се надвеси над тях.

— Не се боим — отвърна му Капитана.

— Обажда ли се нещо?

— Един сом ни скъса. Ей такъв.

Ването му показа с малко повече.

— Тук има големи парчета. Сам човек не може да ги извади. Къде ви е тайфата?

— Ей там.

— Гледам, живеете си.

Църнето приседна. Измъкна от джоба си кукичка и влакно. Върза кукичката удивително сръчно, наниза червей и заметна. Придърпа тапата към брега и подаде пръчката на Ването.

— Дръж! Тук, в корените, се въртят лигавчета. Те са най-сладки. После ще ви дам и влакно. Аз имам влакно.

Ването се мъчеше да гледа в тапата, но очите му сами отиваха към надвесената върба. Църнето разбра по-другояче.

— Какво мислиш, че съм го откраднал ли? В неделя един балама скъса при помпата и го хвана страх да влезе. Два часа го чаках да си отиде.

Капитана мълчеше и хвърляше малки камъчета във водата. Ако не беше станал боят, щеше да им каже. За да не се съмнява всеки във всеки.

— А защо мислите, че крада? Топчетата щях да ви върна. Защо ми са топчета, разбираш ли? Аз няма с кого да играя на топчета.

Какво се присламчва това Църне? Дали пък той не е оставил дъската? Миналия път им предложи лигавчетата... Толкова трудно ли е да бъдеш сам?

— А, бе Капитане, защо не говорите с мене?

Капитана вдигна глава.

— За какво?

— Вярно. За нищо.

— Къде е Чико?

— Чико лови риба. Уча го на голяма магия. Щом плувката потъне, да залае. Ще го науча, ще видите!

Обърна лице към небето и подуши въздуха.

— Идва градушка. Хайде да се обираме!

Чу се лаят на Чико.

— Казвах ли ви?

Затичаха.

Четирикракият риболовец обаче беше застанал над една костенурка и лаеше от яд, че тя благоразумно не се подава.

— Чико! Ех, Чико, няма да стане рибар от тебе.

Кучето подви опашка и отиде при пръчката, а Ването зае неговото място при костенурката.

Екипажът работеше. Бате Димо разглобяваше мотора и от време на време поглеждаше към притъмненото. Мълчаливо подаваше части на момчетата. Те ги миеха с бензин, бършеха ги и ги лъскаха с топки конци. Някои нарочно се поразмазаха със смазка, та да изглеждат по монтьори.

— Мичмане, подай чукчето!

Хвърлиха се всички. Петлето, най-близо и най-скоклив, изпревари ги. Отиде при моряка и му го подаде. Другите със завист видяха, че Фомича му каза нещо и Петлето смешно закима. Не се чуваше нищо, защото Пирата режеше с триона една дебела дъска.

— Какво ти каза?

— Каза? — завика момчето.

Сега пък Пирата спря и стана тихо. Петлето глътна следващата дума, наведе се и им изшептя:

— Не кораб, крайцер ще стане, опасна работа!

— Какво е опасно? — попита Пашата, който чу само последните думи.

Чукнаха първите капки. Докато момчетата и Димо приберат всичко под навеса, заплющя. Обърна в ситен град. Ледените парченца забарабаниха. С керемидите от Ремзавода момчетата бяха подменили слабите места на навеса — не капеше отникъде. Седнаха на кютючетата и умолително закривиха лица.

Морякът не беше нито от приключенските книги, нито от филмите, но беше същински и добър като... като бате Димо. Още първия ден се примири със съдбата си на разказвач.

— Един път, малко преди да стигнем Масления нос, внезапно излезе вятър. Брегът — опасна работа! Скали. Пристанища — далеч. А бурята...

— Опасна работа! — без да иска, продума Торпи.

— Точно така — не се смуги морякът и продължи: — Вълнение — девет бала...

— Колко? — тихо попита Пашата.

Девет — показва му с пръсти Чичо Пей.

— Иий! — учуди се момчето, макар че нито то, нито друго под навеса знаеше колко е девет бала.

Само Мичмана:

— Това са девет вълни една върху друга.

— Водата залива палубата — метла. Намаляваме ход. Инак — ще попаднем между две вълни и — ооолуп! — край. Заваля дъжд. Плющи, гърми — опасна работа, — посред бял ден се стъмни. Стана ей като сега. И изведнъж — един от нашите падна зад борда. Машини — стоп! Човек зад борда. Наш човек, другар. Няма да го оставим в морето, та ако ще всички да загинем. Хвърляме въже. Един път, втори път... Измъкваме го. Това е закон за моряка — не оставяй другаря си в беда! Голямо е морето, момчета, падне ли някой от борда, няма да стигне до бряг.

Градушката се стопи в гъст пороен дъжд.

Пирата беше втренчил очи към празното кютюче на Капитана. Сам му го беше избирал от големия куп. След съвета две кютючета стояха до дървения устой на навеса. Там пречеха, но момчетата свикнаха да ги прекрачват и никой не понечи да ги премести или да ги върне в купа. А тази история? Дали морякът и машинистът не бяха се сговорили. Пирата крадливо погледна към бате Димо. Не. Димо беше запалил цигара и я държеше с двата си най-чисти пръста. „Да ги бях

оставил сами да си решат — мислеше си той. Както с дъските от строежа.“ Улови крадливия поглед на Пирата. Забеляза как Мичмана, Торпи, Петлето отбягваха да го поглеждат, как Белия се върти гузно. Та те не са малки, не са деца, това са вече малки разумни граждани. Раздаде им своето нервно правосъдие. Пък и Капитана — защо е тръгнал на бой, уж сдържан... Голямата надежда на машиниста беше, че Капитана сам ще разбере безизходицата и ще се върне.

Вечерта, когато големите си отидоха, Пирата дръпна Белия Петьо. Другите се отдалечиха сами, като се досещаха какъв разговор ще се води.

— А ние с Тарльо как си свалихме фланелките? Той що се сърди? — опитваше се да се оправдае Белия.

— Ще идеш ли?

— Пират, ама...

— Ще идеш ли?

Белия клюмна. Примоли се:

— Пират, ела и ти!

Свирнаха няколко пъти пред прозореца на Капитана. Другите момчета ги очакваха наблизко.

Църнето, Капитана и Ването шляпаха из калта край Голямата река. Старшият моряк и Чико вече бяха големи приятели. Чико охотно му подаваше изкаляната си лапа за „здрости“, прескачаше пръчки, които Ването му държеше, оставяше се да го гали.

— Ей, ще го разглезиш и после няма да слуша — мърмеше го Църнето. — А искате ли да идем на Синия вир, а? Не е далече, седем-осем километра. Когато водата спадне, там се събират сомове, колкото телета. Да мине мътилката и — там.

Предложението беше добре дошло за Капитана. Не можеше да остава в къщи — майка му, баща му щяха да се досетят, че се е случило нещо. Страхуваше се също, че „те“ могат да го потърсят, да го увещават. Едно извинение, голяма работа! Или Елена. Ако не беше Ването, можеше да отиде при свои братовчеди в близко село — всяко лято ходеше там по за седмица. Те са много добри момчета и го обичат. Или да тръгне с Църнето, да станат три Църнета.

Върнаха се по тъмно. Когато минаваха по теснолинейката, Църнето попита:

— А Димо, какво, машинисти ли ще ви прави?

— Не. Показва ни само — измънка Капитана.

— Видях аз.

Очите на голямото момче бялнаха в тъмното. Спря.

— Гледам, приятели сте, а?

Капитана кимна. Ето каква била работата! Беше го срам да каже за изключването. „На грешни порти чукаш, Църне!“ Църнето се чудеше как да продължи, без да моли. Не намери думите. Не се ли сеца този Капитан? Пак се умълча като пън.

— Ама курс ли е това? За дрезинкаджии?

— Не.

Наближиха тухларната. Като мълчи, нека си мълчи!

— Аз ще мина отдолу, разбираш ли — каза Църнето с мъка. — Да не ви виждат с мене.

— А не, защо? Ще вървим заедно.

— Знам какво говорят за мене. И ти си го мислиш, знам. Окрал баща си. Парите бяха мои, а дъртият искаше да ги изпие, разбра ли? Нищо, мога си и сам. Чико!

Двамата кривнаха и забиха рязко като риби в тъмното.

— Капитане, хайде да не ходим на Синия вир! Страх ме е.

Непристъпен, а той бил само горък, мислеше си Капитана. Показа юмруците си, за да не вдигне ръце. Сърди се, за да не се помирява. Три Църнета, глупости, няма нито едно Църне. Но той няма да се предаде! Ще се прости с кораба, както се прости с каика. Всички дигнаха ръка срещу него. И Пирата. Какво иска, да стане капитан ли? Нека стане, не е лошо момче. Може би вече са го избрали... Нищо!

Ването го улови за ръката.

— Капитане, студено ми е! Хайде да си ходим.

Какъв порой се изля! Ако Чирко се е върнал и водата го е заварила в дупката, свършено е с него.

20. ПУСТО И ПРАЗНО

Минаха два мъчително дълги дни.

Малко да му попремине, малко да забрави! И някак си да можеше да върне Ването на борда. Сам ще му е по-леко. За какво му трябваше на това хлапе да подлага хрущялите си на такъв товар? Изключете ме и мене, аз съм с Капитана, а вчера му каза:

— Капитане, хайде да се качим на кораба!

— На кой кораб?

— На този.

— Не виждаш ли, че е каик?

— Ние така, на ужким. Ех, ако не беше станал боят!

На Капитана му преля. Стана.

— Ти защо ходиш с моряшката фланелка? Нали сме изключени?

Тръгна по брега. Малкият се засъблича, както вървеше след него. Стъпи на сух трън. Олюля се на един крак, седна на пясъка. Капитана вървеше напред, сякаш искаше да избяга.

— Капитане!

Не спираше. Ването се отчая.

— Капитане!

И заплака.

Капитана се обърна и се върна бързо.

— Капитане, сърдиш ли ми се?

Остави крака си в ръцете му. Капитана внимателно вадеше трънчетата: едно по едно.

— За това, дето казах ли?

— Не ти се сърдя.

— А защо не говориш с мен?

— Боли ли?

— Не. Малко.

— Защо плачеш тогава?

— Не плача.

Два дена старшият моряк се сдържаше геройски. Не продума нищо, правеше се на весел, преструваше се, че му е много интересно. Капитана знаеше, че вътре в себе си юнгата е верен на кораба така, както е верен нему. Непосилната роля го беше изтощила и сега плачеше всичките сълзи на тия дни.

Да, ако не беше станал боят, ако не беше посегнал... Да можеше да се сдържи, да беше преглътнал, както не можеше и Мичмана. Или да отминеше с пълно презрение белите думи. Щеше ли да бъде честно и достойно? Нямаше ли сетне да се кори, никога да не си прости, че е оставил Елена без защита? Ами ако вместо Елена беше Маргарита? Да! Би защитил всекиго от грубост, от несправедливост, от мръсни уста. Като го цапна, млъкна! Бил се е — да го накажат. Но защо го изключиха? Той защити, а никой не го защити. После му пращат бележка. Объркваше се от въпроси, уморяваше се от мислене, решенията му се преплитаха и изведнъж му ставаше пусто и празно, толкова пусто и празно, че не вярваше в нищо. Завиждаше на Ването — можеше да си подсмърча и реве без срам — той е малък.

Опипа ходилото му. Има ли още трънчета. Няма.

— Ване, искаш ли да се върнеш на кораба?

Юнгата го погледна с най-големите си очи.

— Двамата ли?

Следобедите Капитана прекарваше в стаята си. Лежеше и държеше книга пред себе си. Щом чуеше стъпки, отваряше книгата и се преструваше, че чете. Вечерта след бурята намери в стаята си Фунийково писмо. Не го отвори. От кой можеше да бъде. От Чичо Пей. Смачка го в ръката си. Захвърли го. То се удари о рамката на прозореца и се върна на писалището. Капитана се опитваше да мисли за нещо друго. Наистина отвори книгата. Преброи от едно до двеста и осемдесет — нищо не му помогна. Взе кибрита от кухнята и с извърната глава го изгори. Пламъкът лизна пръстите му, парна ги. Но сега писмото го нямаше — да са ги казали, когато щяха да бъдат полезни.

Фунийковото писмо не беше от Чичо Пей. Той само даде идеята и цевта, от която го изстреляха. Пирата му беше писал: „Капитане, всички сме виновни. Да се сдобрим. Пирата.“

Вечерта след подсмърчането на Ването взе корабния дневник. Искаше му се да напише след трите „най“ едно голямо, върху целия

лист, „край“.

Чирко! Щурецът! Обади се.

Тихи стъпки го уплашиха и млъкна. Толкова тихо можеше да ходи само техният котарак и Ването. Видя пръстите му, които се вкопчиха в рамката. Старшият моряк се показва ухилен, като стискаше в устните си някакво картонче. Повдигна се на мускули и седна на перваза.

— Капитане! Имаме покана.

Картонче с цветна рисунка. Позна ръката на Елена — само тя рисуваше така цветя и балерини.

— Ние сме на първия ред.

Посочи му написаните цифри.

— Капитане, нали ще отидем?

— Добре.

Като видя дневника в ръцете му, доби смелост:

— Капитане, дали са го сглобили вече? А?

— Може.

— Аз мога да надзърна?...

— Да не си посмял! Ще помислят, че отиваме да се молим.

— Няма тогава. Утре щяло да има някакъв танц — голяма смешка. Румяна щяла да играе като Пашата. Представяш ли си?

След боя момичетата вече не отиваха под навеса. Бате Димо изпрати Пирата и Чушката като делегати, но им отговориха, че са заети с генералните репетиции.

Елена се опита да напише писмо до Капитана. Нищо не излезе. Или ставаше много плачливо, или много студено и все не това, което ѝ се искаше да напише. Тогава тя имаше всички надежди в представлението. Капитана щеше да дойде. Заради Ването! Затова им изпрати обща покана. Щяха да се съберат всички — само да се видят и лошото ще се стопи от очите им. Минаха толкова дни. Ще им каже, че тя е виновна.

Няколко часа преди представлението Пирата, Чушката и Торпи дойдоха да им помогнат. Направиха им завесите, коваха, чукаха със замах и без замах и през цялото време внимаваха да не сгязят някое от малчуганчетата, които се омотаваха в чергите и се загубваха в сложните декорации. Наистина щеше да бъде неவிжданo представление.

Когато приближи часът, звънливата публика започна да идва. Елена намери една дупчица, откъдето можеше спокойно да наблюдава „салона“.

— Елена, кога ще си сложиш крилата? — питаше я тревожно Маргарита, която наистина не приличаше съвсем на слънчоглед.

Двете места на първия ред стояха свободни. Идваха много зрители. Някои си носеха столчета и сядаха, където си искат, местеха се и ядосваха разпоредителите. Майки и бащи се нареждаха прави отстрани. Най-нетърпеливите ръкопляскаха. Маргарита, отчаяна, ѝ сложи крилата, обърна я насила и я начерви силно. Елена я гледаше, без да я вижда. Мъчеше се да си спомни дали каза на Маргарита още с появяването си да извика: „Аз съм слънцето!“, за да не сбъркат някои.

Погледна през процепа. На едното столче седеше Ването, целият извърнат назад. Някакво момиченце застана пред него и много любезно подви едно краче. Ако Елена беше до тях, щеше да чуе следния разговор:

— Свободно ли е мястото?

— Не, заето е. За Капитана.

— Благодаря.

Момиченцето се намести и още един път, още по-мило му се усмихна.

Влезе екипажът, дружинната, бате Димо, Фомича.

Часът настъпи, трябваше да се отвори завесата. Дружинната се озърна.

— Къде ви е Капитана? — попита тя.

Машинистът също се озърташе. Вчера при него беше дошъл Църнето с майка си.

— Капитана ме изпраща — беше излъгало голямото момче.

И без това търсеха човек за помощник, а и Димо вече мислеше другояче за самотните момчета. Директорът малко се смръщи, но Димо гарантира.

— Паша!

Пашата се наведе и Димо му прошепна.

— Иди питай Ването...

— Добре.

Дори Пашата не се нуждаеше от цяло изречение. Върна се.

— Казал, че ще дойде.

И пак се замисли: „Момичета! Театър, завеси, декори, а не се сетили един бюфет, така, малко бонбони, закуски нещо...“

Завесата се отвори. Шумът стихна. Елена се поклони.

— Театър „Шарена черга“ започва своето представление!

Капитана беше довел Ването близо до театъра.

— Върви, Ване, аз сега ще дойда.

Малкият не пускаше ръката му.

— Нали се разбираме? Върви! Да запазиш местата.

Сега два часа можеше да ходи из целия град, без да се страхува, че някой ще го срещне. Тия няколко дни беше се обърнал на затворник зад решетките на страха.

Тръгна.

Който върви тъжен и без цел, намира старите пътеки, без да иска, минава през милите места. Капитана се заяпа в афишите на кината. Филмите не бяха интересни.

Вървеше по улиците. Ако градът беше по-голям, на драго сърце би се загубил. Но тук познаваше всяка улица, всяка къща: можеше да познае къде се намира по някоя счупена плоча, по електрическите стълбове, по оградите. Изведнъж разбра, че се е запътил към Пиратови. Зави.

— Так-так-так!

Като изпод земята пред него се изпречи майорът.

— Здравейте, другарю капитан!

Отдаде му чест.

— Добър ден!

— Как, моторът ще ви свърши ли работа?

— Много благодаря!

Майорът сложи пръст на устата си. Край тях минаваха хора.

— Скоро ли ще бъде готов?

Капитана се чудеше как да лъже, без да излъже.

— Вече е към края.

— Може ли да запазя едно място за първото...

Майорът направи вълнообразно движение с ръката си.

— Разбира се.

Корабът го преследваше по целия град. Спря изтръпнал. Още десет крачки и е къщата на бате Димо. Върна се. По тази уличка минаха с мачтата. Ето строежа, вдигнали са още един етаж, където Белия и Тарльо намериха злополучните дъски. Сега накъде? Като че ли до самия него се чува ръкопляскания — беше приближил къщата на Елена.

Нямаше спокойно място.

21. ОПАСНА РАБОТА

Капитана загуби представа за времето. Находи се, наскита се. Отиде чак до изкопчиите на тухларната. Там работеше Църнето. Стажант-машинист и изкопчия. Чико лежеше на тревата и философски наблюдаваше ударите на търнокопа.

Вече беше време да се прибира. Дали представлението не е свършило? Като че ли маляците по улицата са премного. Забърза. И на един ъгъл изведнъж се сблъска с Елена, Маргарита и Румяна. Те носеха крилете си в ръце и изглеждаха особени със силно начервените си устни и бузи. „Приличаха на големи“, както по-късно му каза Ването.

Спря се.

— Защо не дойде? — попита го със своята тъга Елена.

— Бяхме много смешни — каза му Румяна и свали кърпичката, която държеше пред устата си, за да му покаже червилото.

Румяна и Маргарита отминаха. На улицата останаха само двамата, без да смеят да пристъпят и да се погледнат.

— Сърдиш ли ми се още?

— Не.

— Ти трябваше да им кажеш, че аз съм виновна.

Очите им се срещнаха.

— Не, Елена. Аз не трябваше да го ударя.

— Ти много ли искаш да си при тях?

Той повдигна рамене.

— Не зная.

— Ще отида в къщи да се разгримирам. Искаш ли да се видим след това?

— Ще бъда у Ването.

Момичето пристъпи крачка и му подаде ръка.

Мина през къщи.

— Търсиха те Димо, Стоянчо и онзи, белокосият, Петьо ли се казваше — каза майка му. — Казаха непременно да им се обадиш.

Чувствуваше се в пълна обсада.

Отиде към Ването — в къщи ли е или на борда? Как ли е преминала забавата — само Ването може да му я разкаже. Знаеше, че се зальгва. Всъщност искаше да узнае дали някой от екипажа е говорил със старшия моряк.

Ването беше приклепнал в двора. По земята стояха наредени в боен ред всичките книжни и дървени кораби и лодки от мукавената кутия.

— Жжжжт!

Той придвижи един от корабите напред, за да го изравни с другите. Сега пък носът му се подаде пред редиците и трябваше едно „жжжт!“ на заден ход.

— За среща на пионерския кораб носове наляя-я-во!

В едната си ръка държеше истинския, но малък кораб, с устата си подсвирваше тържествено фалшив марш, а с другата обръщаше носовете.

— Внимание! Буря! Един бала, пет бала! Девет бала! Опасна работа! Жжжжжж! Фиу-у-у! Сто бала!

Разбута и разрита цялата флота. Пионерският кораб се носеше по стобаловите вълни и понеже стобаловите вълни са опасни вълни, момчето се изправяше и приклякаше.

— Жжжжж, жжжж, жът!

Спря. Морето утихна изведнъж.

Ването видя Капитана.

— Играя си — отговори той, без да го питат.

Капитана приклепна до него.

— Капитане, ще ти кажа нещо, ама обещавай, че няма да ми се сърдиш.

— Какво?

— Обещавай първо!

— Обещавам.

— Аз надзърнах. Знаеш ли колко е голям?

И въпреки обещанието очакваше със страх първото ехо. Капитана не каза нищо. Само взе корабчето.

— Их, Капитане, беше толкова хубаво. По-хубаво от ужким.

Ването го улови за ръка.

— Капитане, помниш ли какво ми обеща, когато Пашата... помниш, нали?

Уж карамелите са твърди бонбони.

Бяха излезли на улицата. Над борда се вееше синият флаг.

— Те вече са го направили. Ще пратят някой друг... Но, ако не искаш, недей. Няма да ти се сърдя. Аз оставам с тебе.

Срещу тях идваше Белия. Като ги видя, намали, сетне тръгна решително. Когато момчетата се сдобряват, те си подават ръце.

— Капитане, извинявай.

Вратата на Пиратови се отвори и в двора бавно влязоха Капитана и Ването, а след тях Белия, който дълго време не забеляза, че от време на време си хапе палеца.

Флагът беше призовал всички. Елена беше дошла и развълнувана им каза за дневника. Пирата тръгна, но Белия го спря.

— Постъпих лошо. Ако може, приежете ме за прост моряк.

Сведе очи и не погледна повече. Ването подръпна ръката му.

— Капитане, болшинство!

Бате Димо дойде до него и го прегърна.

— Ех, ти! Имаме едно свободно място — за капитан.

Старшият моряк тичаше към училището. Тичаше и се изсмиваше на глас. И-ха, екстра! Тичаше сериозен! Пак се ухилваше. Пашата каза за плика, ама... Пликът нищо не е!

В училищния двор дружинната ръководеше една среща по волейбол.

— Другарко дружинна! Другарко дружинна! — тревожно изписка Ването отдалеч.

— Какво има?

— Елате бързо! Там при Голямата река пиратите и моряците... Елате бързо! Опасна работа!

Какво ли се е случило пак?

Затича след него.

— Ване! Ване!

Той не спираше. Обърна се тичешком.

— Опасна работа!

Волейболистите оставиха топката, награбиха дрехите си на ръце и се проточиха след тях.

— Какво става? — питаха хората по улиците.

— Пожар ли, боже? — прекръсти се една баба.

— Щафета, бабо! — обясни ѝ с тон на специалист един младеж и завика: — Давай, малкият! Скъсай ги! Давай!

Ването водеше пъстрата колона. Далеч след него тичаше разтревожената дружинна. Следваха волейболистите, притиснали до гърдите си дрехи и гуменки, които постоянно им падаха, и се връщаха да ги събират. Към тях се присъединяваха дечурлига от всички улици — едни с железни колела с карачки, други с намазани филии, а някои даже без нищо. Те не питаха. Те знаеха! Щом повече от трима души тичат нанякъде, тичай след тях, значи има нещо интересно.

Започнаха да се присъединяват и възрастни. Един помисли, че малкият е направил беля, а другите го гонят. Ването усети намеренията му, изфинтира го и го остави с празни ръце.

— Стой! — извика строгият.

Затича, но след десет крачки се закашля, защото беше пушач, след още десет единият крак го заболя, защото имаше ишиас, а след още пет дружинната и първите волейболисти го задминаха.

При дигата в колоната се вля и Чико. Умно куче, учтиво. То предостави пътеката на хората и ги изпревари по виража на дигата. Единствен Чико застигна Ването, и то чак при дървеното мостче.

Дружинната спря задъха при високия бряст. Там, край брега на реката, беше строен екипажът. Встрани стояха и неловко се поместваха

от крак на крак бате Димо, Фомича, майорът, Дочо. Колоната бегачи се събра на кълбо и дигата заприлича на трибуна на стадион.

Върху водите на Голямата река блестеше пионерският кораб, тихият речен вятър трептеше върху цветните флагове.

Капитана направи крачка напред.

— Екипаж, мирно! За рапорт пригответи се!

Застана мирно и вдигна ръка.

— Другарко дружинна ръководителка! Екипажът на пионерския кораб „Дружни“ е строен и готов за проверка. Всички са на борда. Рапортува капитан Боян Денев. Рапорт даден!

— Рапорт приет!

Всички стояха мирно. Само Ването се понавеждаше откроя, за да може да вижда.

— И-ха, какво ли си мисли сега дружинната?

Пирата изтича и вдигна синия флаг.

— Всички на борда!

Строят се поразбърка. Тарльо вървеше зад Пашата, за да каже при стъпването му на кораба:

— Сега ако не потъне, никога няма да потъне!

А Пашата щеше да му отговори:

— Ама, Тарльо, не е честно!

Дружинната не мислеше нищо. Има такива минути, когато човек не мисли нищо и е много щастлив.

— Каним ви на първото плаване — каза ѝ той.

— Благодаря! — отговори му тя.

Свали своята връзка и му я върза.

На мостчето Чушката галантно ѝ подаде ръка.

— Мичман, пали! — даде заповед Капитана.

— Йест, пали! Бррр, пррр, так-так, пррррр...

Ако не знаеш и ако не го гледаш, ще помислиш, че бял катер тръгва в открито море.

— Браво, Мичмане! Голям номер!

Но не го пална, защото Мичмана дръпна връвчицата. Моторът запали. Винаги е палил безотказно.

Старшият моряк броеше пътниците. Един, два, три, четири... Обърка ги. Ами Пашата — за един ли да го брой или за двама? Един, два, три... Та това е съвсем истински кораб!

Издание:

Автор: Анастас Павлов

Заглавие: Капитанът

Издание: първо

Издател: Народна младеж

Град на издателя: София

Година на издаване: 1967

Тип: повест

Националност: българска

Печатница: „Димитър Благоев“

Излязла от печат: 15.VI.1967 г.

Редактор: Иванка Филипова

Художествен редактор: Иван Стоилов

Технически редактор: Димитър Цветков

Художник: Любен Диманов

Коректор: Мери Керанкова

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/1864>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.